

๐๒๘.๗
๗ ๕๖๑ ๕
๕.๕

ศึกษาการใช้ ความต้องการ เจตคติและปัญหาการใช้สารนิเทศ
ของอาจารย์วิทยาลัยเทคนิค ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ห้องสมุดบัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ปริญญาโท
ของ
วันทนา พานพัต

๕๔ พ.ค. ๒๕๓๕

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
เพื่อเป็นส่วนหนึ่ง ของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต
เมษายน ๒๕๓๕
ลิขสิทธิ์ เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

178184

คณะกรรมการที่ปรึกษาประจำตัวนิสิต และคณะกรรมการสอบได้พิจารณาปริญญานิพนธ์
ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาค้นคว้าหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต
ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

คณะกรรมการที่ปรึกษา

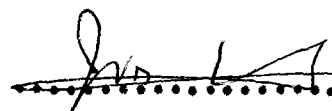
คณะกรรมการสอบ

.....ประธาน

.....ประธาน

.....กรรมการ

.....กรรมการ

.....กรรมการ

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ ด้วยการให้คำแนะนำ และความช่วยเหลืออย่างดียิ่งจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์วิชัย ทับเที่ยง และอาจารย์ณกัณยวรรณ เจริญเจริญ ผู้ให้ความกรุณาในการควบคุมการทำปริญญานิพนธ์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์พวาท พันธุ์เมฆา ที่กรุณาเป็นกรรมการ สอบปากเปล่าเพิ่มเติม ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งและขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

ขอขอบพระคุณท่านผู้อำนวยการ เกษรา ศิริรัตน์ และอาจารย์วิภาลัย เทคนิคนครพนมทุกท่าน ที่กรุณาให้ความร่วมมือเพื่อหาคุณภาพของเครื่องมือการวิจัยครั้งนี้ รวมทั้งท่านผู้อำนวยการ และอาจารย์วิภาลัย เทคนิคในภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่เป็นกลุ่มตัวอย่างทุกท่านที่กรุณาให้ความร่วมมืออย่างดียิ่งในการตอบแบบสอบถาม

ขอขอบคุณ คุณสมคิด สีลาคุปต์ คุณบุษนา อัครโนด คุณนิมิตร คงคารัตน์ คุณวิศิษฐ์ คันช้วนันท์ คุณบุญเรือน โทพล คุณสมพงษ์ คุณวิภาชนันท์ เทศน์ธรรม และอาจารย์หัวหน้างานสารบรรณวิทยาลัยทุกแห่งที่อำนวยความสะดวก และให้ความช่วยเหลือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ขอขอบคุณ คุณสุทธิวรรณ พิรศักดิ์โสภณ ที่ช่วยเหลือด้านการวิเคราะห์ข้อมูล คุณชูจิต ไชยชนะ คุณสุรางค์ วิรุฬห์สิงห์ คุณกรรณก นันทพันธ์ ที่มีส่วนช่วยเหลือในการทำปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ คุณสมชาย กิตติศรีวรพันธุ์ ที่ให้กำลังใจ

คุณค่าและประโยชน์ที่พึงมีของปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ ขอมอบเป็นเครื่องบูชาพระคุณของ พ่อแม่ และครูอาจารย์ทุกท่านของผู้วิจัย

วันทนา พานูพิศ

สารบัญ

บทที่		หน้า
1	บทนำ	1
	ภูมิหลัง	1
	ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	4
	ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า	5
	ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า	5
	นิยามศัพท์เฉพาะ	6
2	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	9
	ความหมายของสารนิเทศ	9
	ความสำคัญของสารนิเทศ	9
	ความต้องการและการใช้สารนิเทศ	11
	ความต้องการสารนิเทศของนักวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	16
	ความต้องการสารนิเทศของนักสังคมศาสตร์	17
	ความต้องการสารนิเทศของครูผู้สอน	19
	งานวิจัย	21
	งานวิจัยในต่างประเทศ	21
	งานวิจัยในประเทศ	24
3	วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า	27
	การเลือกกลุ่มตัวอย่าง	27
	การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล	31
	วิธีดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล	35
	การจัดกระทำกับข้อมูล	35
	สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	36

4	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	39
	ตอนที่ 1 การใช้สารนิเทศรูปแบบต่าง ๆ ของอาจารย์	
	วิทยาลัยเทคนิค ภาควิชาวันออกเฉียงเหนือ	40
	ตอนที่ 2 ความต้องการลักษณะเนื้อหาของสารนิเทศที่ต้องการ	
	ของอาจารย์วิทยาลัยเทคนิค ภาควิชาวันออกเฉียงเหนือ	46
	ตอนที่ 3 เจตคติที่มีต่อคุณค่าของสารนิเทศของอาจารย์	
	วิทยาลัยเทคนิค ภาควิชาวันออกเฉียงเหนือ	56
	ตอนที่ 4 ปัญหาในการใช้สารนิเทศของอาจารย์วิทยาลัยเทคนิค	
	ภาควิชาวันออกเฉียงเหนือ	57
5	สรุปผล อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ	63
	ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	63
	วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า	63
	สรุปผลการศึกษาค้นคว้า	64
	อภิปรายผล	68
	ข้อเสนอแนะ	74
	บรรณานุกรม	76
	ภาคผนวก	82

บัญชีตาราง

ตาราง		หน้า
1	จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง แยกตามตัวแปร	28
2	จำนวนอาจารย์ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในวิทยาลัยเทคนิค 10 แห่ง แยกตาม อาจารย์ที่สอนสาขาวิชาและวิชาต่าง ๆ ทั้งสายวิชาชีพและสายวิชาสามัญ	29
3	การใช้สารนิเทศรูปแบบต่าง ๆ ของอาจารย์วิทยาลัยเทคนิค ภาคตะวันออก เฉิงเหมือ	40
4	เปรียบเทียบการใช้สารนิเทศรูปแบบต่าง ๆ ของอาจารย์สายวิชาสามัญ และอาจารย์สายวิชาชีพ วิทยาลัยเทคนิค ภาคตะวันออกเฉิงเหมือ ...	43
5	ลักษณะเนื้อหาของสารนิเทศที่กองการของอาจารย์วิทยาลัยเทคนิค ภาคตะวันออกเฉิงเหมือ	46
6	เปรียบเทียบความต้องการลักษณะเนื้อหาของสารนิเทศของอาจารย์ สายวิชาสามัญและอาจารย์สายวิชาชีพ วิทยาลัยเทคนิค ภาคตะวันออก เฉิงเหมือ	51
7	เปรียบเทียบเจตคติที่มีต่อคุณค่าของสารนิเทศของอาจารย์สายวิชาสามัญ และอาจารย์สายวิชาชีพ วิทยาลัยเทคนิค ภาคตะวันออกเฉิงเหมือ ...	56
8	ปัญหาในการใช้สารนิเทศของอาจารย์วิทยาลัยเทคนิค ภาคตะวันออก เฉิงเหมือ	57
9	เปรียบเทียบปัญหาในการใช้สารนิเทศของอาจารย์สายวิชาสามัญและ อาจารย์สายวิชาชีพ วิทยาลัยเทคนิค ภาคตะวันออกเฉิงเหมือ	60
10	คำอ่านจำแนกเป็นรายชื่อของแบบสอบถามเจตคติที่มีต่อคุณค่าของ สารนิเทศของอาจารย์วิทยาลัยเทคนิค	84

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 แสดงการตัดสินใจเมื่อต้องการสารนิเทศก่อนจะสอบถามบรรณารักษ์ ...	13
2 ขอบเขตการศึกษาผู้ใช้สารนิเทศ	15

บทที่ ๑

บทนำ

ภูมิหลัง

ทุกคนเมื่อเกิดมาแล้วต้องมีอาชีพ คือการทำมาหากินเพื่อเลี้ยงตนเองและครอบครัว ถ้าเป็นคนที่อยู่เป็นกลุ่มใหญ่ การประกอบอาชีพของแต่ละคนในกลุ่มนั้นย่อมทำให้มีผลิตผลเป็นจำนวนมาก และสามารถนำไปซื้อขายแลกเปลี่ยนกับกลุ่มชนอื่น ๆ ได้อีกด้วย คือการแลกเปลี่ยนซื้อขายระหว่างครอบครัวต่อครอบครัว ระหว่างตำบลหนึ่งกับอีกตำบลหนึ่ง ระหว่างประเทศต่อประเทศ ประเทศใดมีผลิตผลมาก ประเทศนั้นก็ร่ำรวย และถ้ามีความสามารถเปลี่ยนแปลงวัตถุดิบให้เป็นสินค้า ประเทศนั้นก็ร่ำรวยยิ่งขึ้น จึงจะเห็นได้ว่าการอาชีพของพลเมืองเป็นพื้นฐานทางเศรษฐกิจของประเทศ ดังนั้นจึงต้องมีการฝึกฝนอบรมถ่ายทอดวิชาชีพสืบเนื่องกันมาทุกยุคทุกสมัย

การฝึกอาชีพย่อมขึ้นกับพื้นฐานทางเศรษฐกิจและความเจริญก้าวหน้าของสังคมนั้น ๆ กล่าวคือในสังคมแบบศักดินาบรรพ การถ่ายทอดวิชาชีพดำเนินไปโดยบิดามารดาหรือคนในกลุ่ม ซึ่งแม้ในปัจจุบันนี้ การฝึกอาชีพแบบนี้ก็ยังมีอยู่ทั่ว ๆ ไป เช่น การจักสาน ล่าสัตว์ ทอผ้า สร้างที่อยู่อาศัย ทำเครื่องนุ่งห่ม ปลูกพืช เลี้ยงสัตว์ เก็บของป่า หาสมุนไพร เหล่านี้ไม่ต้องเข้าโรงเรียน เด็กเมื่อเจริญเติบโตขึ้นก็ศึกษาหาความรู้จากบิดามารดาและคนในท้องถิ่นนั่นเอง ในสังคมเกษตรกรรม บ้านเมืองมีความเจริญขึ้น มีการศึกษาคีรีชั้น แต่เศรษฐกิจของประเทศอาศัยผลิตผลทางเกษตรเป็นหลัก การศึกษาวิชาชีพเริ่มมีความสำคัญขึ้น แต่ส่วนใหญ่ก็ฝึกฝนจากบิดามารดาในท้องถิ่น และบางส่วนได้รับการศึกษาจากโรงเรียน ในสังคมอุตสาหกรรม ซึ่งจัดระบบงานอุตสาหกรรมทันสมัย มีการผลิตสินค้าเป็นจำนวนมาก การศึกษาวิชาชีพจะใช้แบบตั้งเดิมมิได้ จึงมีการสอนวิชาชีพในโรงเรียน ในโรงงานอุตสาหกรรม แต่อย่างไรก็ดีงานอาชีพส่วนใหญ่ก็ยังคงมีการถ่ายทอดโดยทางครอบครัวอยู่ ประเทศที่มีความเจริญก้าวหน้ามีการจัดระบบงานดีแล้ว จึงมีการจัดระบบการฝึกอบรมออกเป็นหลายแบบหลายวิธีการ หน่วยงานของรัฐบาลต้องร่วมมือกันเพื่อหาทางให้ประชาชนได้มีการพัฒนาอาชีพ หรือมีการประกอบอาชีพตามที่มีอยู่ภายในประเทศ

ประเทศไทยเราก็เป็นสังคมหนึ่งของโลก ซึ่งมีวิวัฒนาการทางด้านอาชีพตลอดมา (ชุน แสงศักดิ์ 2517 : 1 - 2) จนในที่สุดได้มีการสถาปนากรมอาชีวศึกษา ให้เป็นหน่วยงานหนึ่งของรัฐซึ่งมีหน้าที่จัดการศึกษาด้านวิชาชีพให้สอดคล้องกับความต้องการทางด้านเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ และสอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาล โดยในเวลาต่อมาจากความกดดันทางด้านการเมือง เศรษฐกิจและสังคม ทำให้กรมอาชีวศึกษาขยายตัวเพื่อพัฒนาคน พัฒนาประเทศ พัฒนาทรัพยากร (กรมอาชีวศึกษา 2525 : 65) โดยจัดการศึกษาวิชาชีพ 5 ประเภท คือ ประเภทเกษตรกรรม ประเภทช่างอุตสาหกรรม ประเภทคหกรรม ประเภทศิลปหัตถกรรม และประเภทพาณิชยกรรม ในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ประกาศนียบัตรวิชาชีพเทคนิค (ปวท.) ประกาศนียบัตรวิชาชีพช่างฝีมือ (ปชม.) หลักสูตร 1 ปี และจัดการศึกษาในด้านการให้บริการฝึกอบรมวิชาชีพหลักสูตรระยะสั้นแก่ประชาชน ตลอดจนประสานงานกับหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง (กรมอาชีวศึกษา 2528 : 1)

วิทยาลัยเทคนิคเป็นหน่วยงานหนึ่งที่สังกัดกรมอาชีวศึกษา เป็นสถาบันที่มีบทบาทสำคัญจนเป็นที่รู้จักของบุคคลทั่วไป ทั้งนี้เพราะเป็นสถาบันที่ผลิตกำลังคนประเภทช่างฝีมือระดับต่าง ๆ เพื่อสนองแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศทุกระยะตลอดมา และเป็นสถาบันที่ช่วยให้ผู้เรียนมีความรู้ มีความสามารถในการแข่งขันวิชาชีพ ทำให้ได้นำไปใช้ในการประกอบอาชีพ เพื่อสนองความต้องการของสังคมได้เป็นอย่างดี ยิ่งในยุคที่พลเมืองเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วเช่นทุกวันนี้ ความรู้ทางด้านอาชีพก็จะมีค่าสำคัญยิ่งขึ้น (สนิท ตั้งทวี 2526 : 4) วิทยาลัยเทคนิคมีหลักสูตรการเรียนการสอนเน้นในการปฏิบัติและฝีมือเป็นสำคัญ ให้มีความรู้ ความชำนาญและประสบการณ์สามารถจะนำไปใช้ในการประกอบอาชีพด้วยความมั่นใจ (กรมอาชีวศึกษา 2524 : 79) การฝึกอบรมคนทางด้านอาชีพจึงเป็นงานสำคัญอย่างหนึ่งในการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ คนซึ่งเป็นกำลังสำคัญจึงจำเป็นต้องมีประสิทธิภาพ มีความรู้ด้านอาชีพและการดำรงชีวิตซึ่งได้รับจากการศึกษา ทั้งนี้เรายอมรับกันโดยทั่วไปแล้วว่า การศึกษาเป็นเครื่องมืออย่างหนึ่งของการพัฒนาคน อันเป็นปัจจัยสำคัญที่ก่อให้เกิดการพัฒนาประเทศ (ทัศนีย์ สุภเมธี 2524 : 36) หัวใจของระบบการศึกษาคือครู และ

จะเป็นความจริงโดยเฉพาะในด้านการศึกษาเทคนิคและอาชีวศึกษา ทั้งนี้เพราะว่าครูเป็นบุคคลที่เข้าใจในความต้องการกำลังคนของระบบเศรษฐกิจ (ชาญชัย อาจินสมาจาร 2524 : 44) เป็นผู้อบรมสั่งสอนให้นักเรียนนักศึกษาได้รับความรู้ แต่ความรู้ที่ได้รับนั้น หากได้รับแต่เพียงในห้องเรียนอย่างเดียว ความรู้ที่ได้จะจำกัดขอบเขตเกินไป อย่างมากก็ได้รับแต่เพียงเท่าหลักสูตร เพราะความจำกัดในเรื่องเวลาและสติปัญญาเป็นอุปสรรคอยู่อย่างมาก (ณวิสิทธิ์ บุญยะกาญจน ม.ป.ป. : 17) แต่สิ่งหนึ่งซึ่งจะช่วยส่งเสริมเพิ่มพูนทักษะการแสวงหาความรู้เพิ่มเติมจากการเรียนคือห้องสมุด

ในความคิดแต่เดิมมักคิดกันว่า การเรียนการสอนวิชาชีพควรอยู่ในห้องเรียน อยู่ในโรงฝึกงาน หรือห้องปฏิบัติการ เรียนตามที่ครูอาจารย์คิด ตามที่ครูอาจารย์สอนหรือฝึกอบรมให้เท่านั้น การส่งเสริมให้นักเรียนนักศึกษาใช้ห้องสมุดในการศึกษาค้นคว้าไม่ค่อยมี อาจจะมีสาเหตุมาจากหลายประการที่ทำให้มีความคิดกันเช่นนั้น เช่น ค่าราคานวิชาชีพไม่ค่อยมี เวลาของการเรียนการสอนแบ่งเป็นภาคเช้าภาคบ่าย นักเรียนเมื่อหมดรอบการเรียนของตนก็กลับบ้าน หรือยังไม่ถึงรอบการเรียนของตนก็อยู่กับบ้านหรือเที่ยวเตร่ไปก่อน เป็นต้น ดังนั้นเวลาที่จะเข้าห้องสมุด ใช้ห้องสมุดให้เป็นประโยชน์จึงมองข้ามไป แต่ปัจจุบันเหตุการณ์ได้เปลี่ยนแปลงไป วิทยาการและเทคโนโลยีได้ก้าวหน้าไปอย่างรวดเร็ว สื่อการเรียนการสอนมีมากขึ้น ระบบการเรียนการสอนเปลี่ยนแปลงไปเป็นระบบเปิด นักเรียนนักศึกษาไม่มีรอบการเรียน เวลาว่างช่วงระหว่างวิชาที่เลือกเรียนมีมากขึ้น งานการศึกษาค้นคว้ามักมีมากขึ้น ห้องสมุดจึงมีความสำคัญขึ้นอย่างมาก (กรมอาชีวศึกษา 2525 : 105) และการที่ห้องสมุดจะประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์นั้น สิ่งสำคัญประการหนึ่งที่ควรคำนึงถึง คือ บรรณารักษ์จะต้องรู้จักและทราบความต้องการของผู้ใช้ห้องสมุดเหล่านั้น ๆ การที่จะเข้าถึงผู้ใช้ได้จำเป็นต้องศึกษาพฤติกรรมและความต้องการของผู้ใช้ในแง่มุมต่าง ๆ เป็นพื้นฐานเสียก่อน (Ford. 1973 : 85 - 106) เพราะผู้ใช้เป็นผู้ที่มีความเกี่ยวพันโดยตรงกับการจัดเก็บรวบรวมเอกสาร เพื่อสนองตอบความต้องการด้านสารนิเทศของผู้ใช้ ซึ่งจะแตกต่างกันออกไปตามลักษณะธรรมชาติหรือปัจจัยที่ส่งผลต่อความต้องการสารนิเทศของบุคคล เช่น เป็นสถานศึกษา โรงงานอุตสาหกรรม หรือกิจกรรมที่

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

1. ทำให้ทราบถึงการใช้สารนิเทศรูปแบบต่าง ๆ ของอาจารย์วิทยาลัยเทคนิค ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
2. ทำให้ทราบถึงลักษณะเนื้อหาของสารนิเทศที่อาจารย์วิทยาลัยเทคนิค ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือต้องการ
3. ทำให้ทราบถึงเจตคติของอาจารย์วิทยาลัยเทคนิค ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ที่มีต่อคุณค่าของสารนิเทศ
4. ทำให้ทราบถึงปัญหาในการใช้สารนิเทศของอาจารย์วิทยาลัยเทคนิค ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
5. ผลการศึกษาค้นคว้านี้จะเป็นแนวทางให้ผู้บริหารนำไปปรับปรุงแก้ไขและส่งเสริมการจัดทำเป็นงานคานสารนิเทศของวิทยาลัยเทคนิคในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และของวิทยาลัยเทคนิคในภาคอื่น ๆ ทั่วประเทศให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นต่อไป

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

1. กลุ่มตัวอย่าง
กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า ได้แก่ อาจารย์ที่ทำหน้าที่สอนวิชาสามัญ และวิชาชีพของวิทยาลัยเทคนิค ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ปีการศึกษา 2530 โดยเป็นอาจารย์ที่ทำหน้าที่สอนในวิทยาลัยแห่งนั้นอย่างต่อเนื่องมาแล้วจนถึงวันที่เก็บข้อมูลไม่น้อยกว่า 1 ปีการศึกษา
2. ตัวแปรที่จะศึกษา
  - 2.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่ สถานภาพของอาจารย์ ซึ่งแบ่งเป็น
    - 2.1.1 อาจารย์สายวิชาสามัญ
    - 2.1.2 อาจารย์สายวิชาชีพ

กระทำอันได้แก่ การเรียนการสอน การประกอบธุรกิจ หรือเพื่อการวิจัย เป็นต้น (Guha.

1978 : 39 - 64)

ในวงการการศึกษาและการวิจัย สารนิเทศเป็นปัจจัยพื้นฐานประกอบการเรียนการสอน การค้นคว้าและการวิจัยของนักเรียน นักศึกษา ครู อาจารย์ และนักวิจัย (นงลักษณ์ ไม่น้อยกิจ 2526 : 27) และเนื่องจากกลุ่มอาจารย์เป็นกลุ่มบุคคลที่จะให้ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสม ความเพียงพอของสารนิเทศที่ห้องสมุดควรจะมีได้เป็นอย่างดี ทั้งนี้เพราะอาจารย์เป็นผู้รู้ในสาขาวิชาที่ตนเอง รู้จักวรรณกรรมในสาขาวิชาของตนเอง เป็นผู้ถ่ายทอดความรู้แก่นักเรียน นักศึกษา ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาถึงการรู้ ความต้องการ เจตคติ และปัญหาในการใช้สารนิเทศของอาจารย์วิทยาลัยเทคนิคเป็นอย่างไร เพื่อว่าการศึกษาครั้งนี้จะเป็นแนวทางในการปรับปรุงห้องสมุดวิทยาลัยเทคนิค สังกัดกรมอาชีวศึกษา ให้ได้มีการจัดสารนิเทศให้เหมาะสมและสอดคล้องกับความต้องการ เพื่อให้ห้องสมุดมีบทบาทในการช่วยสนับสนุนและส่งเสริมการเรียนการสอนให้มีประสิทธิผลมากที่สุด

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อศึกษาการใช้สารนิเทศรูปแบบต่าง ๆ ของอาจารย์วิทยาลัยเทคนิค ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
2. เพื่อศึกษาลักษณะเนื้อหาของสารนิเทศที่ต้องการของอาจารย์วิทยาลัยเทคนิค ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
3. เพื่อศึกษาเจตคติของอาจารย์วิทยาลัยเทคนิค ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ที่มีต่อคุณค่าของสารนิเทศ
4. เพื่อศึกษาปัญหาในการใช้สารนิเทศของอาจารย์วิทยาลัยเทคนิค ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
5. เพื่อเปรียบเทียบการใช้สารนิเทศรูปแบบต่าง ๆ ลักษณะเนื้อหาของสารนิเทศที่ต้องการ เจตคติที่มีต่อคุณค่าของสารนิเทศ และปัญหาในการใช้สารนิเทศของอาจารย์สาขาวิชาสามัญและอาจารย์สาขาวิชาชีพ วิทยาลัยเทคนิค ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

- 2.2.1 รูปแบบต่าง ๆ ของสารนิเทศที่ใช้
- 2.2.2 ลักษณะเนื้อหาของสารนิเทศที่ต้องการ
- 2.2.3 เจตคติที่มีต่อคุณค่าของสารนิเทศ
- 2.2.4 ปัญหาในการใช้สารนิเทศ

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. สารนิเทศ หมายถึง ข่าว ข้อเท็จจริง ข้อมูล ความรู้ ซึ่งได้มีการบันทึกไว้ในรูปแบบต่าง ๆ ทั้งในรูปวัสดุพิมพ์ และวัสดุไม่ตีพิมพ์ เช่น หนังสือ วารสาร หนังสือพิมพ์ จุลสาร ตันฉบับตัวเขียน ภาพยนตร์ เทปเสียง เป็นต้น

2. รูปแบบของสารนิเทศ มีดังนี้

2.1 สารนิเทศที่อยู่ในรูปแบบสิ่งพิมพ์

- 2.1.1 หนังสือ ตำรา
- 2.1.2 วารสารวิชาการ
- 2.1.3 รายงานทางวิชาการ
- 2.1.4 คู่มือ
- 2.1.5 จุลสาร ข่าวสารต่าง ๆ
- 2.1.6 หนังสือพิมพ์
- 2.1.7 สิทธิบัตร
- 2.1.8 มาตรฐาน สเปคและรหัสการทดสอบ
- 2.1.9 วิทยานิพนธ์
- 2.1.10 พจนานุกรมและอภิธานศัพท์
- 2.1.11 สารานุกรม

2.2 สารนิเทศที่อยู่ในรูปแบบสิ่งไม่ตีพิมพ์

- 2.2.1 ภาพยนตร์ เทปโทรทัศน์
- 2.2.2 แผ่นเสียง เทปเสียง

2.2.3 สไลด์

2.2.4 ไมโครฟิล์ม ไมโครฟิช

2.2.5 รูปภาพ ภาพถ่าย

2.2.6 หุ่นจำลอง

2.2.7 फिल्मสตริป

2.3 สารนิเทศที่ได้จากการประชุมสัมมนาและอภิปรายกับผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน

2.4 สารนิเทศที่ได้จากการสนทนาอย่างไม่เป็นทางการกับเพื่อนร่วมงาน

2.5 สารนิเทศที่ได้จากการชมนิทรรศการหรือสถาบัน และแหล่งอื่น ๆ ที่

แสดงวิทยาการที่เกี่ยวข้อง

2.6 สารนิเทศที่ได้จากการฟังวิทยุและหรือดูโทรทัศน์

3. ลักษณะเนื้อหาของสารนิเทศที่ต้องการ หมายถึง ความปรารถนาหรือความรู้สึก
อยากจะได้มาซึ่งสารนิเทศที่มีเนื้อหาสาระต่าง ๆ

4. อาจารย์สายวิชาสามัญ หมายถึง อาจารย์ผู้สอนในวิชาต่าง ๆ ทั้งนี้คือ ภาษาไทย
ภาษาอังกฤษ คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ สังคมศึกษา สุขศึกษาและพลศึกษา

5. อาจารย์สายวิชาชีพ หมายถึง อาจารย์ผู้สอนวิชาชีพในประเภทวิชาช่าง
อุตสาหกรรม คหกรรม และประดิษฐ์กรรม

6. วิทยาสัยเทคนิค ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ หมายถึง วิทยาสัยเทคนิค
สังกัดกองวิทยาสัยเทคนิค กรมอาชีวศึกษา จำนวน 10 แห่ง ได้แก่

6.1 วิทยาสัยเทคนิคอุตรธานี

6.2 วิทยาสัยเทคนิคหนองคาย

6.3 วิทยาสัยเทคนิคสกลนคร

6.4 วิทยาสัยเทคนิคขอนแก่น

6.5 วิทยาสัยเทคนิคมหาสารคาม

6.6 วิทยาสัยเทคนิคร้อยเอ็ด

6.7 วิทยาสัยเทคนิคยโสธร

- 6.8 วิทยาลัยเทคนิคอุบลราชธานี
- 6.9 วิทยาลัยเทคนิคบุรีรัมย์
- 6.10 วิทยาลัยเทคนิคนครราชสีมา

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ความหมายของสารนิเทศ

สารนิเทศ (Information) ตามที่ปรากฏในพจนานุกรมราชบัณฑิตยสถาน หมายถึง คำสั่ง ข่าวสาร ใบบอก (ราชบัณฑิตยสถาน 2525 : 768) ส่วนอภิธานศัพท์เอกสารสนเทศ (Glossary of Documentation Terms. 1976 : 34) ให้ความหมายสารนิเทศว่า หมายถึง ความรู้ที่ได้บันทึกไว้หรือที่ใช้ในการสื่อสารกัน

สำหรับในวงการบรรณารักษศาสตร์ สารนิเทศ หมายถึง ข่าวสาร ข้อความที่เพิ่มพูนความรู้แก่ผู้ใดได้รับ รูปร่างลักษณะของข่าวสารอาจเป็นสิ่งตีพิมพ์หรือไม่ก็ได้ ปกติข่าวสารจะมีหลักฐานที่ควรแก่การเชื่อถือรับรองอยู่ ข่าวสารที่มีลักษณะเป็นสิ่งตีพิมพ์บางที่เรียกว่า เอกสาร ขอสสนเทศ สารนิเทศ (จารุวรรณ สินธุโสภณ 2521 : 69) พจนานุกรมศัพท์เกี่ยวกับห้องสมุดและสารนิเทศ (ALA. 1983 : 117) ให้นิยามสารนิเทศว่า หมายถึง ความคิด ข้อเท็จจริง ซึ่งมีการสื่อสาร บันทึกและตีพิมพ์ไว้ในรูปแบบต่าง ๆ กัน และนงลักษณ์ ไม่น่ายกิจ (นงลักษณ์ ไม่น่ายกิจ 2526 : 26) ได้กล่าวว่า สารนิเทศ หมายถึง ข่าว ข้อเท็จจริง ข้อมูล ตลอดจนความรู้ที่ได้จากการสำรวจ การศึกษาหรือการสอนซึ่งได้มีการบันทึกไว้ในรูปแบบต่าง ๆ ทั้งในรูปของวัสดุตีพิมพ์และวัสดุที่ไม่ตีพิมพ์ เช่น หนังสือ วารสาร หนังสือพิมพ์ จุลสาร ต้นฉบับตัวเขียน ภาพยนตร์ แผ่นเสียง เทปเสียง ภาพเคลื่อนไหว เทปโทรทัศน์ ไมโครฟิล์ม ไมโครฟิช เทปแม่เหล็ก จานแม่เหล็ก เป็นต้น

ความสำคัญของสารนิเทศ

แมนมาส ขวลิขิต (แมนมาส ขวลิขิต 2528 : 6) กล่าวว่า สารนิเทศเป็นทรัพยากรที่สำคัญประการหนึ่งสำหรับการพัฒนา ไม่ยิ่งหย่อนไปกว่าทรัพยากรธรรมชาติและทรัพยากรมนุษย์ สารนิเทศเป็นส่วนสำคัญในการสร้างฐานของความรู้ เป็นสิ่งจำเป็นต่อการวินิจฉัยสั่งการ การวางแผน การศึกษา การวิจัย การพัฒนาในทุกระดับและอาชีพ

สารนิเทศซึ่งได้มีการบันทึกไว้นั้นเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นต่อทั้งรัฐบาล วงการธุรกิจ วงการศึกษาและการวิจัย และต่อบุคคลเกือบทุกคน ระดับและประเภทของสารนิเทศที่ต้องการนั้นขึ้นอยู่กับแต่ละบุคคล บุคคลที่อยู่ในวงการอาชีพทั้งแต่นัก เทคโนโลยีและครูอาจารย์ จนถึงนักวิทยาศาสตร์และทนายความต้องการข้อมูลมากกว่าบุคคลทั่วไปโดยเฉลี่ย แต่ถ้าจะให้ระบุว่าความต้องการข้อมูลเพื่อใช้ในการแก้ปัญหาของบุคคลกลุ่มใดจะสำคัญกว่ากันนั้น เป็นการยากที่จะกระทำได้ ฉะนั้นจึงถือว่าความต้องการทั้งหมดนั้นเป็นความสำคัญทั้งสิ้น

ในการบริหารงานของแต่ละหน่วยงาน ไม่ว่าจะเป็นหน่วยงานใดหรือองค์การใด ก็ตามสิ่งสำคัญที่สุดประการแรกที่จะใช้ในการประกอบการพิจารณาตัดสินใจของผู้บริหารที่จะสั่งให้กระทำ หรือควั่นกระทำการใด ๆ ก็คือ สารนิเทศ ผู้บริหารจำเป็นต้องรวบรวมเรื่องราว ข้อมูลหรือสารนิเทศที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่กำลังจะพิจารณาตัดสินใจนั้นให้มากที่สุด แล้วนำสารนิเทศนั้นมาถ่วงถอย วิเคราะห์ เปรียบเทียบ ก่อนที่จะทำการตัดสินใจเลือกสั่งการไปในทางหนึ่งทางใด ทั้งนี้เพื่อให้การตัดสินใจนั้นเป็นไปในทางที่ถูกต้อง เหมาะสม ไร้ประโยชน์และมีประสิทธิภาพ ทั้งในผลงานและความประหยัด (นวนิทย์ อินทระมะ

2525 : 71)

รัฐบาลจะกระทำหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลไม่ได้ถ้าปราศจากสารนิเทศที่ทันสมัย ซึ่งจะนำมาใช้ประกอบการวินิจฉัยสั่งการและการวางแผน ดังนั้นการรวบรวมข้อมูลที่เชื่อถือได้ในด้านธุรกิจ อุตสาหกรรม การเกษตร สภาพดินฟ้าอากาศ การแพทย์ การศึกษา สังคมและอื่น ๆ เพื่อเป็นทรัพยากรสำหรับการวางแผน วินิจฉัยสั่งการและการบริหารประเทศชาติจึงเป็นเรื่องสำคัญยิ่ง

ในวงการธุรกิจ สารนิเทศเป็นปัจจัยสำคัญต่อความสำเร็จในการดำเนินงานประจำวันของโลกธุรกิจและวงการอาชีพ ผลิตผลของสินค้าและบริการ ซึ่งเป็นกรรมวิธีใช้วัดความสมบูรณ์สูงสุดของเศรษฐกิจของชาตินั้นขึ้นอยู่กับคุณภาพของสารนิเทศที่ผู้ทำงานในวงการธุรกิจและอาชีพได้ใช้ในการวางแผนสำหรับการผลิตและการจำหน่ายสินค้าและบริการ ในวันหนึ่ง ๆ ภายในวงการธุรกิจเหล่านี้ ได้มีการตัดสินใจด้านการบริหารอันซับซ้อนกันหลายครั้งหลายครา มีการวางแผน การคาดการณ์ สำหรับอนาคต มีการวิจัยและการพัฒนากิจกรรมในด้านต่าง ๆ ตลอดจนมีการพัฒนาในเรื่องการตัดสินใจและกลวิธีด้านการตลาด กิจกรรมเหล่านี้และกิจกรรมอื่นๆ

ในลักษณะเดียวกันนี้จะสำเร็จได้ด้วยดีในบรรยากาศที่มีสารนิเทศที่ถูกต้อง ทันสมัย และมีปริมาณเหลือเฟือ

ในวงการการศึกษาและการวิจัย สารนิเทศเป็นปัจจัยพื้นฐานประกอบการเรียน การสอน การค้นคว้าและการวิจัยของนักเรียน นักศึกษา ครูอาจารย์ และนักวิจัย สำหรับบุคคลทั่วไปนั้นต้องการสารนิเทศเพื่อใช้ในการพัฒนาอาชีพ การศึกษาในเรื่องอื่น ๆ ที่สนใจ ด้วยตนเอง และเพื่อความบันเทิง ดังนั้นห้องสมุดและศูนย์สารนิเทศซึ่งเป็นแหล่งรวบรวม สารนิเทศต่าง ๆ จึงจำเป็นต้องทำหน้าที่บริการให้ผู้ใช้ได้ประโยชน์จากสารนิเทศที่มีอยู่มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ (นงลักษณ์ ไม่น่ายกิจ 2526 : 26 - 27)

ดังนั้นอาจกล่าวได้ว่าสารนิเทศเปรียบเสมือนทรัพย์สินสมบัติ เป็นทรัพยากรและเป็นสินค้าซึ่งมีคุณค่าทางสังคม เศรษฐกิจ และการเมือง นับเป็นรากฐานสำคัญต่อศิลปศาสตร์ วิทยาศาสตร์ สื่อมวลชนและการพาณิชย์ทั้งมวล ไม่มีผู้ใดผูกขาดความซำคึก ซำงประคิษฐ์ และความคึกริเริ่มไว้ได้ ทุก ๆ แห่งล้วนได้รับคุณประโยชน์อย่างอเนกอนันต์จากสารนิเทศทุกรูปแบบทั้งสิ้น (สุริย์พร เมืองอำ 2529 : 14)

ความต้องการและการใช้สารนิเทศ

ในทัศนะของนักวิจัย ความต้องการ หมายถึง ความจำเป็นที่ต้องมี ดังนั้นความต้องการสารนิเทศ ก็คือ ความจำเป็นที่จะต้องได้รับข่าวสาร หรือสารนิเทศ และสารนิเทศนั้นจะเป็นสิ่งที่ทำให้งานวิจัยหรืองานสร้างสรรค์ใด ๆ สำเร็จลุล่วงได้อย่างมีประสิทธิภาพ (Line. 1974 : 87) โดยผู้ใ้ซำคึกเกิดความต้องการหรือเรียกร้องสารนิเทศที่เกี่ยวข้องกับงานของเขา (Brittain. 1970 : 2) ส่วน เพสลีย์ (Cronin. 1981 : 42 citing Paisley. n.d.) ได้ให้ข้อสังเกตเกี่ยวกับปัจจัยต่าง ๆ 5 ประการที่ก่อให้เกิดความต้องการสารนิเทศคือ

1. แหล่งสารนิเทศนั้นหาง่าย ทั้งแหล่งที่เป็นทางการ เช่น หนังสือ วารสาร รายงาน การวิจัย สไลด์ เทป สิ่งบันทึกเสียง ฟิล์ม และแหล่งที่ไม่เป็นทางการ เช่น การอภิปราย การประชุม การติดต่อทางจดหมาย เป็นต้น

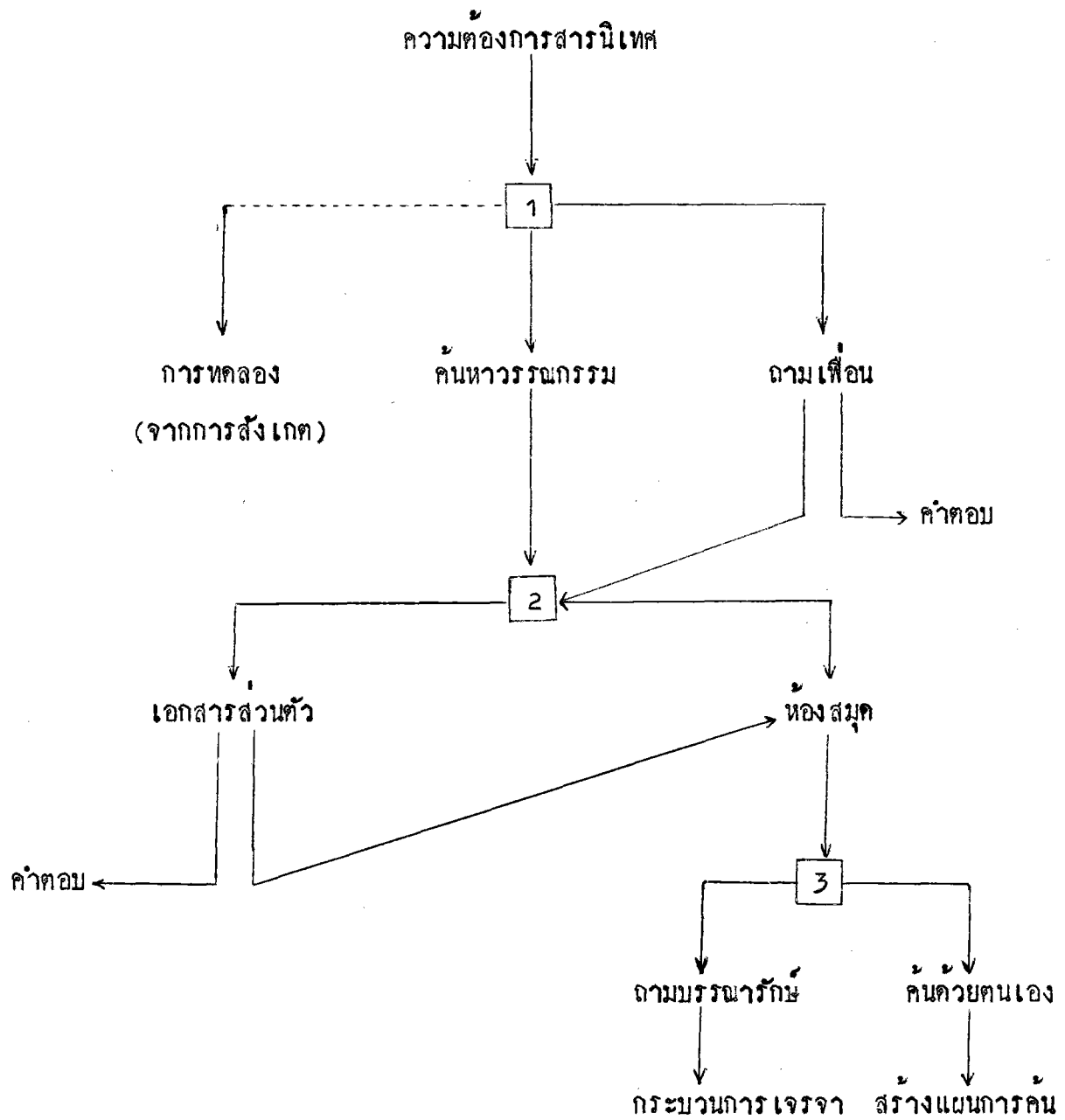
2. ประโยชน์หรือคุณค่าที่สารนิเทศมีอยู่ เช่น ประโยชน์ในการแก้ปัญหาต่าง ๆ
3. ลักษณะเฉพาะบุคคลของผู้ใช้ ได้แก่ ประสบการณ์ อาวุโส ระดับการศึกษา กิจกรรมทางวิชาการ ลักษณะเหล่านั้นจะมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการค้นหาสารนิเทศ
4. ระบบสังคม การเมือง และเศรษฐกิจรอบตัวผู้ใช้ โดยเฉพาะตำแหน่งในสังคมจะเป็นตัวกำหนดความต้องการและการใช้สารนิเทศได้
5. ผลของการใช้สารนิเทศครั้งที่ผ่านมามีได้รับสารนิเทศตามความต้องการหรือไม่

กูฮา (Guba. 1978 : 39 - 65) กล่าวว่า ความต้องการสารนิเทศขึ้นอยู่กับองค์ประกอบหลายอย่าง เช่น ประเภทของงานที่ทำ ลำดับขั้นของการทำงาน ความสนใจทั่ว ๆ ไป และสารนิเทศที่ผู้ใช้สามารถเข้าถึงได้ง่าย

การศึกษาถึงความต้องการสารนิเทศของผู้ใช้มีดังนี้คือ

1. สภาพแวดล้อมที่เป็นอยู่ของบุคคล เช่น เป็นโรงงานอุตสาหกรรม องค์การวิจัยเพื่อการค้า หรือสถาบันทางวิชาการ
2. ประเภทของงานที่ทำหรืออาชีพ เช่น เป็นนักธุรกิจ เป็นนักวิจัย หรือเกี่ยวข้องกับทางการเรียนการสอน เป็นต้น

เมื่อบุคคลเกิดความต้องการสารนิเทศ จะแสวงหาสารนิเทศมาใช้จากแหล่งสารนิเทศต่าง ๆ ที่คาดว่าจะมีสารนิเทศที่ตนต้องการอยู่ อาจเป็นห้องสมุด ตลอดจนตัวบุคคลที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน เทเลอร์ (Taylor. 1968 : 181 - 182) กล่าวว่า เมื่อบุคคลเกิดความต้องการสารนิเทศ ขั้นตอนแรกที่จะทำให้ได้รับสารนิเทศคือ ได้จากการทดลองหรือการสังเกตด้วยตนเอง จากการค้นหาวรรณกรรม หรือโดยการถามเพื่อน ซึ่งถ้ายังไม่ได้รับคำตอบที่เพียงพอก็จะมาค้นหาวรรณกรรมเพิ่มเติม ในการค้นหาวรรณกรรมนั้นกระทำได้ 2 ทางคือ โดยการค้นจากเอกสารส่วนตัวและโดยการเข้าใช้ห้องสมุด เมื่อบุคคลเข้าใช้ห้องสมุด พฤติกรรมในการค้นหาสารนิเทศอาจทำได้ 2 ทางคือ โดยการถามบรรณารักษ์ และโดยการค้นหาสารนิเทศด้วยตนเอง ดังภาพประกอบต่อไปนี้

ภาพประกอบ 1 แสดงการตัดสินใจเมื่อต้องการสารนิเทศก่อนจะสอบถามบรรณารักษ์

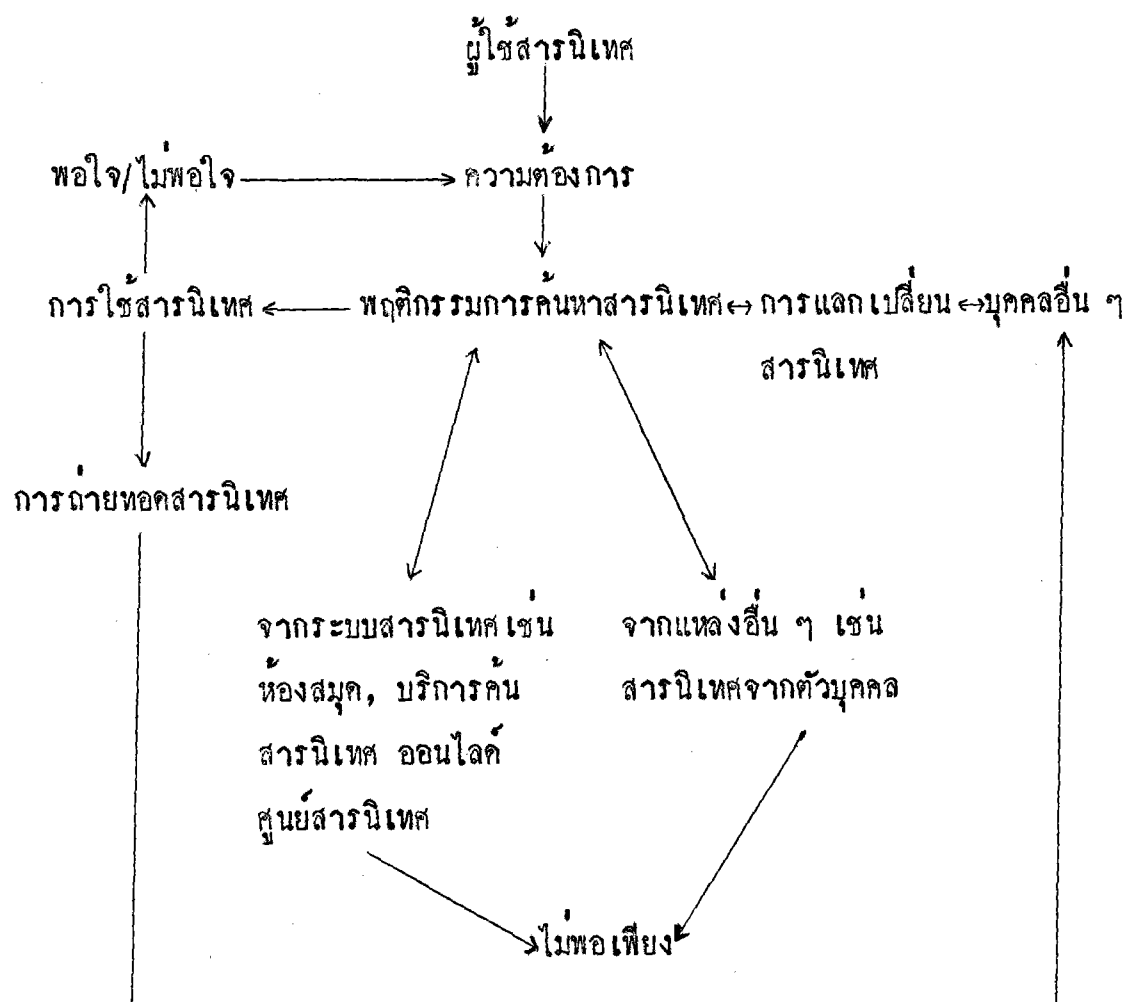
(Taylor. 1968 : 181)

ในเรื่องความต้องการสารนิเทศของบุคคลนี้ ย่อมต้องการไม่เหมือนกัน นักวิชาการในสาขาต่างกัน นอกจากจะมีความต้องการสารนิเทศที่แตกต่างกันแล้ว นักวิชาการภายในกลุ่มเดียวกันก็ยังมีความต้องการที่แตกต่างกันอีกด้วย โดยอาจจะต้องการสาขาวิชาใดวิชาหนึ่งทั้งนี้เป็นผลสืบเนื่องมาจากองค์ประกอบต่าง ๆ คือ ความสนใจของแต่ละบุคคล ประเภทของงานที่ทำหรืออาชีพ เช่น ถ้าเป็นนักวิจัยย่อมต้องการสารนิเทศที่ทันสมัยกว่ากลุ่มอาจารย์และนักศึกษา (Lin and Garvey. 1972 : 22) นอกจากนั้นสภาพแวดล้อมที่เป็นอยู่ของบุคคลนับเป็นส่วนสำคัญในการกำหนดให้ความต้องการแตกต่างกันออกไป ดังจะเห็นได้จาก การศึกษาเปรียบเทียบความต้องการสารนิเทศของนักวิทยาศาสตร์และนักสังคมศาสตร์ในประเทศอังกฤษ โดย สเกลตัน (Skelton. 1973 : 138 - 156) พบว่า สภาพแวดล้อมของผู้ใช้มีผลทำให้เกิดความต้องการที่แตกต่างกัน นอกเหนือจากลักษณะสาขาวิชาที่ผู้ใช้สังกัดอยู่ เช่น วิศวกรที่ทำงานในเขตอุตสาหกรรมย่อมมีความต้องการแตกต่างกับวิศวกรที่อยู่ในสิ่งแวดล้อมทางวิชาการทั้งนี้เป็นเพราะความแตกต่างกันในเรื่องระยะเวลาการทำงานที่มีมาตรฐานแตกต่างกันนั่นเอง และในเรื่องสภาพแวดล้อมนี้ยังครอบคลุมถึงเชื้อชาติ ศาสนา และขนบธรรมเนียมประเพณีอื่นๆ อีกด้วย

นอกจากนั้น สิ่งที่ควรคำนึงถึงอีกประการหนึ่ง เกี่ยวกับความต้องการสารนิเทศก็คือ ภาษาของสารนิเทศที่ต้องการ เพราะมีนักวิจัยเป็นจำนวนมากที่ไม่เข้าใจลึกซึ้งในภาษาอื่น ยกเว้นภาษาของตนเอง ไลน์ (Line. 1969 : 16 - 17) ได้ให้ข้อสังเกตเกี่ยวกับเรื่องนี้ว่า ในสาขาจิตวิทยา ผู้เขียนบทความต่าง ๆ มักอ้างอิงงานที่เป็นภาษาของตนมากกว่า ถ้าเปรียบเทียบกับนักวิจัยในสาขาวิชาเคมีและฟิสิกส์

การใช้สารนิเทศ เป็นพฤติกรรมที่เกิดขึ้นหลังจากบุคคลนั้นสามารถค้นหาสารนิเทศที่ต้องการได้ตามวัตถุประสงค์ การศึกษาการใช้ ในทัศนะของ เมนเซล (Menzel. 1967 : 41 - 69) หมายถึง การศึกษาของทางส่งสารนิเทศ อันได้แก่ ศึกษาการใช้วารสาร หนังสือวารสารสารสังเขป ตลอดจนการสื่อสารระหว่างบุคคล การศึกษาใช้อีกประการหนึ่งคือ ศึกษาถึงความล้มเหลวหรือเกือบพลาดสารนิเทศที่ต้องการ นอกจากนี้ยังมีการศึกษาถึงวิธีที่ได้รับสารนิเทศมาใช้ มีความพอใจกับสารนิเทศที่ได้รับหรือไม่

ในการศึกษาความต้องการและการใช้สารนิเทศ มีความเกี่ยวข้องโดยตรงกับการศึกษาผู้ใช้ ซึ่ง วิลสัน (Wilson. 1981 : 4) ให้แนวความคิดของการศึกษาผู้ใช่ว่า มีจุดมุ่งหมายเพื่อทราบพฤติกรรมการค้นหาสารนิเทศ อันเป็นผลจากความต้องการใช้สารนิเทศจากระบบและแหล่งต่าง ๆ เช่น ห้องสมุด ศูนย์สารนิเทศ ระบบออนไลน์ ตลอดจนสารนิเทศจากตัวบุคคล ซึ่งก่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนสารนิเทศ ดังภาพประกอบ 2

ภาพประกอบ 2 ขอบเขตการศึกษาผู้ใช้สารนิเทศ (Wilson. 1981 : 4)

ความต้องการสารนิเทศของนักวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

ภายหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 เป็นต้นมา ความต้องการในเรื่องสารนิเทศได้เพิ่มมากขึ้นอย่างรวดเร็ว โดยเฉพาะทางด้านวิทยาศาสตร์ สิ่งที่เป็นแรงหนุนให้เพิ่มความต้องการนั้นคือ

1. ปริมาณของกิจกรรมและงานวิจัยทางด้านวิทยาศาสตร์ที่เพิ่มขึ้นอย่างมากมาย รวมทั้งการเพิ่มจำนวนของผู้ที่ทำงานในการวิจัยทางวิทยาศาสตร์
2. มีการเพิ่มวิชาใหม่ ๆ ในสาขาวิทยาศาสตร์ นอกจากนั้นวิชาที่มีอยู่เดิมก็ยังถูกแบ่งย่อยลงไปอีก
3. เพื่อต้องการใช้ความรู้มาพัฒนาสาขาวิชาวิทยาศาสตร์ให้ก้าวหน้ายิ่งขึ้น
4. มีความต้องการรายงานสารนิเทศทางวิทยาศาสตร์จากทั่วโลก
5. การที่มีงานวิจัยที่เป็นโครงการขนาดใหญ่ และมีการใช้เครื่องจักรกล และอุปกรณ์ต่าง ๆ เข้าช่วย ทำให้ได้รับข้อมูลและความรู้ทางวิทยาศาสตร์ในเวลาอันรวดเร็วกว่าแต่ก่อนมาก (Menzel. 1964 : 4 - 19)

เบอร์นัล (Menzel. 1964 : 8 citing Bernal. n.d.) ได้จำแนกลักษณะของสารนิเทศที่นักวิทยาศาสตร์ต้องการออกเป็น 3 ประการ คือ

1. สารนิเทศที่ใช้ในการปฏิบัติงานหรือใช้ในการวิจัย
2. กรรมวิธีและเทคนิคต่าง ๆ รวมทั้งลักษณะรายละเอียดของเครื่องมือเครื่องใช้
3. แนวความคิดและทฤษฎีทางวิทยาศาสตร์

จากแรงกระตุ้นต่าง ๆ และจากการที่จำแนกลักษณะของสารนิเทศดังกล่าว ย่อมเห็นได้ชัดว่าสารนิเทศทางวิทยาศาสตร์จะต้องมาจากหลายรูปแบบ ไม่ว่าจะเป็นเอกสารตีพิมพ์หรือไม่ก็ได้ตีพิมพ์ออกเผยแพร่ และในบางครั้งความต้องการสารนิเทศทางวิทยาศาสตร์นั้นไม่ต้องการแต่เพียงบทความหรือสาระสังเขปเท่านั้น หากแต่มีลักษณะของความแตกต่างกันออกไปตามวัตถุประสงค์ของการใช้ เช่น บางคนต้องการสารนิเทศเพื่อให้ความรู้ทันสมัย บางคนต้องการสารนิเทศเพื่อประจักษ์รู้คิดค้นสิ่งใหม่ ๆ หรือบางคนก็ต้องการสารนิเทศเพื่อให้ทราบว่า ได้มีผู้ใดศึกษาค้นคว้า วิจัยเรื่องหนึ่งเรื่องใดมาแล้วบ้าง แต่เนื่องจากปริมาณของ

สิ่งพิมพ์ทางค่านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่พิมพ์เผยแพร่ออกมา นั้น ยากแก่การติดตามได้ทัน ดังนั้นจึงต้องพยายามหาวิธีที่สะดวกและรวดเร็วในการค้นหาสารนิเทศ โดยอาศัยคู่มือช่วยค้น เช่น จากวารสารสาระสังเขปหรือจากครรรชนี เป็นต้น

การที่นักวิทยาศาสตร์จะได้รับสารนิเทศรูปแบบต่าง ๆ นี้ ก็มาจากแหล่งสารนิเทศที่แตกต่างกันออกไป นักวิทยาศาสตร์จำนวนมากได้รับสารนิเทศจากการติดต่อสื่อสารกันเป็นส่วนตัว ไม่ว่าจะเป็นการติดต่อกันทางจดหมาย การประชุม การพบปะสนทนา แบบเป็นทางการหรือไม่เป็นทางการก็ตาม ซึ่งทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนสารนิเทศซึ่งกันและกัน ในระยะหลัง ๆ นี้ มีผู้อยอมรับมากขึ้นว่า เป็นความจำเป็นอย่างมากที่จะได้รับสารนิเทศโดยอาศัยเพื่อนหรือผู้ใกล้ชิดช่วยชี้แนะว่า สารนิเทศนั้น ๆ อยู่ที่ไหน เพราะตนเองไม่สามารถติดตามสารนิเทศที่เพิ่มจำนวนมากขึ้นได้หมด และสารนิเทศบางชนิดนั้น บางครั้งก็หาไม่ได้จากเอกสารความรู้ต่าง ๆ เช่น สารนิเทศที่เกี่ยวกับความสามารถในทางปฏิบัติหรือเกี่ยวกับทักษะความชำนาญ (Menzel. 1964 : 4 - 19)

ความต้องการสารนิเทศของนักสังคมศาสตร์

ลักษณะเฉพาะของสารนิเทศที่นักสังคมศาสตร์ต้องการนั้นเป็นไปได้ทั้งทางค่านวิทยาศาสตร์และมนุษยศาสตร์ เพราะสาขาสังคมศาสตร์มีขอบเขตวิชาที่กว้างขวางมาก ไลน์ (Line. 1969 : 6) กล่าวว่า การที่นักสังคมศาสตร์มีความต้องการสารนิเทศที่แตกต่างกันมาก เนื่องมาจากลักษณะเฉพาะของวิชาสังคมศาสตร์เอง นั่นคือ

1. ในแต่ละสาขาของวิชาสังคมศาสตร์มีความแตกต่างกันมาก และมีความเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา
2. ในเวลาเดียวกันที่สาขาต่าง ๆ ในวิชาสังคมศาสตร์จะมีความสัมพันธ์ระหว่างกันและกันแล้ว ก็ยังมีความสัมพันธ์กับสาขาวิทยาศาสตร์และสาขามนุษยศาสตร์อีกด้วย
3. วิชาที่มีการเปลี่ยนแปลงบ่อย และไม่ใช่ว่าเรื่องเฉพาะเหตุการณ์ในปัจจุบันเท่านั้น ยังรวมถึงเรื่องในอนาคตอีกด้วย

4. บางวิชาเพิ่งจะแยกใหม่ ดังนั้นขอบเขตของสาขาวิชานี้จึงกำหนดแน่นอนไม่ได้ คำจำกัดความจึงยังไม่สมบูรณ์

5. คำศัพท์ทางเทคนิคของวิชานี้ ยังกำหนดตายตัวไม่ได้

ดังนั้น การที่จะระบุความต้องการสารนิเทศด้านสังคมศาสตร์จึงยากกว่าทางด้านวิทยาศาสตร์ บางครั้งนักสังคมศาสตร์เอง ยังไม่สามารถระบุความต้องการได้จนกว่าจะเห็นสารนิเทศด้วยตาตนเอง

อย่างไรก็ตาม เราสามารถพิจารณาความต้องการสารนิเทศของนักสังคมศาสตร์ในแง่ที่เกี่ยวข้องกับ

1. เนื้อหาของสารนิเทศ (Subject Content)

2. ลักษณะของสารนิเทศ (Nature) เช่น เป็นทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับรัฐศาสตร์ หรือเป็นทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับสถิติ เป็นต้น

3. ปริมาณ (Quantity) จะแตกต่างกันไป แม้ว่าจะอยู่ในวงการเดียวกันก็ตาม เช่น นักวิจัยที่เพิ่งจะเริ่มงานวิจัยขึ้นใหม่อาจต้องการสารนิเทศทั้งหมดเกี่ยวกับงานวิจัยที่ทำเท่าที่จะหาได้ ในขณะที่นักวิจัยบางคนอาจจะต้องการอีกไม่มากนัก หรือในวงการอุตสาหกรรม ผู้จัดการฝ่ายผลิตอาจต้องการสถิติเกี่ยวกับเศรษฐกิจเป็นจำนวนมาก แต่ถ้าหากผู้นั้นเป็นเจ้าหน้าที่ฝ่ายบุคคล ก็จะต้องการข้อมูลนั้นน้อยมาก

4. กระบวนการ (Processing) หมายถึง วิธีต่าง ๆ ที่ใช้เสนอสารนิเทศ เช่น นักวิจัยอาจต้องการข้อมูลดิบชุดหนึ่งที่มีการแปลความหมายน้อยที่สุดเท่าที่จะน้อยได้ หรือถ้าเปรียบเทียบกันระหว่างนักวิจัยกับนักสังคมศาสตร์ หากต้องการข้อมูลเกี่ยวกับจิตวิทยาอย่างเดียวกัน ปริมาณของสารนิเทศอาจต้องการเท่ากัน จะต่างกันตรงที่ข้อมูลนั้นอาจมีการย่อหรือทำให้สั้นง่าย กระชับยิ่งขึ้น ข้อมูลที่เป็นบทความย่อ บทแปล หรือบทวิจารณ์ คือสารนิเทศที่ผ่านกระบวนการแล้ว

5. สิ่งบรรจุสารนิเทศ (Packaging) สิ่งบรรจุนี้เป็นเพียงรูปทางกายภาพ เป็นที่เก็บหรือที่เสนอสารนิเทศ เช่น หนังสือ วิกิโอเทป หรือแผ่นที่ เป็นต้น

6. ความรวดเร็วของการได้รับสารนิเทศ (Speed of Supply) ประเด็นนี้อาจมองเห็นไม่ชัดเจน แต่สำหรับนักเศรษฐศาสตร์ที่ทำงานเกี่ยวกับงบดุลหรือรายจ่ายแล้ว ย่อมต้องการสารนิเทศจำนวนมากและรวดเร็ว เมื่อนำมาเปรียบเทียบกับความต้องการของนักทฤษฎีการเมืองแล้ว ส่วนมากจะไม่ต้องการสารนิเทศที่เร่งด่วน

7. ความทันสมัยของสารนิเทศ (Data Range) ยิ่งเป็นงานที่เกี่ยวข้องกับทฤษฎีหรือประวัติศาสตร์มากเท่าใด สารนิเทศที่ต้องการก็จะยิ่งล้าสมัยขึ้นเท่านั้น แต่ถ้าเกี่ยวกับทางด้านวิทยาศาสตร์ ก็ย่อมต้องการความทันสมัยมากขึ้น

8. ความจำเพาะเจาะจง (Specificity) คือ ความต้องการเกี่ยวกับเรื่องทั่ว ๆ ไป เกี่ยวกับการพัฒนาใหม่ ๆ ในทฤษฎีทางการศึกษา หรือต้องการสารนิเทศเฉพาะพิเศษ ในแง่ใดแง่หนึ่งของทฤษฎีทางการศึกษา เป็นต้น

9. คุณภาพ (Quality) คุณภาพของสารนิเทศเป็นเรื่องที่ขึ้นอยู่กับความรู้สึกนึกคิดมากกว่าแต่นับได้ว่าเป็นปัจจัยที่สำคัญ การที่มีสารนิเทศมากจึงจำเป็นต้องมีการบริหารและการควบคุมคุณภาพบางอย่างของสารนิเทศ ในสมัยก่อนการประเมินคุณค่าของสารนิเทศทำได้ไม่ยากนัก แต่ในปัจจุบันต้องมีการประเมินผู้เขียนสารนิเทศนั้น ๆ ด้วย

10. ระดับ (Level) ระดับของสารนิเทศย่อมสัมพันธ์กับขอบเขตความรู้ และความเฉลียวฉลาดของผู้ใช้สารนิเทศเช่น เป็นนักวิจัย นักกฎหมาย อาจารย์หรือนักศึกษา เป็นต้น (Line. 1969 : 11 - 13)

ดังนั้น จะเห็นได้ว่าสารนิเทศที่นักสังคมศาสตร์ต้องการนั้นไม่คงที่และไม่แน่นอน

ความต้องการสารนิเทศของครูผู้สอน

ริชชี (Richey. 1973 : 52) ได้กล่าวถึงความสำคัญของครูว่า ครูจะต้องมีความรู้ในวิชาการ ความรู้ในตัวผู้เรียน กระบวนการสอน อุปกรณ์และสถานการณ์ต่าง ๆ เพื่อทำให้ผู้เรียนได้เรียนรู้สูงสุด ดังนั้น เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ดังกล่าว ครูจึงจำเป็นจะต้องศึกษาค้นคว้าอย่างเต็มที่

กรมอาชีวศึกษาก็ตระหนักดีว่า การเรียนการสอนในสถานศึกษาจำเป็นต้องพัฒนาให้ทันต่อความก้าวหน้าทางวิชาการและเทคโนโลยีใหม่ ๆ ซึ่งมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ดังนั้นครู-อาจารย์ จึงจะต้องมีการปรับปรุงการสอนทั้งวิธีการสอน สื่อการเรียนการสอน และอุปกรณ์การสอน เพื่อให้มีการสอนเทคนิคใหม่ ๆ อยู่เสมอ นอกจากหลักสูตร เครื่องมือ เครื่องจักร และอุปกรณ์การสอนที่เหมาะสมพร้อมสมบูรณ์ทุกประการแล้ว อีกสิ่งหนึ่งซึ่งนับว่าสำคัญและเป็นหัวใจของการศึกษาวิชาชีพสิ่งนั้นก็คือ "ครู" ครูเปรียบเสมือนแกนกลางที่ทำหน้าที่ผสมผสานปัจจัยและองค์ประกอบต่าง ๆ เข้าหานักเรียนด้วยกลวิธีการสอนหลายรูปแบบ ครูเป็นทั้งผู้ชี้แนะและผู้นำ การสอนวิชาชีพจะประสบผลสำเร็จอย่างสมบูรณ์ถึงพร้อมด้วยคุณภาพ และประสิทธิภาพ หากครูมีวุฒิสูง มีความรู้ ความสามารถ มีทักษะและประสบการณ์ (กรมอาชีวศึกษา 2525 : 112 - 115) ครูจึงต้องศึกษาค้นคว้าเสมอ ไม่ว่าด้วยการอ่าน การฟัง การเข้าร่วมประชุม สัมมนา เพื่อให้มีความรู้โดยทั่ว ๆ ไป และความรู้ที่จะต้องสอนนักเรียนให้เป็นไปตามหลักสูตร (จันทร์ ชุ่มเมืองปัก 2527 : 33)

ความสำเร็จของงานด้านการสอน นอกจากจะขึ้นอยู่กับความรู้ ความสามารถของครูผู้สอนแล้ว ทรัพยากรห้องสมุดในรูปแบบต่าง ๆ อาทิ หนังสือ วารสาร สิ่งพิมพ์รัฐบาล จุลสาร และโสตทัศนวัสดุ ก็นับว่าเป็นปัจจัยสำคัญ การที่คณาจารย์มีหนังสือและวัสดุประกอบการค้นคว้าในการเตรียมการสอนอย่างเพียงพอและคุณภาพดี ย่อมทำให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพ และบรรลุวัตถุประสงค์ของเนื้อหาวิชา ทรัพยากรห้องสมุดจึงเป็นสิ่งที่ช่วยส่งเสริมการศึกษาโดยแท้ และเนื่องจากกลุ่มครู อาจารย์เป็นแหล่งให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับทรัพยากรห้องสมุดได้เป็นอย่างดี เพราะครู อาจารย์เป็นผู้รู้ในสาขาวิชาของตนเอง รู้จักวรรณกรรมในสาขาวิชาของตนเอง ย่อมทราบว่าทรัพยากรห้องสมุดเพียงพอที่จะสนองความต้องการด้านการเรียนการสอนของนักศึกษาและอาจารย์เพียงไร (Bonn. 1974 : 268 - 277)

งานวิจัย

งานวิจัยในต่างประเทศ

✓ ลอลลีย์ (Lolley. 1978 : 1172 - 1173A) ได้ศึกษาการใช้แหล่งวัสดุประกอบการสอนและวัสดุห้องสมุดของครูผู้สอนในวิทยาลัยชุมชนและวิทยาลัยอาชีวศึกษา เครื่องมือที่ใช้คือแบบสอบถาม ซึ่งประกอบด้วย 3 ส่วนคือ ส่วนแรก เป็นเรื่องเกี่ยวกับแหล่งวัสดุประกอบการสอน จำนวนวิชาที่ต้องใช้แหล่งวัสดุประกอบการสอน ความถี่ในการใช้วัสดุศึกษาของห้องสมุด ส่วนที่สอง เป็นแบบสอบถามด้านเจตคติเกี่ยวกับเหตุผลในการใช้ห้องสมุด ส่วนที่สาม เป็นแบบสอบถามด้านเจตคติเกี่ยวกับเหตุผลที่ไม่ใช้ห้องสมุด

ผลการวิจัยพบว่า มีการใช้แหล่งวัสดุประกอบการสอนอย่างกว้างขวาง กล่าวคือ อาจารย์จำนวนร้อยละ 85 ใช้สื่อทัศนูปกรณ์ ร้อยละ 73 ใช้หนังสือของภาควิชา ร้อยละ 72 ใช้หนังสือซึ่งเป็นของส่วนตัว ร้อยละ 63 ใช้สิ่งพิมพ์ของผู้ประกอบการศึกษามากกว่าคู่มือ ร้อยละ 63 ใช้เอกสารประกอบหลักสูตร ร้อยละ 58 ใช้แผนการสอน ร้อยละ 56 ใช้วารสารส่วนตัว ร้อยละ 53 ใช้เอกสารเตรียมการสอนของตนเอง ร้อยละ 52 ใช้หนังสือคู่มือ ร้อยละ 50 ใช้สิ่งพิมพ์ของสมาคม และมีการใช้วัสดุศึกษาของห้องสมุดน้อยกว่าวัสดุศึกษาซึ่งเป็นของส่วนตัวหรือของภาควิชา คณาจารย์น้อยกว่า 1 ใน 3 ที่กำหนดให้รู้เรียนค้นคว้าจากห้องสมุด โดยคณาจารย์ส่วนใหญ่ให้ความเห็นว่า การศึกษาค้นคว้าที่เน้นฝึกค้นคว้าการศึกษาค้นคว้า ความชำนาญ มากกว่าที่จะค้นคว้าในห้องสมุด อีกทั้งพบว่า มีความสัมพันธ์กันเพียงเล็กน้อยระหว่างอุปนิสัยของครูผู้สอนกับแหล่งวัสดุประกอบการสอนและกับเจตคติของครูต่อการใช้หรือไม่ใช้ห้องสมุด ✓

มานิคัส (Manikas. 1981 : 4632A) ได้ศึกษาโดยการสำรวจเอกสารประจำโรงงาน โดยส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์ ศึกษาในกลุ่มประชากรซึ่งได้แก่ บรรณารักษ์และคณาจารย์ในวิทยาลัยชุมชน และโรงเรียนอาชีวศึกษาในรัฐทางใต้ 6 รัฐของสหรัฐอเมริกา ผลการศึกษาพบว่า ร้อยละ 60 ของสถานศึกษามีเอกสารประจำโรงงาน ซึ่งประกอบด้วยตำราเรียนวิชาชีพและทั่ว ๆ ไป สื่อทัศนูปกรณ์ นิตยสารและวารสารในปริมาณที่น้อยกว่า 300 รายการ คณาจารย์และบรรณารักษ์มีความเห็นสอดคล้องกัน ในด้านต่าง ๆ คือ เอกสารประจำ

โรงฝึกงานเป็นแหล่งปฐมนิเทศสำหรับการสอน และเป็นแหล่งสนับสนุนห้องสมุด สถานที่ตั้งของ
ที่เก็บเอกสารประจำโรงฝึกงานมีผลต่อการเข้าใช้ และคณาจารย์มีความเห็นว่า ผู้ใช้นิยมใช้
เอกสารประจำโรงฝึกงานมากกว่าห้องสมุด แต่ก็ยังคงเห็นว่า เอกสารประจำโรงฝึกงาน
เป็นสิ่งส่งเสริมสนับสนุนห้องสมุด

วิลสัน (Wilson. 1983 : 313 - 314A) ศึกษารูปแบบของพฤติกรรมการณ์
สารนิเทศของครูในวิทยาลัยชุมชนว่าเกี่ยวข้องกับบทบาทหน้าที่หรือวิชาที่สอน โดยศึกษาจาก
บุคลากร 39 คนจาก 3 ภาควิชา ได้แก่ มนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ และวิทยาศาสตร์
ของ Windward Community College ในฮาวาย ซึ่งประกอบด้วย ครูผู้สอน นักวิจัย
ที่ปรึกษา สมาชิกคณะกรรมการฝ่ายบริการชุมชนและผู้บริหาร และได้วิเคราะห์ถึงบทบาท
การสอน เวลาที่ใช้ในการสอน ปัญหาและอุปสรรคในการค้นและเข้าถึงสารนิเทศ นอกจากนี้
ยังได้ทำการสัมภาษณ์ครูผู้สอน และนำเสนอข้อมูลในรูปตาราง โดยใช้ไคสแควร์

ผลการศึกษาพบว่า ความต้องการสารนิเทศของครูผู้สอนนั้น มีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์
โดยตรงกับบทบาทหน้าที่ ความต้องการสารนิเทศและรูปแบบของพฤติกรรมการณ์สารนิเทศ
ของครูผู้สอนจาก 3 ภาควิชา ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ข้อเสนอแนะจากงานวิจัย ได้แก่ บรรณารักษ์ควรมีส่วนร่วมในการวางแผนหลักสูตร
วางแผนการสอน มีความรวดเร็วในการรวบรวมสารนิเทศ และควรมีความรู้เกี่ยวกับเนื้อหา
ของสาขาวิชาต่าง ๆ รู้วิธีการสอน การปรับปรุงวิธีการใหม่ ๆ ในการเก็บและค้นหาสารนิเทศ

เอ็นเคเรูเวม (Nkereuwem. 1984 : 1900 - 1901A) ศึกษาการใช้สารนิเทศ
ของนักวิทยาศาสตร์และวิศวกรในโรงงานอุตสาหกรรมปิโตรเลียมของประเทศไนจีเรีย 2 แห่ง
ซึ่งได้แก่ Port Harcourt, Warri และ Eket กลุ่มตัวอย่างได้แก่ นักวิทยาศาสตร์และ
วิศวกร จำนวน 324 คน โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือ ผลการวิจัยพบว่า นักวิทยาศาสตร์
และวิศวกรมีความถี่ในการใช้ห้องสารนิเทศที่ตีพิมพ์เผยแพร่แล้วไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ
วิศวกรมีความนิยมใช้การติดต่อสื่อสารระหว่างบุคคลมากกว่า ส่วนนักวิทยาศาสตร์นิยมใช้
บริการของห้องสมุดมากกว่า ความถี่ในการใช้ห้องสมุด ไม่มีความสัมพันธ์กับความสามารถใน
การให้บริการสารนิเทศของห้องสมุด และห้องสมุดยังไม่ให้บริการการค้นหาสารนิเทศโดย
คอมพิวเตอร์

โกลด์สไตน์ (Goldstein. 1985 : 826A) ศึกษาการใช้สารนิเทศทางค่านิเทศการของวิศวกรไฟฟ้าในเม็กซิโก โดยใช้แบบสอบถามสำรวจความคิดเห็นของนักวิจัยในสถาบัน The Instituto de Investigaciones Electricas (IIE) และเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานของ The Comision Federal de Electricidad (CFE) ผลการศึกษาพบว่า วิศวกรของสถาบัน IIE และ CFE ใช้เวลาในการอ่านมากกว่าการติดต่อสื่อสาร ได้รับรู้แหล่งสารนิเทศจากแฟ้มและเอกสารส่วนตัว เมื่อมีปัญหาที่จะปรึกษากับเพื่อนร่วมงาน และมีปัญหาเกี่ยวกับการส่งเอกสาร กลุ่มตัวอย่างทั้งสองมีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญด้านความถี่ในการใช้แหล่งสารนิเทศเฉพาะเรื่อง ความถี่ในการใช้ช่องทางนำส่งสารนิเทศ และความถี่ของปัญหา 2 ปัญหาในการใช้สารนิเทศ โดยนักวิจัยใช้แหล่งสารนิเทศที่เผยแพร่อย่างเป็นทางการมากกว่า ส่วนเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานใช้สารนิเทศที่ทันสมัย และมีความต้องการการแปลสารนิเทศมากกว่า

โอไลเซน (Olaisen. 1984 : 824A) ศึกษาการค้นหาสารนิเทศของนักวิทยาศาสตร์และนักการศึกษา เครื่องมือในการวิจัยประกอบด้วย แบบสอบถาม การสัมภาษณ์ การวิจัยภาคสนาม (การสังเกตการณ์และมีส่วนร่วม) การศึกษาวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง ข้อมูลจำแนกตามวิชาที่สอน สาขาวิชา ระดับชั้น การศึกษา เพศและอายุการทำงาน

ผลการวิจัยพบว่า แหล่งสารนิเทศที่นิยมใช้มากที่สุดคือ วารสาร และเครื่องมือในการค้นหาสารนิเทศ คือ วารสารสาระสังเขป หรือครรชนีวารสาร ส่วนแหล่งสารนิเทศที่ใช้น้อยคือ บรรณานุกรม บัณฑิตวิทยารายการ และบุคลากรห้องสมุด ส่วนใหญ่นิยมใช้บริการของห้องสมุดประชาชน และร้านจำหน่ายหนังสือและไม่เคยไปห้องสมุดของสถาบันการศึกษาอื่น ๆ

อาจารย์จำนวนร้อยละ 60 ของกลุ่มตัวอย่างใช้เวลาทำการสอนและการวิจัย ร้อยละ 40 ใช้เวลาในการสอนเพียงประการเดียว ร้อยละ 42 ไม่เคยตีพิมพ์สิ่งพิมพ์เลยในช่วงปี ค.ศ. 1980 - 1981 ร้อยละ 47 เคยตีพิมพ์สิ่งพิมพ์ 1 หรือ 2 ชิ้น ร้อยละ 11 ตีพิมพ์สิ่งพิมพ์ตั้งแต่ 3 ชิ้นขึ้นไป สำหรับการวิจัยครั้งต่อไป ควรศึกษาปัจจัยทางค่านแรงจูงใจ สภาพแวดล้อม และตัวบุคคล

งานวิจัยในประเทศ

✓ สุรีย์ มุหงามมงคล (สุรีย์ มุหงามมงคล 2528 : 56 - 165) ศึกษาความต้องการและการใช้ข้อสนเทศของสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า วิทยาเขตเจ้าคุณทหาร ลาดกระบัง ผลการวิจัยมีข้อนำเสนอคือ

1. จากการสอบถามความต้องการใช้ข้อสนเทศของคณาจารย์ว่าต้องการนำข้อสนเทศไปใช้เพื่อการสอน การวิจัย การพัฒนา/ประดิษฐ์ การเขียนตำรา/บทความวิชาการ ปรากฏว่าผู้ตอบระบุว่าต้องการใช้ข้อสนเทศเพื่อการสอน เพื่อการเขียนตำรา/บทความวิชาการ และการวิจัยตามลำดับ มีเพียงส่วนน้อยเท่านั้นที่ต้องการใช้ข้อสนเทศเพื่อการพัฒนา/ประดิษฐ์ โดยความต้องการข้อสนเทศเพื่อการสอนนั้น ปรากฏว่าอาจารย์ทุกคนต้องการ

2. คณาจารย์ภาควิชาใดก็ตาม มีความต้องการและใช้ข้อสนเทศสาขาย่อยภายในภาควิชาที่สังกัดนั้น เพื่อวัตถุประสงค์ในการสอนและการทำงานวิชาการ

3. คณาจารย์ต้องการใช้หนังสือตำรามากกว่าวารสารวิชาการเพื่อการสอน การพัฒนา/ประดิษฐ์ และการเขียนตำรา/บทความวิชาการ แต่ต้องการใช้วารสารวิชาการมากกว่าหนังสือตำรา ในวัตถุประสงค์ด้านการวิจัย

4. ความต้องการใช้ข้อสนเทศภาษาต่าง ๆ พบว่า คณาจารย์ต้องการใช้ข้อสนเทศภาษาไทยมากกว่าภาษาอังกฤษ ในวัตถุประสงค์ด้านการสอนและการเขียนตำรา/บทความวิชาการ แต่ต้องการใช้ข้อสนเทศภาษาอังกฤษมากกว่าภาษาไทยเพื่อการวิจัยและการพัฒนา/ประดิษฐ์

5. เกี่ยวกับการใช้แหล่งข้อสนเทศนั้นพบว่า มีความแตกต่างระหว่างความพอใจในการใช้แหล่งข้อสนเทศของคณาจารย์ จำแนกตามคณะที่สังกัด กล่าวคือคณาจารย์ที่สังกัดคณะวิศวกรรมศาสตร์ และคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ พอใจในการใช้ห้องสมุดคณะที่สังกัดในระดับมาก ในขณะที่คณาจารย์คณะเทคโนโลยีเกษตรและคณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมและวิทยาศาสตร์ มีความพอใจในการใช้ห้องสมุดคณะที่สังกัดในระดับค่อนข้างน้อย ✕

ละออง แก้วเกาะจาก (ละออง แก้วเกาะจาก 2530 : 38 - 39) ศึกษาแหล่งสารนิเทศเพื่อการศึกษาของนักศึกษาพยาบาลวิทยาลัยพยาบาลสภากาชาดไทย เพื่อบ่งชี้

รูปแบบสารนิเทศเพื่อการศึกษาที่นักศึกษาพยาบาลใช้ประกอบการเรียน และทดสอบสมมติฐานว่านักศึกษาพยาบาลที่มีเจตคติในเชิงนิยมคุณค่าของสารนิเทศต่างกัน จะใช้สารนิเทศเพื่อการศึกษาในปริมาณที่ต่างกัน ผลการวิจัยปรากฏดังนี้

1. รูปแบบการรับสารนิเทศเพื่อการศึกษาที่นักศึกษาพยาบาลใช้ที่เป็นรูปแบบทางการคือ การศึกษาค้นคว้าจากห้องสมุดของสถาบัน การศึกษาจากเอกสารประกอบคำบรรยายของอาจารย์ผู้สอน การศึกษาค้นคว้าจากเอกสารหรือตำราที่จัดหามาเอง การศึกษาค้นคว้าจากแผนการพยาบาลผู้ป่วย และการฟังวิทยุ หรือดูโทรทัศน์ ส่วนรูปแบบที่ไม่เป็นทางการที่นักศึกษาพยาบาลนิยมใช้มากที่สุดคือ การสนทนาหรือทบทวนวิชากับเพื่อน

2. รูปแบบการรับสารนิเทศเพื่อการศึกษาที่นักศึกษาพยาบาลใช้มากที่สุดคือ การศึกษาค้นคว้าจากห้องสมุดของสถาบัน การศึกษาจากเอกสารประกอบคำบรรยายของอาจารย์ผู้สอน และการศึกษาค้นคว้าจากเอกสารหรือตำราที่จัดหามาเอง

3. นักศึกษาพยาบาลที่มีเจตคติในเชิงนิยมคุณค่าของสารนิเทศมาก และนักศึกษาพยาบาลที่มีเจตคติในเชิงนิยมคุณค่าของสารนิเทศน้อย ใช้สารนิเทศเพื่อการศึกษาไม่แตกต่างกัน

อุทัย วรรณกุล (อุทัย วรรณกุล 2529 : 52 - 54) ได้ทำการศึกษาความต้องการสารนิเทศของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ในจังหวัดแพร่ พบว่า ปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับการได้รับสารนิเทศ ได้แก่

1. การไม่มีเวลาว่าง เพราะต้องร่วมกิจกรรม
  2. การไม่ได้รับความแนะนำที่ถูกต้อง
  3. การมีสารนิเทศที่ตรงกับความต้องการน้อย
  4. แหล่งสารนิเทศไม่ดี ค้นหายาก
  5. ไม่แน่ใจว่าสารนิเทศมีความถูกต้อง
- ส่วนประเภทของสารนิเทศที่นักเรียนต้องการ ได้แก่
1. ข่าวเหตุการณ์บ้านเมือง
  2. การท่องเที่ยว
  3. กีฬา

4. แพชั่น

5. ความรู้ด้านอาชีพ การศึกษาต่อ

รูปแบบของการได้รับสารนิเทศที่นักเรียนต้องการนั้น ได้แก่

1. ทั้งจากวิทยุและโทรทัศน์

2. ดูจากภาพยนตร์หรือวิดีโอ

3. การสนทนา ซักถามกับบุคคลที่มีความรู้

4. การอ่าน

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาค้นคว้านี้ ได้ดำเนินการตามลำดับขั้น ดังนี้

1. การเลือกกลุ่มตัวอย่าง
2. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล
3. วิธีดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การจัดกระทำกับข้อมูล
5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การเลือกกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้านี้ ได้แก่ อาจารย์ที่ปฏิบัติงานสอนประจำปี การศึกษา 2530 ของวิทยาลัยเทคนิค ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ทั้งที่ทำหน้าที่สอนวิชาสามัญ และวิชาชีพ โดยต้องมีเวลาทำการสอนในวิทยาลัยแห่งนั้นอย่างต่อเนื่องมาแล้ว ไม่น้อยกว่า 1 ปีการศึกษา นับถึงวันที่เก็บข้อมูล เป็นกลุ่มตัวอย่างที่ได้มาโดยวิธีการดังนี้

1. ทำการสุ่มวิทยาลัยเทคนิคในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มาจำนวน 10 แห่ง จากทั้งหมด 16 แห่ง โดยวิธีการสุ่มแบบอย่างง่าย วิทยาลัยเทคนิค 10 แห่ง ที่สุ่มมาเป็นกลุ่มตัวอย่าง มีประชากรรวม 903 คน

2. กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง โดยอาศัยตารางสำเร็จของเครซีและมอร์แกน (Krejcie and Morgan. 1970 : 606 - 610) ปรากฏว่าได้กลุ่มตัวอย่างประมาณ 269 คน

3. หาสัดส่วนของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้สูตรในการเลือกสุ่มตัวอย่าง ดังนี้

$$\text{สูตร สัดส่วนในการเลือกกลุ่มตัวอย่าง} = \frac{\text{จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ใช้}}{\text{จำนวนประชากร}}$$

$$\text{สัดส่วนในการเลือกกลุ่มตัวอย่างของการวิจัยครั้งนี้} = \frac{269}{903} = \frac{1}{3.36}$$

นำสัดส่วนที่ได้มาหากกลุ่มตัวอย่างซึ่งแยกออกได้ตามสายวิชาที่ทำการสอน สาขาวิชา และวิชาที่ทำการสอน ดังแสดงรายละเอียดไว้ในตาราง 1 และ 2

ตาราง 1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง แยกตามตัวแปร

สถานศึกษา	อาจารย์สายวิชาสามัญ		อาจารย์สายวิชาชีพ		รวม กลุ่มตัวอย่าง
	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง	
1. วิทยาลัยเทคนิคอุตรธานี	23	7	70	21	28
2. วิทยาลัยเทคนิคหนองคาย	22	7	78	23	30
3. วิทยาลัยเทคนิคสกลนคร	17	4	81	25	29
4. วิทยาลัยเทคนิคขอนแก่น	21	6	76	23	29
5. วิทยาลัยเทคนิคมหาสารคาม	19	6	67	19	25
6. วิทยาลัยเทคนิคร้อยเอ็ด	10	3	57	17	20
7. วิทยาลัยเทคนิคยโสธร	27	8	74	22	30
8. วิทยาลัยเทคนิคอุบลราชธานี	19	6	72	21	27
9. วิทยาลัยเทคนิคบุรีรัมย์	18	5	62	19	24
10. วิทยาลัยเทคนิคนครราชสีมา	22	7	68	20	27
รวม	198	59	705	210	269

ตาราง 2 จำนวนอาจารย์ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในวิทยาลัยเทคนิค 10 แห่ง แยกตามอาจารย์ที่สอนสาขาวิชาและวิชาต่าง ๆ ทั้ง
สายวิชาชีพและสายวิชาสามัญ

ประเภท- สาขาวิชา สู่วิทยาลัย	อาจารย์สายวิชาชีพ								อาจารย์สายวิชาสามัญ					รวม
	กลไกงานช่าง	ช่างเทคนิค	ช่างเทคนิค ระดับสูง	ช่างเทคนิค ระดับสูง	ช่างเทคนิค ระดับสูง	ช่างเทคนิค ระดับสูง	ช่างเทคนิค ระดับสูง	ช่างเทคนิค ระดับสูง	ช่างเทคนิค ระดับสูง	ช่างเทคนิค ระดับสูง	ช่างเทคนิค ระดับสูง	ช่างเทคนิค ระดับสูง	ช่างเทคนิค ระดับสูง	
เทคนิคอุตสาหกรรม	5	4	3	4	2	3	-	1	1	1	1	2	1	28
เทคนิคหมอนทองลาย	3	3	3	3	2	3	4	2	1	1	1	2	1	30
เทคนิคกลไก	5	3	3	3	3	3	5	-	1	1	1	-	1	29
เทคนิคซ่อมแซม	6	4	3	3	3	4	-	1	1	1	1	1	1	29
เทคนิคมหาสารคาม	3	4	3	3	2	4	-	1	1	1	1	1	1	25
เทคนิคร้อยเอ็ด	4	2	3	2	2	4	-	-	-	-	1	1	1	20
เทคนิคโยธินธร	3	3	2	3	2	3	4	2	1	1	1	2	2	30
เทคนิคอุบลราชธานี	4	3	4	4	3	3	-	1	1	1	1	1	1	27

ตาราง 2 (ต่อ)

ประเภท- สาขาวิชา สื่อวิทยาสัย	อาจารย์สายวิชาชีพ								อาจารย์สายวิชาสามัญ					รวม
	การสอน วิชาสามัญ	การสอน วิชาเฉพาะ	การสอน วิชาเฉพาะ	การสอน วิชาเฉพาะ	การสอน วิชาเฉพาะ	การสอน วิชาเฉพาะ	การสอน วิชาเฉพาะ	การสอน วิชาเฉพาะ	สอน วิชาสามัญ	สอน วิชาสามัญ	สอน วิชาสามัญ	สอน วิชาสามัญ	สอน วิชาสามัญ	
เทคนิควิทยุ	3	2	2	3	3	2	3	2	1	1	1	1	-	24
เทคนิคการสื่อสาร	4	3	3	3	3	4	3	-	1	1	1	2	1	27
รวม	40	31	29	31	33	25	33	8	13	9	9	13	10	269

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้คือ แบบสอบถามจำนวน 1 ฉบับ เป็นแบบสอบถามการใช้ ความต้องการ เจตคติและปัญหาการใช้สารนิเทศที่ประกอบด้วย

5 ตอนคือ

- ตอนที่ 1 สอบถามรายละเอียดส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม
- ตอนที่ 2 สอบถามการใช้สารนิเทศรูปแบบต่าง ๆ
- ตอนที่ 3 สอบถามลักษณะเนื้อหาของสารนิเทศที่ต้องการ
- ตอนที่ 4 สอบถามเจตคติที่มีต่อกคุณค่าของสารนิเทศ
- ตอนที่ 5 สอบถามปัญหาในการใช้สารนิเทศ

โดยมีขั้นตอนการสร้างและรายละเอียดดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับรายละเอียดส่วนตัว เป็นการถามถึงสถานศึกษาที่สังกัด สายวิชาที่ทำการสอน โดยให้ผู้ตอบเขียนคำตอบและเครื่องหมายหน้าข้อความที่ตรงกับข้อมูลที่เป็นจริงของแต่ละคน

ตอนที่ 2 แบบสอบถามการใช้สารนิเทศรูปแบบต่าง ๆ ผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยมีขั้นตอนการดำเนินงาน ดังนี้

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
2. ศึกษาแบบสอบถามของ สุรีย์ มุขงามมงคล (สุรีย์ มุขงามมงคล 2528 : 237 - 238) ละออง แก้วเกาะจาก (ละออง แก้วเกาะจาก 2530 : 52 - 53) และของ มณี ไม่เรียง (มณี ไม่เรียง 2529 : 88 - 89)
3. กำหนดรูปแบบของสารนิเทศที่ใช้ ซึ่งแบ่งออกได้เป็น 6 รูปแบบ คือ
  - 3.1 สารนิเทศที่อยู่ในรูปแบบสิ่งพิมพ์
  - 3.2 สารนิเทศที่อยู่ในรูปแบบสิ่งไม่ตีพิมพ์
  - 3.3 สารนิเทศที่ได้จากการประชุมสัมมนาและอภิปรายกับผู้เชี่ยวชาญ

เฉพาะด้าน

3.4 สารนิเทศที่ได้จากการสนทนาอย่างไม่เป็นทางการกับเพื่อน

ร่วมงาน

3.5 สารนิเทศที่ได้จากการชมนิทรรศการหรือสถาบัน และแหล่งอื่น ๆ
ที่แสดงวิทยาการที่เกี่ยวข้อง

3.6 สารนิเทศที่ได้จากการฟังวิทยุและหรือดูโทรทัศน์

4. กำหนดน้ำหนักมาตราส่วนประมาณค่าของการใช้สารนิเทศรูปแบบต่าง ๆ
ดังนี้

มากที่สุด	เท่ากับ	5
มาก	เท่ากับ	4
ปานกลาง	เท่ากับ	3
น้อย	เท่ากับ	2
น้อยที่สุดหรือไม่ใช้เลย	เท่ากับ	1

ตอนที่ 3 แบบสอบถามลักษณะเนื้อหาของสารนิเทศที่ต้องการ ผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยมี
ขั้นตอนการดำเนินงาน ดังนี้

1. ศึกษาจากเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ หลักสูตรและจุดมุ่งหมาย
ของหลักสูตร และการพัฒนาครูอาจารย์ของกรมอาชีวศึกษา

2. กำหนดหัวข้อและขอบเขตลักษณะเนื้อหาของสารนิเทศที่ต้องการของ
อาจารย์ซึ่งแบ่งออกได้ 5 ด้าน มีเนื้อหาเกี่ยวกับ

2.1 การสอนและหลักสูตรการศึกษา

2.2 การอาชีวศึกษา

2.3 เศรษฐกิจและสังคม

2.4 จริยธรรม

2.5 การพัฒนาคุณภาพและสัมมนาการ

3. ร่างแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า เกี่ยวกับลักษณะเนื้อหา
ของสารนิเทศที่ต้องการ

4. กำหนดน้ำหนักความต้องการใช้สารนิเทศ ดังนี้

มากที่สุด	เท่ากับ	5
มาก	เท่ากับ	4
ปานกลาง	เท่ากับ	3
น้อย	เท่ากับ	2
น้อยที่สุด	เท่ากับ	1

ตอนที่ 4 แบบสอบถามเจตคติที่มีต่อคุณค่าของสารนิเทศ ผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยมีขั้นตอนการดำเนินงาน ดังนี้

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2. ศึกษาแบบทดสอบเจตคติของ ละออง แก้วเกาะจาก (ละออง แก้วเกาะจาก 2530 : 54 - 56) และของ อรพินธ์ หิรัญ (อรพินธ์ หิรัญ 2528 : 84 - 86)

3. เลือกมาตราส่วนประมาณค่าและการกำหนดน้ำหนัก ซึ่งใช้มาตราส่วนประมาณค่า 5 ช่วง ดังนี้ เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย ไม่แน่ใจ ไม่เห็นด้วย และไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง ตามมาตราส่วนประมาณค่าของ ดีเคิร์ท กำหนดคะแนนของตัวเลือกแต่ละข้อความ ดังนี้

ข้อเลือก	คะแนน
เห็นด้วยอย่างยิ่ง	5
เห็นด้วย	4
ไม่แน่ใจ	3
ไม่เห็นด้วย	2
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	1

ข้อความที่เป็นทางลบ การให้คะแนนจะตรงกันข้ามกัน ดังนี้

ข้อเลือก	คะแนน
เห็นด้วยอย่างยิ่ง	1
เห็นด้วย	2

ข้อเลือก	คะแนน
ไม่แน่ใจ	3
ไม่เห็นด้วย	4
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	5

4. ให้คณะกรรมการควบคุมปริญญาบัตรตรวจแก้ไขแบบสอบถามโดยได้แก้ไขสำนวนภาษาของข้อคำถาม ให้มีความชัดเจน ถูกต้อง เหมาะสม เป็นรูปธรรมมากขึ้นเพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามมีความเข้าใจในข้อคำถาม ก่อนจะนำไปทดลองใช้กับอาจารย์วิทยาลัยเทคนิคนครพนม จำนวน 82 คน ซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างเพื่อหาประสิทธิภาพของแบบสอบถาม ทั้งนี้

4.1 หากค่าอำนาจจำแนกรายข้อ โดยใช้สถิติ t-test แยกเป็นกลุ่มที่มีคะแนนสูงและกลุ่มที่มีคะแนนต่ำ กลุ่มละ 25 % (วิเชียร เกตุสิงห์ 2524 : 137 - 139) เลือกข้อคำถามที่มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 1.80 - 4.38 ได้จำนวน 20 ข้อ จากแบบสอบถามที่นำไปทดลอง 36 ข้อ

4.2 หากค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยวิธีสัมประสิทธิ์อัลฟา (α -Coefficient) (ลวัน สายยศ และอังคณา สายยศ 2528 : 170 - 171) ได้ค่าความเชื่อมั่น 0.89 ซึ่งแสดงว่าแบบสอบถามฉบับนี้มีค่าความเชื่อมั่นในระดับสูง

ตอนที่ 5 แบบสอบถามปัญหาในการใช้สารนิเทศ

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
2. กำหนดขอบเขตของปัญหาการใช้สารนิเทศของอาจารย์ ซึ่งแบ่งออก

ได้ 3 ด้าน คือ

- 2.1 คุณภาพ ปริมาณของสารนิเทศที่มีอยู่
- 2.2 ความสะดวกในการใช้หรือค้นคว้า
- 2.3 การเข้าถึงสารนิเทศ
3. กำหนดน้ำหนักมาตราส่วนประมาณค่าของข้อปัญหา ดังนี้

มากที่สุด	เท่ากับ	5
มาก	เท่ากับ	4
ปานกลาง	เท่ากับ	3

น้อย
น้อยที่สุด

เท่ากับ 2
เท่ากับ 1

4. นำแบบสอบถามทั้งฉบับให้คณะกรรมการผู้ควบคุมปริญญาบัตรตรวจแก้ไข โดย
ได้แก้ไขส่วนภาษาของข้อคำถามให้มีความชัดเจน ถูกต้อง รวบรวมข้อคำถามเป็นหมวดหมู่
เพิ่มเติมตัวอย่างและคำอธิบายในส่วนคำชี้แจงของแบบสอบถามในแต่ละตอน เพื่อสร้าง
ความเข้าใจแก่ผู้ตอบแบบสอบถาม

วิธีดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยขอหนังสือแนะนำตัวจากบัณฑิตวิทยาลัยไปขออนุญาตทำการวิจัยต่อกรมอาชีว
ศึกษา เพื่อขอความอนุเคราะห์ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามของอาจารย์วิทยาลัยเทคนิค
ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างทั้ง 10 แห่ง

2. นำแบบสอบถามและจดหมายขอความร่วมมือพร้อมทั้งหนังสืออนุญาตจากกรมอาชีว
ศึกษา ให้ทำการเก็บข้อมูลได้ มอบให้แก่ผู้อำนวยการที่จะทำการวิจัย ทางไปรษณีย์และเมื่อ
วิทยาลัยได้ดำเนินการเรียบร้อยแล้วจึงขอให้ส่งกลับคืนมาทางไปรษณีย์เช่นเดียวกัน
ทั้งนี้ได้เริ่มดำเนินการส่งแบบสอบถามตั้งแต่วันที่ 1 กุมภาพันธ์ 2531 จนถึงได้รับแบบสอบถาม
กลับคืนมาครบทุกแห่งวันที่ 18 กุมภาพันธ์ 2531

การจัดกระทำกับข้อมูล

เมื่อได้รับแบบสอบถามกลับคืนมาแล้ว ได้ดำเนินการ ดังนี้

1. ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม จากแบบสอบถามที่นำไปสอบถาม
และได้รับแบบสอบถามกลับคืนมามีค่าตอบที่สมบูรณ์ จำนวน 215 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 80

2. จำแนกการบันทึกข้อมูลเพื่อการวิเคราะห์ออกเป็นกลุ่มตามตัวแปรที่ต้องการ
จะศึกษา

3. นำคำตอบจากแบบสอบถามในแต่ละตอนมาแจกแจงความถี่ เพื่อหาคะแนนเฉลี่ย
และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

4. ใช้สถิติ t -test ทดสอบนัยสำคัญของความแตกต่างระหว่างตัวแปรสองกลุ่ม
5. แปลความหมายค่าเฉลี่ยของน้ำหนักการใช้สารนิเทศรูปแบบต่าง ๆ สัมพันธ์
เนื้อหาของสารนิเทศที่ต้องการ และปัญหาการใช้สารนิเทศ ดังนี้

น้อยที่สุด	คะแนนเฉลี่ยอยู่ระหว่าง	1.00 - 1.49
น้อย	คะแนนเฉลี่ยอยู่ระหว่าง	1.50 - 2.49
ปานกลาง	คะแนนเฉลี่ยอยู่ระหว่าง	2.50 - 3.49
มาก	คะแนนเฉลี่ยอยู่ระหว่าง	3.50 - 4.49
มากที่สุด	คะแนนเฉลี่ยอยู่ระหว่าง	4.50 - 5.00

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. นำแบบสอบถามตอนที่ 4 ซึ่งเป็นแบบสอบถามเจตคติที่มีต่อคุณค่าของสารนิเทศ
มาวิเคราะห์หาค่าอ่านจำแนกเป็นรายข้อ โดยใช้ t -test แบบเทคนิค 25 เปอร์เซนต์
ของกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำ ใช้สูตร (วิเชียร เกตุสิงห์ 2524 : 137 - 139)

$$t = \frac{\bar{X}_H - \bar{X}_L}{\sqrt{\frac{s_H^2 + s_L^2}{n}}}$$

เมื่อ	t	แทน ค่าอ่านจำแนกของแบบสอบถาม
	$\bar{X}_H$	แทน คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มใดคะแนนสูง
	$\bar{X}_L$	แทน คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มใดคะแนนต่ำ
	s_H^2	แทน ความแปรปรวนของกลุ่มใดคะแนนสูง
	s_L^2	แทน ความแปรปรวนของกลุ่มใดคะแนนต่ำ
	n	แทน จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามในแต่ละกลุ่ม

2. นำข้อคำถามของแบบสอบถาม เจตคติซึ่งวิเคราะห์หาค่าอ่านจำแนกรายข้อแล้ว
ได้ค่าอ่านจำแนก ตั้งแต่ 1.80 - 4.38 จำนวน 20 ข้อ นำไปทดสอบใช้กับอาจารย์ซึ่งไม่ใช่

กลุ่มตัวอย่าง แล้วนำมาหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามแบบสัมประสิทธิ์อัลฟ่า

(α -coefficient) ใช้สูตร (ดูน สายยศ และอังคณา สายยศ 2528 : 170 - 171)

$$\alpha = \frac{n}{n-1} \left\{ 1 - \frac{s_i^2}{s_t^2} \right\}$$

เมื่อ α แทน ค่าสัมประสิทธิ์ของความเชื่อมั่น
 n แทน จำนวนข้อของเครื่องมือวัด
 s_i^2 แทน คะแนนความแปรปรวนเป็นรายข้อ
 s_t^2 แทน คะแนนความแปรปรวนของ เครื่องมือนั้นทั้งฉบับ

3. ค่าเฉลี่ย

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ $\bar{X}$ แทน ค่าเฉลี่ย
 $\sum X$ แทน ผลรวมทั้งหมดของข้อมูล
 N แทน จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง

4. ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ใช้สูตร

$$s = \sqrt{\frac{N\sum X^2 - (\sum X)^2}{N(N-1)}}$$

เมื่อ s แทน ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนน
 $\sum X^2$ แทน ผลรวมของคะแนนแต่ละตัวยกกำลังสอง
 $(\sum X)^2$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมดยกกำลังสอง
 N แทน จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง

5. ทดสอบความแตกต่างค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง ใช้ t-test ทั้งสูตร
(จวน สายยศ และอังคณา สายยศ 2528 : 86)

$$t = \frac{\bar{X}_1 - \bar{X}_2}{\sqrt{\frac{s_1^2}{n_1} + \frac{s_2^2}{n_2}}}$$

$$df = n_1 + n_2 - 2$$

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยจะเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเป็น 4 ตอน ตามลำดับดังนี้

ตอนที่ 1 เสนอผลการวิเคราะห์การใช้สารนิเทศรูปแบบต่าง ๆ ของอาจารย์วิทยาลัยเทคนิค ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ตอนที่ 2 เสนอผลการวิเคราะห์ลักษณะเนื้อหาของสารนิเทศที่ต้องการ ของอาจารย์วิทยาลัยเทคนิค ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ตอนที่ 3 เสนอผลการวิเคราะห์เจตคติที่มีต่อคุณค่าของสารนิเทศ ของอาจารย์วิทยาลัยเทคนิค ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ตอนที่ 4 เสนอผลการวิเคราะห์ปัญหาในการใช้สารนิเทศของอาจารย์วิทยาลัยเทคนิค ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

การแปลความหมายของการวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยขอเสนอเกณฑ์เพื่อการแปลความหมาย ดังนี้คือ

ค่าเฉลี่ย	การใช้สารนิเทศ รูปแบบต่าง ๆ	ความต้องการลักษณะ เนื้อหาของสารนิเทศ	ปัญหาในการใช้ สารนิเทศ
1.00 - 1.49	ใช้น้อยมากหรือไม่เคย ใช้เลย	มีความต้องการน้อยมาก	มีปัญหาน้อยมาก
1.50 - 2.49	ใช้น้อย	มีความต้องการน้อย	มีปัญหาน้อย
2.50 - 3.49	ใช้ระดับปานกลาง	มีความต้องการระดับ ปานกลาง	มีปัญหาระดับปานกลาง
3.50 - 4.49	ใช้มาก	มีความต้องการมาก	มีปัญหามาก
4.50 - 5.00	ใช้มากที่สุด	มีความต้องการมากที่สุด	มีปัญหามากที่สุด

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์การใช้สารนิเทศรูปแบบต่าง ๆ ของอาจารย์วิทยาลัยเทคนิค

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

1.1 การใช้สารนิเทศรูปแบบต่าง ๆ ของอาจารย์วิทยาลัยเทคนิค ภาค

ตะวันออกเฉียงเหนือ ปรากฏผลดังตาราง 3

ตาราง 3 การใช้สารนิเทศรูปแบบต่าง ๆ ของอาจารย์วิทยาลัยเทคนิค ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

รูปแบบของสารนิเทศ	อาจารย์สายวิชาสามัญ		อาจารย์สายวิชาชีพ		การใช้สารนิเทศ	
	ค่าเฉลี่ย การใช้	อันดับ ในกลุ่ม	ค่าเฉลี่ย การใช้	อันดับ ในกลุ่ม	ค่าเฉลี่ย รวม	อันดับ รวม
ก. สารนิเทศที่อยู่ในรูปแบบสิ่งพิมพ์						
1. หนังสือ ตำรา	4.3111**	1	4.4941**	1	4.4558**	1
2. วารสารวิชาการ	2.8444*	6	2.9824*	3	2.9535*	4
3. รายงานทางวิชาการ	2.3111	14	2.4059	13	2.3860	14
4. คู่มือ	3.4667**	2	3.6176**	2	3.5860**	2
5. จุลสาร ขาวสารต่าง ๆ	2.5333*	9	2.3824	15	2.4140	12
6. หนังสือพิมพ์	3.0222*	4	2.7294*	7	2.7907*	5
7. สหวิทยบัตร	1.2667	21	1.5294	19	1.4744	19
8. มาตรฐานสเปคและรหัสการทดสอบ	1.8667*	17	2.8176*	5	2.6186*	8
9. วิทยานิพนธ์	1.4889	19	1.4647	21	1.4698	20
10. พจนานุกรมและอภิธานศัพท์	2.6667*	7	2.0235	16	2.1581	16

ตาราง 3 (ต่อ)

รูปแบบของสารนิเทศ	อาจารย์สายวิชาสามัญ		อาจารย์สายวิชาชีพ		การใช้สารนิเทศ	
	ค่าเฉลี่ย การใช้	อันดับ ในกลุ่ม	ค่าเฉลี่ย การใช้	อันดับ ในกลุ่ม	ค่าเฉลี่ย รวม	อันดับ รวม
11. สารานุกรม	2.3556	12	2.0176	17	2.0884	17
ข. สารนิเทศที่อยู่ในรูปแบบ สิ่งไม่ตีพิมพ์						
1. ภาพยนตร์ เทปโทรทัศน์	2.3556	12	2.5588*	10	2.5163*	10
2. แผ่นเสียง เทปเสียง	2.3778	11	1.8529	18	1.9628	18
3. สไลด์	2.4667	10	2.4000	14	2.4140	12
4. ไมโครฟิล์ม ไมโครฟิช	1.2667	21	1.2294	22	1.2372	22
5. รูปภาพ ภาพถ่าย	2.8889*	5	2.6294*	8	2.6837*	7
6. หุ่นจำลอง	1.8000	18	2.5000*	11	2.3535	15
7. ฟิล์มสตริป	1.4000	20	1.4824	20	1.4651	21
ค. สารนิเทศที่ได้จาก การประชุมสัมมนา และ อภิปรายกับผู้เชี่ยวชาญ เฉพาะด้าน	2.2444	16	2.4824	12	2.4326	11
ง. สารนิเทศที่ได้จากการ สนทนาอย่างไม่เป็นทางการ กับเพื่อนร่วมงาน	2.6667*	7	2.7882*	6	2.7628*	6

ตาราง 3 (ต่อ)

รูปแบบของสารนิเทศ	อาจารย์สายวิชาสามัญ		อาจารย์สายวิชาชีพ		การใช้สารนิเทศ	
	ค่าเฉลี่ย การใช้	อันดับ ในกลุ่ม	ค่าเฉลี่ย การใช้	อันดับ ในกลุ่ม	ค่าเฉลี่ย รวม	อันดับ รวม
จ. สารนิเทศที่ได้จากการชม นิทรรศการหรือสถาบันและ แหล่งอื่น ๆ ที่แสดง วิทยาการที่เกี่ยวข้อง	2.2889	15	2.6118 [*]	9	2.5442 [*]	9
ฉ. สารนิเทศที่ได้จากการฟัง วิทยุและหรือวิทยุโทรทัศน์	3.2444 [*]	3	2.9412 [*]	4	3.0047 [*]	3

** ระดับการใช้มาก (3.50 - 4.49)

* ระดับการใช้ปานกลาง (2.50 - 3.49)

จากตาราง 3 แสดงว่า อาจารย์วิทยาลัยเทคนิค ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ใช้สารนิเทศซึ่งอยู่ในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อประกอบการเรียนการสอนในระดับมาก ซึ่งได้แก่ หนังสือ ตำรา และคู่มือ รองลงมาคือ ระดับปานกลาง ได้แก่ สารนิเทศที่ได้จากการฟังวิทยุ และหรือวิทยุโทรทัศน์ วารสารวิชาการ หนังสือพิมพ์ สารนิเทศที่ได้จากการสนทนาอย่างไม่เป็นทางการกับเพื่อนร่วมงาน รูปภาพ ภาพถ่าย มาตรฐานสเปคและรหัสการทดสอบ สารนิเทศที่ได้จากการชมนิทรรศการหรือสถาบันและแหล่งอื่น ๆ ที่แสดงวิทยาการที่เกี่ยวข้อง และภาพยนตร์ เทปโทรทัศน์ ส่วนนอกนั้นใช้ในระดับน้อยและน้อยมากหรือไม่เคยใช้เลย

เมื่อพิจารณาแยกตามสายวิชาที่สอนของอาจารย์ พบว่า

อาจารย์สายวิชาสามัญใช้สารนิเทศซึ่งอยู่ในรูปแบบต่าง ๆ ในระดับมาก ซึ่งได้แก่ หนังสือ ตำรา รองลงมาคือ ระดับปานกลาง ได้แก่ คู่มือ สารนิเทศที่ได้จากการฟังวิทยุ

และหรือคู่มือ หัตถ์พิมพ์ รูปภาพ ภาพถ่าย วารสารวิชาการ พจนานุกรมและอิเล็กทรอนิกส์ สารนิเทศที่ได้จากการสนทนาอย่างไม่เป็นทางการกับเพื่อนร่วมงาน และจุลสารข่าวสารต่าง ๆ ส่วนนอกนั้นใช้ในระคน้อยและน้อยมากหรือไม่เคยใช้เลย

อาจารย์สายวิชาชีพใช้สารนิเทศซึ่งอยู่ในรูปแบบต่าง ๆ ในระคนมาก ซึ่งได้แก่ หนังสือ ตำรา และคู่มือ รองลงมาคือ ระคนปานกลาง ได้แก่ วารสารวิชาการ สารนิเทศที่ได้จากการฟังวิทยุและหรือคู่มือ มาตรฐาน สเปคและรหัสการทดสอบ สารนิเทศที่ได้จากการสนทนาอย่างไม่เป็นทางการกับเพื่อนร่วมงาน หัตถ์พิมพ์ รูปภาพ ภาพถ่าย สารนิเทศที่ได้จากการชม นิทรรศการหรือสถาบันและแหล่งอื่น ๆ ที่แสดงวิทยาการที่เกี่ยวข้อง ภาพยนตร์ เทปโทรทัศน์ และหุ่นจำลอง ส่วนนอกนั้นใช้ในระคน้อยและน้อยมากหรือไม่เคยใช้เลย

1.2 เปรียบเทียบการใช้สารนิเทศรูปแบบต่าง ๆ ของอาจารย์สายวิชาสามัญและอาจารย์สายวิชาชีพ วิทยาลัยเทคนิค ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ปรากฏผลดังตาราง 4

ตาราง 4 เปรียบเทียบการใช้สารนิเทศรูปแบบต่าง ๆ ของอาจารย์สายวิชาสามัญและอาจารย์สายวิชาชีพ วิทยาลัยเทคนิค ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

รูปแบบของสารนิเทศ	อาจารย์สายวิชาสามัญ		อาจารย์สายวิชาชีพ		t
	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	
ก. สารนิเทศที่อยู่ในรูปแบบสิ่งพิมพ์					
1. หนังสือ ตำรา	4.3111	0.8744	4.4941	0.7788	-1.2763
2. วารสารวิชาการ	2.8444	0.8245	2.9824	0.9879	-0.9558
3. รายงานทางวิชาการ	2.3111	0.8744	2.4059	0.9881	-0.6287
4. คู่มือ	3.4667	0.1794	3.6176	0.9855	-0.7885
5. จุลสาร ข่าวสารต่าง ๆ	2.5333	0.9439	2.3824	0.9612	0.9499

ตาราง 4 (ต่อ)

รูปแบบของสารนิเทศ	อาจารย์สายวิชาสามัญ		อาจารย์สายวิชาชีพ		t
	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	
6. หนังสือพิมพ์	3.0222	1.1380	2.7294	1.2152	1.5127
7. สหวิทยบัตร	1.2667	0.6179	1.5294	0.8509	-2.3271*
8. มาตรฐาน สเปกและ รหัสการทดสอบ	1.8667	1.1201	2.8176	1.2578	-4.9311**
9. วิทยานิพนธ์	1.4889	0.8427	1.4647	0.8151	0.1725
10. พจนานุกรมและ อภิธานศัพท์	2.6667	1.2792	2.0235	0.9968	3.1307*
11. สารานุกรม	2.3556	1.1512	2.0176	1.0057	1.7965
ข. สารนิเทศที่อยู่ในรูปแบบ สิ่งไม่ตีพิมพ์					
1. ภาพยนตร์ เทปโทรทัศน์	2.3556	1.0478	2.5588	1.1459	-1.1338
2. แผ่นเสียง เทปเสียง	2.3778	1.2115	1.8529	1.0528	2.6533**
3. สไลด์	2.4667	1.0787	2.4000	1.1378	0.3646
4. ไมโครฟิล์ม ไมโครฟิช	1.2667	0.5800	1.2294	0.5961	0.3814
5. รูปภาพ ภาพถ่าย	2.8889	1.1721	2.6294	1.2105	1.3115
6. หุ่นจำลอง	1.8000	0.8686	2.5000	1.2791	-4.3090**
7. ฟิล์มสตริป	1.4000	0.6876	1.4824	0.8650	-0.6749
ค. สารนิเทศที่ได้จากการประชุม สัมมนาและอภิปรายกับผู้ เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน	2.2444	1.0259	2.4824	1.1369	-1.3519

ตาราง 4 (ต่อ)

รูปแบบของสารนิเทศ	อาจารย์สายวิชาสามัญ		อาจารย์สายวิชาชีพ		t
	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	
ง. สารนิเทศที่ได้จากการสนทนา อย่างไม่เป็นทางการกับ เพื่อนร่วมงาน	2.6667	1.0445	2.7882	1.1574	-0.6779
จ. สารนิเทศที่ได้จากการชม นิทรรศการหรือสถาบันและ แหล่งอื่น ๆ ที่แสดงวิทยาการ ที่เกี่ยวข้อง	2.2889	0.8692	2.6118	1.0502	-2.1164*
ฉ. สารนิเทศที่ได้จากการฟังวิทยุ และหรือคูโทรทัศน์	3.2444	0.9806	2.9412	1.2050	1.7532

* ระดับนัยสำคัญ .05

** ระดับนัยสำคัญ .01

จากตาราง 4 แสดงว่า สารนิเทศที่อยู่ในรูปแบบสิ่งพิมพ์ อาจารย์สายวิชาชีพใช้สารนิเทศที่เป็นมาตรฐาน สเปกและรหัสการทดสอบ มากกว่าอาจารย์สายวิชาสามัญอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าเฉลี่ยการใช้ในระดับปานกลาง และยังใช้สารนิเทศที่เป็นสิทธิบัตรมากกว่าอาจารย์สายวิชาสามัญอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่มีค่าเฉลี่ยการใช้ในระดับน้อย และในสารนิเทศที่อยู่ในรูปแบบสิ่งพิมพ์นี้ อาจารย์สายวิชาสามัญใช้พจนานุกรมและอภิธานศัพท์ มากกว่าอาจารย์สายวิชาชีพอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าเฉลี่ยการใช้ในระดับปานกลาง

ส่วนสารนิเทศที่อยู่ในรูปแบบสิ่งไม่ตีพิมพ์นั้น อาจารย์สายวิชาชีพใช้ทุนจำนองมากกว่า อาจารย์สายวิชาสามัญอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าเฉลี่ยการใช้ในระดับ ปานกลางและอาจารย์สายวิชาสามัญใช้แผ่นเสียง เทปเสียง มากกว่าอาจารย์สายวิชาชีพ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าเฉลี่ยการใช้ในระดับน้อย

สารนิเทศที่ได้จากการชมนิทรรศการหรือสถาบันและแหล่งอื่น ๆ ที่แสดงวิทยาการที่ เกี่ยวข้อง อาจารย์สายวิชาชีพใช้มากกว่าอาจารย์สายวิชาสามัญอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีค่าเฉลี่ยการใช้ในระดับปานกลาง

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ลักษณะเนื้อหาของสารนิเทศที่ต้องการ ของอาจารย์วิทยาสัยเทคนิค ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

2.1 ลักษณะเนื้อหาของสารนิเทศที่ต้องการของอาจารย์วิทยาสัยเทคนิค ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ปรากฏผลดังตาราง 5

ตาราง 5 ลักษณะเนื้อหาของสารนิเทศที่ต้องการของอาจารย์วิทยาสัยเทคนิค ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ลักษณะเนื้อหาของสารนิเทศ	อาจารย์สายวิชาสามัญ		อาจารย์สายวิชาชีพ		ความต้องการสารนิเทศ	
	ค่าเฉลี่ยการใช้	อันดับในกลุ่ม	ค่าเฉลี่ยการใช้	อันดับในกลุ่ม	ค่าเฉลี่ยรวม	อันดับรวม
ก. เกี่ยวกับการสอนและหลักสูตรการศึกษา						
1. เทคนิคการสอน	4.1778*	5	4.0706*	10	4.0930*	6
2. การใช้สื่อการสอน	3.9333*	11	4.1588*	6	4.1116*	5
3. การผลิตสื่อการสอน	3.7778*	14	3.3941	28	3.4744	28

ตาราง 5 (ต่อ)

ลักษณะเนื้อหาของสารนิเทศ	อาจารย์สายวิชาสามัญ		อาจารย์สายวิชาชีพ		ความต้องการ สารนิเทศ	
	ค่าเฉลี่ย การใช้	อันดับ ในกลุ่ม	ค่าเฉลี่ย การใช้	อันดับ ในกลุ่ม	ค่าเฉลี่ย รวม	อันดับ รวม
4. หลักสูตรและคู่มือสอน	4.2000*	4	4.2412*	5	4.2326*	2
5. จิตวิทยาการสอน	4.0667*	8	3.9118*	14	3.9442*	12
ข. เกี่ยวกับการอาชีวศึกษา						
1. อุตสาหกรรมประเภท ต่าง ๆ	3.2444	31	4.0529*	11	3.8837*	16
2. การจัดและบริหาร โรงงาน	3.1111	32	3.5941*	24	3.4930	27
3. การบำรุงรักษาซ่อมแซม เครื่องมือเครื่องใช้ทาง คานอุตสาหกรรม	3.2889	30	4.2941*	3	4.0837*	7
4. การฝึกทักษะอย่างมีระบบ	3.7778*	14	4.3118*	2	4.2000*	3
5. ความปลอดภัยในการฝึก ปฏิบัติงาน	3.6889*	21	4.2882*	4	4.1628*	4
6. การผลิตผลิตภัณฑ์ คานวิชาชีพ	3.4222	28	4.1412*	7	3.9907*	11
7. การจัดการและบริการ ผลิตภัณฑ์คานวิชาชีพ	3.4444	27	3.8706*	16	3.7814*	20
8. ตลาดแรงงานและ ความต้องการแรงงาน	3.7333*	18	4.1176*	8	4.0372*	9

ตาราง 5 (ต่อ)

ลักษณะเนื้อหาของสารนิเทศ	อาจารย์สายวิชาสามัญ		อาจารย์สายวิชาชีพ		ความต้องการสารนิเทศ	
	ค่าเฉลี่ยการใช้	อันดับในกลุ่ม	ค่าเฉลี่ยการใช้	อันดับในกลุ่ม	ค่าเฉลี่ยรวม	อันดับรวม
9. ธุรกิจเกี่ยวกับอาชีพ	3.7333*	18	3.9882*	13	3.9349*	14
10. การแนะแนวอาชีพ	3.7778*	14	4.0765*	9	4.0140*	10
ก. เกี่ยวกับเศรษฐกิจและสังคม						
1. การเมือง ภาวะเศรษฐกิจและสังคมของประเทศและของโลกปัจจุบัน	3.9778*	10	3.7176*	21	3.7721*	21
2. เหตุการณ์บ้านเมืองประจำวัน	4.1556*	6	3.7353*	20	3.8233*	18
3. ข่าวสารของทางราชการ	3.9111*	12	3.8294*	18	3.8605*	17
4. กฎหมาย ข้อบังคับในประเทศ	3.7778*	14	3.5824*	25	3.6233*	23
5. ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม	3.6889*	21	3.5471*	26	3.5767*	24
6. ชีวิตและงานของบุคคลสำคัญ	3.4667	26	3.6147*	23	3.2279	30
7. ประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมไทย	3.4889	25	3.0412	32	3.1349	32

ตาราง 5 (ต่อ)

ลักษณะเนื้อหาของสารนิเทศ	อาจารย์สายวิชาสามัญ		อาจารย์สายวิชาชีพ		ความต้องการสารนิเทศ	
	ค่าเฉลี่ยการใช้	อันดับในกลุ่ม	ค่าเฉลี่ยการใช้	อันดับในกลุ่ม	ค่าเฉลี่ยรวม	อันดับรวม
8. ราคาสินค้า เครื่องอุปโภค บริโภค	3.7333*	18	3.6588*	22	3.6744*	22
จ. เกี่ยวกับจริยธรรม						
1. การสร้างเสริมเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพ ใ้แก่ความคิดริเริ่ม ความซื่อสัตย์ การตรงต่อเวลา และความรับผิดชอบ	4.4000*	1	4.4188*	1	4.4093*	1
2. จรรยาบรรณของครู	4.1556	6	3.3412	30	3.5116*	25
3. ศาสนา สัทธื คำสอน และการปฏิบัติตนในศาสนา	3.6667*	23	3.4588	27	3.5023*	26
4. วิธีดำรงชีวิตให้มีความสุข	4.2444*	3	3.8529*	17	3.9349*	14
จ. เกี่ยวกับการพัฒนาบุคลิกภาพและสัมพันธภาพ						
1. การพัฒนาบุคลิกภาพ	4.3111*	2	4.0235*	12	4.0837*	7

ตาราง 5 (ต่อ)

ลักษณะเนื้อหาของสารนิเทศ	อาจารย์สายวิชาสามัญ		อาจารย์สายวิชาชีพ		ความต้องการสารนิเทศ	
	ค่าเฉลี่ยการใช้	อันดับในกลุ่ม	ค่าเฉลี่ยการใช้	อันดับในกลุ่ม	ค่าเฉลี่ยรวม	อันดับรวม
2. กีฬา การออกกำลังกาย การบริหารร่างกาย	3.8889 *	13	3.7588 *	19	3.7860 *	19
3. การสร้างเสริมและ ระวังรักษาสุขภาพ และสุขภาพของตนเอง	4.0667 *	8	3.9059 *	15	3.9365 *	13
4. บันเทิงคดี เช่น ข่าวใน วงการภาพยนตร์ โทรทัศน์	3.5778 *	24	3.3765	29	3.4186	29
5 การท่องเที่ยวทัศนอาร	3.4000	29	3.1588	31	3.2093	31

* ระดับความต้องการมาก (3.50 - 4.49)

จากตาราง 5 แสดงว่า ความต้องการลักษณะเนื้อหาของสารนิเทศหัวข้อต่าง ๆ ตามที่ปรากฏในตาราง ของอาจารย์วิทยาลัยเทคนิค ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีเพียง 2 ระดับคือ มากและปานกลาง ลักษณะเนื้อหาของสารนิเทศที่ต้องการ 5 อันดับแรก ได้แก่ การสร้างเสริมเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพ นักสูตรและคู่มือสอน การฝึกทักษะอย่างมีระบบ ความปลอดภัยในการฝึกปฏิบัติงาน และการใช้สื่อการสอน ซึ่งเป็นความต้องการในระดับมากที่สุด

เมื่อพิจารณาแยกตามสายวิชาที่สอนของอาจารย์ พบว่า

อาจารย์สายวิชาสามัญมีความต้องการลักษณะเนื้อหาของสารนิเทศหัวข้อต่าง ๆ ตามที่ปรากฏในตาราง 5 อันดับแรก ได้แก่ การสร้างเสริมเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพ การพัฒนาบุคลิกภาพ วิธีดำรงชีวิตให้มีความสุข หลักสูตรและคู่มือสอน และเทคนิคการสอน ซึ่งเป็นความต้องการในระดับมากทั้งสิ้น

อาจารย์สายวิชาชีพมีความต้องการลักษณะเนื้อหาของสารนิเทศหัวข้อต่าง ๆ ตามที่ปรากฏในตาราง 5 อันดับแรก ได้แก่ การสร้างเสริมเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพ การฝึกทักษะอย่างมีระบบ การบำรุงรักษาซ่อมแซมเครื่องมือเครื่องใช้ทางคานอุตสาหกรรม ความปลอดภัยในการฝึกปฏิบัติงาน และหลักสูตรและคู่มือสอน ซึ่งเป็นความต้องการในระดับมากทั้งสิ้น

2.2 เปรียบเทียบความต้องการลักษณะเนื้อหาของสารนิเทศของอาจารย์สายวิชาสามัญ และอาจารย์สายวิชาชีพ วิทยาลัยเทคนิค ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ปรากฏผลดังตาราง 6

ตาราง 6 เปรียบเทียบความต้องการลักษณะเนื้อหาของสารนิเทศของอาจารย์สายวิชาสามัญ และอาจารย์สายวิชาชีพ วิทยาลัยเทคนิค ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ลักษณะเนื้อหาของสารนิเทศ	อาจารย์สายวิชาสามัญ		อาจารย์สายวิชาชีพ		t
	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	
ก. เกี่ยวกับการสอนและ หลักสูตรการศึกษา					
1. เทคนิคการสอน	4.1778	0.6138	4.0706	0.6757	1.0194
2. การใช้สื่อการสอน	3.9333	0.6876	4.1588	0.7946	-1.8910
3. การผลิตสื่อการสอน	3.7778	0.9744	3.3941	1.2700	2.1939*

ตาราง 6 (ต่อ)

ลักษณะเนื้อหาของสารนิเทศ	อาจารย์สายวิชาสามัญ		อาจารย์สายวิชาชีพ		t
	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	
4. หลักสูตรและคู่มือสอน	4.2000	0.7568	4.2412	0.7423	-0.3260
5. จิตวิทยาการสอน	4.0667	0.7198	3.9118	0.8624	1.2289
ข. เกี่ยวกับการอาชีพศึกษา					
1. อุตสาหกรรมประเภทต่าง ๆ	3.2444	1.0698	4.0529	0.8855	-4.6644**
2. การจัดและบริหารโรงงาน	3.1111	1.1124	3.5941	1.1279	-2.5824**
3. การบำรุงรักษา ซ่อมแซม เครื่องมือเครื่องใช้ทาง ด้านอุตสาหกรรม	3.2889	1.3077	4.2941	0.9208	-4.8481**
4. การฝึกทักษะอย่างมีระบบ	3.7778	2.2593	4.3118	0.8920	-2.6726**
5. ความปลอดภัยในการฝึก ปฏิบัติงาน	3.6889	1.3112	4.2882	0.9195	-2.8841**
6. การผลิตผลิตภัณฑ์ด้านวิชาชีพ	3.4222	1.2521	4.1412	0.8235	-3.6488**
7. การจัดการและบริการผลิต ภัณฑ์ด้านวิชาชีพ	3.4444	1.1785	3.8706	0.8674	-2.2688*
8. ตลาดแรงงานและความ ต้องการแรงงาน	3.7333	1.3551	4.1176	0.9719	-1.7848
9. ธุรกิจเกี่ยวกับอาชีพ	3.7333	1.2685	3.9882	0.9166	-1.2635
10. การแนะแนวอาชีพ	3.7778	1.2593	4.0765	0.8771	-1.4979

ตาราง 6 (ต่อ)

ลักษณะเนื้อหาของสารนิเทศ	อาจารย์สายวิชาสามัญ		อาจารย์สายวิชาชีพ		t
	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	
ค. เกี่ยวกับเศรษฐกิจและสังคม					
1. การเมือง ภาวะเศรษฐกิจและสังคมของประเทศและของโลกปัจจุบัน	3.9778	0.6567	3.7176	0.9498	2.1324*
2. เหตุการณ์บ้านเมืองประจำวัน	4.1556	0.7372	3.7353	0.8534	3.2859**
3. ขาวสารของทางราชการ	3.9111	0.9001	3.8294	0.7922	0.5547
4. กฎหมาย ข้อบังคับในสังคม	3.7778	0.8762	3.5824	0.8404	1.3415
5. ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม	3.6889	0.8208	3.5471	0.8639	1.0191
6. ชีวิตและงานของบุคคลสำคัญ	3.4667	0.8421	3.1647	0.9402	2.0861*
7. ประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมไทย	3.4889	0.8592	2.0412	0.8521	3.0850**
8. ราคาสินค้า เครื่องอุปโภคบริโภค	3.7333	0.9145	3.6588	1.0440	0.4712
ง. เกี่ยวกับจริยธรรม					
1. การสร้างเสริมเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพ ใ้แก่ ความคิดริเริ่ม ความซื่อสัตย์ การตรงต่อเวลาและความรับผิดชอบ	4.4000	0.7804	4.4118	0.7264	-0.0915
2. จรรยาบรรณของครู	4.1556	0.8245	3.3412	1.3851	5.0130**

ตาราง 6 (ต่อ)

ลักษณะเนื้อหาของสารนิเทศ	อาจารย์สายวิชาสามัญ		อาจารย์สายวิชาชีพ		t
	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	
3. ศาสนา สัทธิตี คำสอน และ การปฏิบัติตนในศาสนา	3.6667	0.8790	3.4588	0.8778	1.4112
4. วิธีดำรงชีวิตให้มีความสุข	4.2444	0.8569	3.8529	0.9463	2.6648*
จ. เกี่ยวกับการพัฒนาบุคลิกภาพและ สันตนาการ					
1. การพัฒนาบุคลิกภาพ	4.3111	0.9250	4.0235	0.7689	1.9177
2. กีฬา การออกกำลังกาย การบริหารร่างกาย	3.8889	0.9587	3.7588	0.7735	0.8408
3. การสร้างเสริมและระวัง รักษาสวัสดิภาพและสุขภาพ ของตนเอง	4.0667	0.9145	3.9059	0.8159	1.0720
4. บันเทิงคดี เช่น ข่าวใน วงการภาพยนตร์ โหรทัศน์	3.5778	0.9167	3.3765	0.9788	1.2911
5. การท่องเที่ยวทัศนอาจร	3.4000	1.0531	3.1588	0.9568	1.3919

* ระดับนัยสำคัญ .05

** ระดับนัยสำคัญ .01

จากตาราง 6 แสดงว่า อาจารย์สายวิชาสามัญและอาจารย์สายวิชาชีพ มีความต้องการ
เนื้อหาสารนิเทศที่แตกต่างกันดังต่อไปนี้

ในกลุ่มสารนิเทศเกี่ยวกับการสอนและหลักสูตรการศึกษา อาจารย์สายวิชาสามัญ
ต้องการ เรื่องการผลิตสื่อการสอนมากกว่าอาจารย์สายวิชาชีพอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่
ระดับ .05

ในกลุ่มการอาชีพศึกษา อาจารย์สายวิชาชีพต้องการ เรื่องอุตสาหกรรมประเภทต่าง ๆ
การจัดและบริหารโรงงาน การบำรุงรักษาและซ่อมแซมเครื่องมือเครื่องใช้ทางทันตกรรม
การฝึกทักษะอย่างมีระบบ ความปลอดภัยในการฝึกปฏิบัติงาน การผลิตผลิตภัณฑ์ทันตกรรม
มากกว่าอาจารย์สายวิชาสามัญอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ เรื่องการจัดการและ
บริการผลิตภัณฑ์ทันตกรรมมากกว่าอาจารย์สายวิชาสามัญอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ในกลุ่มเศรษฐกิจและสังคม อาจารย์สายวิชาสามัญต้องการ เรื่อง เหตุการณ์บ้านเมือง
ประจำวัน ประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมไทย มากกว่าอาจารย์สายวิชาชีพอย่างมีนัยสำคัญทาง
สถิติที่ระดับ .01 และ เรื่องการเมือง ภาวะเศรษฐกิจและสังคมของประเทศและของโลกปัจจุบัน
ชีวิตและงานของบุคคลสำคัญ มากกว่าอาจารย์สายวิชาชีพอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ในกลุ่มจริยธรรม อาจารย์สายวิชาสามัญต้องการ เรื่องจรรยาบรรณของครู และวิธี
ดำรงชีวิตให้มีความสุข มากกว่าอาจารย์สายวิชาชีพอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ส่วนอื่น ๆ นอกนั้นมีความต้องการไม่แตกต่างกัน

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์เจตคติที่มีต่อคุณค่าของสารนิเทศของอาจารย์วิทยาลัยเทคนิค
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

เปรียบเทียบเจตคติที่มีต่อคุณค่าของสารนิเทศ ของอาจารย์สายวิชาสามัญและอาจารย์
สายวิชาชีพ วิทยาลัยเทคนิค ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ปรากฏผลดังตาราง 7

ตาราง 7 เปรียบเทียบเจตคติที่มีต่อคุณค่าของสารนิเทศของอาจารย์สายวิชาสามัญและอาจารย์
สายวิชาชีพ วิทยาลัยเทคนิค ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

สถานภาพของอาจารย์	$\bar{X}$	SD	t
อาจารย์สายวิชาสามัญ	81.9333	16.7066	-0.4670
อาจารย์สายวิชาชีพ	83.1412	9.1019	

จากตาราง 7 แสดงว่า อาจารย์สายวิชาสามัญและอาจารย์สายวิชาชีพ วิทยาลัยเทคนิค
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีคะแนนเจตคติที่มีต่อคุณค่าของสารนิเทศ 81.9333 และ 83.1412
ตามลำดับ จากคะแนนเต็ม 100 คะแนน นับว่ามีเจตคติต่อคุณค่าของสารนิเทศในระดับค่อนข้างสูง

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ปัญหาในการใช้สารนิเทศของอาจารย์วิทยาลัยเทคนิค ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

4.1 ปัญหาในการใช้สารนิเทศของอาจารย์วิทยาลัยเทคนิค ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ปรากฏดังตาราง 8

ตาราง 8 ปัญหาในการใช้สารนิเทศของอาจารย์วิทยาลัยเทคนิค ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ปัญหาในการใช้สารนิเทศ	อาจารย์สายวิชาสามัญ		อาจารย์สายวิชาชีพ		ปัญหาในการใช้สารนิเทศ	
	ค่าเฉลี่ยความถี่ของการ	อันดับในกลุ่ม	ค่าเฉลี่ยความถี่ของการ	อันดับในกลุ่ม	ค่าเฉลี่ยรวม	อันดับรวม
ก. คุณภาพ ปริมาณของสารนิเทศที่มีอยู่						
1. สารนิเทศที่มีอยู่มีจำนวนจำกัด ไม่เพียงพอต่อการใช้	3.6667 [*]	2	3.7647 [*]	1	3.7412 [*]	1
2. สารนิเทศประเภทการอธิบายวิชาต่างๆ มีไม่เพียงพอ	3.5333 [*]	4	3.7294 [*]	3	3.6884 [*]	3
3. ไม่มีสารนิเทศที่สอดคล้องหรือตรงกับความต้องการ	3.3778	7	3.5706 [*]	7	3.5256 [*]	6
4. ไม่มีโอกาสเสนอแนะการจัดหาสารนิเทศตามความต้องการ	3.1556	8	3.5765 [*]	6	3.4884	7

ตาราง 8 (ต่อ)

ปัญหาในการใช้สารนิเทศ	อาจารย์สายวิชาสามัญ		อาจารย์สายวิชาชีพ		ปัญหาในการใช้สารนิเทศ	
	ค่าเฉลี่ยความถี่ของการ	อันดับในกลุ่ม	ค่าเฉลี่ยความถี่ของการ	อันดับในกลุ่ม	ค่าเฉลี่ยรวม	อันดับรวม
5. ใ้รับสารนิเทศใหม่ ๆ	3.6667 [*]	2	3.7529 [*]	2	3.7349 [*]	2
6. สารนิเทศที่มีอยู่ไม่ทันสมัย	3.4444	6	3.6471 [*]	4	3.6047 [*]	5
ข. ความสะดวกในการใช้หรือค้นคว้า						
1. ไม่มีเวลาในการค้นหาสารนิเทศ	3.5111 [*]	5	3.2882	11	3.3349	11
2. ไม่ได้รับความสะดวกในการศึกษาค้นคว้าสารนิเทศจากหน่วยงานต่าง ๆ	3.0000	11	3.4647	8	3.3674	9
3. สารนิเทศที่ติดการอยู่ห่างไกลที่ทำงานต้องเสียเวลาไปขอรับบริการ	3.1333	10	3.4000	10	3.3442	10

ตาราง 8 (ต่อ)

ปัญหาในการใช้สารนิเทศ	อาจารย์สายวิชาสามัญ		อาจารย์สายวิชาชีพ		ปัญหาในการใช้สารนิเทศ	
	ค่าเฉลี่ยความถี่ต้องการ	อันดับในกลุ่ม	ค่าเฉลี่ยความถี่ต้องการ	อันดับในกลุ่ม	ค่าเฉลี่ยรวม	อันดับรวม
ค. การเข้าถึงสารนิเทศ						
1. หาสารนิเทศที่ต้องการไม่พบ	3.1556	8	3.4647	8	3.4000	8
2. ชาคเครื่องมือที่จะช่วยให้ทราบว่าหน่วยงานใดบ้างจัดพิมพ์หนังสือ เอกสาร รายงาน ออกมาเผยแพร่บ้าง	3.7778	1	3.6000*	5	3.6372	4
3. ไม่ทราบวิธีค้นหาสารนิเทศที่ต้องการ	2.9556	12	2.9529	12	2.9535	12

* ปัญหาในระดับมาก (3.50 - 4.49)

จากตาราง 8 แสดงว่า อาจารย์วิทยาลัยเทคนิค ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ประสบปัญหาในการใช้สารนิเทศเพียง 2 ระดับ คือ มากและปานกลาง ปัญหาในการใช้สารนิเทศที่ประสบในระดับมาก ได้แก่ การมีสารนิเทศจำนวนจำกัด ไม่เพียงพอต่อการใช้ในการได้รับสารนิเทศใหม่ ๆ ขาด การมีสารนิเทศประกอบการสอนรายวิชาต่าง ๆ ไม่เพียงพอ การขาดเครื่องมือที่จะช่วยให้ทราบว่าหน่วยงานใดบ้างจัดพิมพ์หนังสือ เอกสาร รายงาน ออกมาเผยแพร่บ้าง การมีสารนิเทศที่ไม่ทันสมัย และการไม่มีสารนิเทศที่สอดคล้องหรือตรงกับ

ความต้องการ ส่วนปัญหาอื่น ๆ นอกนั้นเป็นปัญหาในระดับปานกลาง

เมื่อพิจารณาแยกตามสายวิชาที่สอนของอาจารย์ พบว่า

อาจารย์สายวิชาสามัญมีปัญหาในการใช้สารนิเทศในระดับมาก ซึ่งได้แก่ การขาดเครื่องมือที่จะช่วยให้ทราบว่ามีความก้าวหน้าในงานใดบ้าง จดพิมพ์ หนังสือ เอกสาร รายงานออกมาเผยแพร่บ้าง การมีสารนิเทศจำนวนจำกัดไม่เพียงพอต่อการใช้ การได้รับสารนิเทศใหม่ ๆ ช้า การมีสารนิเทศประกอบการสอนรายวิชาต่าง ๆ ไม่เพียงพอ และการไม่มีเวลาค้นหาสารนิเทศ ส่วนปัญหาอื่น ๆ นอกนั้นเป็นปัญหาในระดับปานกลาง

อาจารย์สายวิชาชีพประสบปัญหาในการใช้สารนิเทศในระดับมาก ซึ่งได้แก่การมีสารนิเทศจำนวนจำกัดไม่เพียงพอต่อการใช้ การได้รับสารนิเทศใหม่ ๆ ช้า การมีสารนิเทศประกอบการสอนรายวิชาต่าง ๆ ไม่เพียงพอ การมีสารนิเทศไม่ทันสมัย การขาดเครื่องมือที่จะช่วยให้ทราบว่ามีความก้าวหน้าในงานใดบ้าง จดพิมพ์ หนังสือ เอกสาร รายงานออกมาเผยแพร่บ้าง การไม่มีโอกาสเสนอแนะจัดหาสารนิเทศที่ต้องการ และการไม่มีสารนิเทศที่สอดคล้องหรือตรงกับความต้องการ สำหรับปัญหาอื่น ๆ นอกนั้นเป็นปัญหาในระดับปานกลาง

4.2 เปรียบเทียบปัญหาในการใช้สารนิเทศของอาจารย์สายวิชาสามัญและอาจารย์สายวิชาชีพ วิทยาลัยเทคนิค ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ปรากฏผลดังตาราง 9

ตาราง 9 เปรียบเทียบปัญหาในการใช้สารนิเทศของอาจารย์สายวิชาสามัญและอาจารย์สายวิชาชีพ วิทยาลัยเทคนิค ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ปัญหาในการใช้สารนิเทศ	อาจารย์สายวิชาสามัญ		อาจารย์สายวิชาชีพ		t
	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	
ก. คุณภาพ ปริมาณของสารนิเทศที่มีอยู่					
1. สารนิเทศที่มีอยู่มีจำนวนจำกัด ไม่เพียงพอต่อการใช้	3.6667	0.9770	3.7647	0.8990	-0.6082

ตาราง 9 (ต่อ)

ปัญหาในการใช้สารนิเทศ	อาจารย์สายวิชาสามัญ		อาจารย์สายวิชาชีพ		t
	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	
2. สารนิเทศประกอบการสอนรายวิชาต่าง ๆ มีไม่เพียงพอ	3.5333	1.0787	3.7294	0.9280	-1.1152
3. ไม่มีสารนิเทศที่สอดคล้องหรือตรงกับความต้องการ	3.3778	1.0931	3.5706	0.9597	-1.0783
4. ไม่มีโอกาสเสนอแนะการจัดหาสารนิเทศตามความต้องการ	3.1556	1.0435	3.5765	1.0074	-2.4233*
5. ได้รับสารนิเทศใหม่ ๆ ซ้ำ	3.6667	1.0445	3.7529	1.0593	-0.4908
6. สารนิเทศที่มีอยู่ไม่ทันสมัย	3.4444	1.0565	3.6471	0.9257	-1.1733
ข. ความสะดวกในการใช้หรือค้นหา					
1. ไม่มีเวลาในการค้นหาสารนิเทศ	3.5111	1.0679	3.2882	0.9511	1.2828
2. ไม่ได้รับความสะดวกในการติดต่อขอใช้สารนิเทศจากหน่วยงานต่าง ๆ	3.0000	0.9770	3.4647	1.0271	-2.8065**
3. สารนิเทศที่ต้องการอยู่ห่างไกลที่ทำงาน ต้องเสียเวลาในการไปขอรับบริการ	3.1333	0.9195	3.4000	1.1585	-1.6327

ตาราง 9 (ต่อ)

ปัญหาในการใช้สารนิเทศ	อาจารย์สายวิชาสามัญ		อาจารย์สายวิชาชีพ		t
	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	
ก. การเข้าถึงสารนิเทศ					
1. หาสารนิเทศที่ต้องการไม่พบ	3.1556	0.9760	3.4647	1.0832	-1.8449
2. ชาคเครื่องมือที่จะช่วยให้ทราบว่ามีหน่วยงานใดบ้างจัดพิมพ์หนังสือ เอกสาร รายงาน ออกมาเผยแพร่บ้าง	3.7778	1.1656	3.6000	1.1585	0.9111
3. ไม่ทราบวิธีการค้นหาสารนิเทศที่ต้องการ	2.9556	1.1862	2.9529	1.1084	0.0138

* ระดับนัยสำคัญ .05

** ระดับนัยสำคัญ .01

จากตาราง 9 แสดงว่า อาจารย์สายวิชาชีพประสบปัญหาในการใช้สารนิเทศในเรื่องการไม่ได้รับความสะดวกในการติดต่อขอใช้สารนิเทศจากหน่วยงานต่าง ๆ มากกว่าอาจารย์สายวิชาสามัญอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และปัญหาเรื่อง การไม่มีโอกาสเสนอแนะการจัดหาสารนิเทศ มากกว่าอาจารย์สายวิชาสามัญอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และทั้ง 2 ปัญหาเป็นปัญหาในระดับปานกลาง ส่วนปัญหาอื่น ๆ นอกนั้นไม่แตกต่างกัน

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายของการศึกษาคำว่า

1. เพื่อศึกษาการใช้สารนิเทศรูปแบบต่าง ๆ ของอาจารย์วิทยาลัยเทคนิค ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
2. เพื่อศึกษาลักษณะเนื้อหาของสารนิเทศที่ต้องการของอาจารย์วิทยาลัยเทคนิค ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
3. เพื่อศึกษาเจตคติของอาจารย์วิทยาลัยเทคนิค ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ที่มีต่อคุณค่าของสารนิเทศ
4. เพื่อศึกษาปัญหาในการใช้สารนิเทศของอาจารย์วิทยาลัยเทคนิค ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
5. เพื่อเปรียบเทียบการใช้สารนิเทศรูปแบบต่างๆ ลักษณะเนื้อหาของสารนิเทศที่ต้องการ เจตคติที่มีต่อคุณค่าของสารนิเทศและปัญหาในการใช้สารนิเทศของอาจารย์สายวิชาสามัญและอาจารย์สายวิชาชีพ ในวิทยาลัยเทคนิค ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

วิธีการดำเนินการศึกษาค้นคว้า

1. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้คือ อาจารย์วิทยาลัยเทคนิค ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 10 แห่ง ซึ่งแบ่งเป็นอาจารย์สายวิชาสามัญ จำนวน 59 คน อาจารย์สายวิชาชีพ จำนวน 210 คน รวม 269 คน กลุ่มตัวอย่งนี้ได้จากการสุ่มแบบแบ่งชั้นอย่างเป็นสัดส่วน (Proportional Stratified Random Sampling) จากประชากร 903 คน
2. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้านี้ เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น 1 ฉบับ แบ่งเป็น 5 ตอนคือ
  - ตอนที่ 1 สอบถามรายละเอียดส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

- ตอนที่ 2 สอบถามการใช้สารนิเทศรูปแบบต่าง ๆ
 ตอนที่ 3 สอบถามลักษณะเนื้อหาของสารนิเทศที่ต้องการ
 ตอนที่ 4 สอบถามเจตคติที่มีต่อคุณค่าของสารนิเทศ
 ตอนที่ 5 สอบถามปัญหาในการใช้สารนิเทศ

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามให้กลุ่มตัวอย่างตอบและรับคืนทางไปรษณีย์ โดยเริ่มดำเนินการตั้งแต่วันที่ 1 กุมภาพันธ์ 2531 จนได้รับแบบสอบถามกลับคืนมาครบทุกแห่งวันที่ 18 กุมภาพันธ์ 2531 ปรากฏว่าแบบสอบถามที่ส่งไปทั้งหมด 269 ฉบับ ได้รับกลับคืน และมีค่าตอบที่สมบูรณ์ 215 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 80

4. การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยใช้วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลดังต่อไปนี้

4.1 หากค่าเฉลี่ยของการใช้สารนิเทศรูปแบบต่าง ๆ ลักษณะเนื้อหาของสารนิเทศที่ต้องการ เจตคติที่มีต่อคุณค่าของสารนิเทศ และปัญหาในการใช้สารนิเทศของอาจารย์วิทยาลัยเทคนิค ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

4.2 หากค่าสถิติ t-test เพื่อเปรียบเทียบการใช้สารนิเทศรูปแบบต่าง ๆ ลักษณะเนื้อหาของสารนิเทศที่ต้องการ เจตคติที่มีต่อคุณค่าของสารนิเทศ และปัญหาในการใช้สารนิเทศของอาจารย์สายวิชาสามัญ และอาจารย์สายวิชาชีพ ในวิทยาลัยเทคนิค ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

สรุปผลการศึกษาค้นคว้า

ผู้วิจัยจะนำเสนอเฉพาะข้อมูลที่มีค่าเฉลี่ยตั้งแต่ระดับปานกลางขึ้นไปเท่านั้น

1. การใช้สารนิเทศรูปแบบต่าง ๆ ของอาจารย์วิทยาลัยเทคนิค ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่า มีการใช้ในระดับมาก ได้แก่ หนังสือ ตำรา และคู่มือ รองลงมาคือระดับปานกลาง ได้แก่ สารนิเทศที่ได้จากการฟังวิทยุ และหรือดูโทรทัศน์ วารสารวิชาการ หนังสือพิมพ์ สารนิเทศที่ได้จากการสนทนาอย่างไม่เป็นทางการกับเพื่อนร่วมงาน รูปภาพ ภาพถ่าย มาตรฐานสเปคและรหัสการทดสอบ สารนิเทศที่ได้จากการชมนิทรรศการหรือสดับนั้และแหล่งอื่น ๆ ที่แสดงวิทยาการที่เกี่ยวข้อง และภาพยนตร์ เทปโทรทัศน์ ส่วนนอกนั้นใช้ในระดับน้อยและน้อยมากหรือไม่ใช้เลย

1.1 เมื่อพิจารณาโดยจำแนกการใช้ตามสถานภาพของอาจารย์แล้ว พบว่า อาจารย์สายวิชาสามัญมีการใช้ในระดับมาก ได้แก่ หนังสือ ตำรา รองลงมาคือ ระดับปานกลาง ได้แก่ คู่มือ สารนิเทศที่ได้จากการฟังวิทยุและหรือดูโทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ รูปภาพ ภาพถ่าย วารสารวิชาการ พจนานุกรมและอภิธานศัพท์ สารนิเทศที่ได้จากการสนทนาอย่างไม่เป็นทางการ กับเพื่อนร่วมงาน และจุลสารข่าวสารต่าง ๆ ส่วนนอกนั้นใช้ในระดับน้อยและน้อยมากหรือไม่ใช้เลย ส่วนอาจารย์สายวิชาชีพ มีการใช้ในระดับมาก ได้แก่ หนังสือ ตำรา และคู่มือ รองลงมาคือ ระดับปานกลาง ได้แก่ วารสารวิชาการ สารนิเทศที่ได้จากการฟังวิทยุและหรือดูโทรทัศน์ มาตรฐานสเปคและรหัสการทดสอบ สารนิเทศที่ได้จากการสนทนาอย่างไม่เป็นทางการกับเพื่อนร่วมงาน หนังสือพิมพ์ รูปภาพ ภาพถ่าย สารนิเทศที่ได้จากการชมนิทรรศการหรือสถานีและแหล่งอื่น ๆ ที่แสดงวิทยาการที่เกี่ยวข้อง ภาพยนตร์ เทปโทรทัศน์ และทุนจำลอง ส่วนนอกนั้นใช้ในระดับน้อยและน้อยมากหรือไม่ใช้เลย

1.2 เปรียบเทียบการใช้สารนิเทศรูปแบบต่าง ๆ ของอาจารย์สายวิชาสามัญ และอาจารย์สายวิชาชีพ พบว่า สารนิเทศอยู่ในรูปแบบสิ่งพิมพ์ อาจารย์สายวิชาชีพใช้สารนิเทศที่เป็นมาตรฐานสเปคและรหัสการทดสอบ มากกว่าอาจารย์สายวิชาสามัญอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าเฉลี่ยการใช้ในระดับปานกลาง และอาจารย์สายวิชาสามัญใช้ พจนานุกรมและอภิธานศัพท์ มากกว่าอาจารย์สายวิชาชีพอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าเฉลี่ยการใช้ในระดับปานกลาง ส่วนสารนิเทศที่อยู่ในรูปแบบสิ่งไม่ตีพิมพ์นั้น อาจารย์สายวิชาชีพใช้ทุนจำลองมากกว่าอาจารย์สายวิชาสามัญอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าเฉลี่ยการใช้ในระดับปานกลาง และสารนิเทศที่ได้จากการชมนิทรรศการหรือสถานีและแหล่งอื่น ๆ ที่แสดงวิทยาการที่เกี่ยวข้อง อาจารย์สายวิชาชีพใช้มากกว่า อาจารย์สายวิชาสามัญอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีค่าเฉลี่ยการใช้ในระดับปานกลาง

2. ความต้องการลักษณะเนื้อหาของสารนิเทศหัวข้อต่าง ๆ ตามที่ปรากฏใน ตาราง ของอาจารย์วิทยาสัยเทคนิค ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีเพียง 2 ระดับคือ มากและปานกลาง ลักษณะเนื้อหาของสารนิเทศที่ต้องการมาก 5 อันดับแรก ได้แก่ การสร้างเสริมเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพ หลักสูตรและคู่มือสอน การฝึกทักษะอย่างมีระบบ

ความปลอดภัยในการฝึกปฏิบัติงานและการใช้สื่อการสอน

2.1 เมื่อพิจารณาตามสายวิชาที่สอนของอาจารย์แล้ว พบว่าอาจารย์สายวิชาสามัญมีความต้องการลักษณะเนื้อหาของสารนิเทศหัวข้อต่าง ๆ ตามที่ปรากฏในตารางในระดั้มาก 5 อันดับแรก ได้แก่ การสร้างเสริมเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพ การพัฒนาบุคลิกภาพ วิชาความรู้ชีวิตให้มีความสุข หลักสูตรและคู่มือสอน และเทคนิคการสอน ส่วนอาจารย์สายวิชาชีพมีความต้องการในระดั้มาก 5 อันดับแรก ได้แก่ การสร้างเสริมเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพ การฝึกทักษะอย่างมีระบบ การบำรุงรักษาซ่อมแซมเครื่องมือเครื่องใช้ทางคานอุตสาหกรรม ความปลอดภัยในการฝึกปฏิบัติงาน และหลักสูตรและคู่มือสอน

2.2 เมื่อเปรียบเทียบความต้องการที่มีต่อลักษณะเนื้อหาของสารนิเทศของอาจารย์สายวิชาสามัญและอาจารย์สายวิชาชีพแล้ว พบว่า มีความต้องการแตกต่างกัน ดังต่อไปนี้

ในกลุ่มสารนิเทศ เกี่ยวกับการสอนและหลักสูตรการศึกษา อาจารย์สายวิชาสามัญต้องการ เรื่องการผลิตสื่อการสอนมากกว่าอาจารย์สายวิชาชีพอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ในกลุ่มการอาชีพศึกษา อาจารย์สายวิชาชีพต้องการ เรื่องอุตสาหกรรมประเภทต่าง ๆ การจัดและบริหารโรงงาน การบำรุงรักษาและซ่อมแซมเครื่องมือเครื่องใช้ทางคานอุตสาหกรรม การฝึกทักษะอย่างมีระบบ ความปลอดภัยในการฝึกปฏิบัติงาน การผลิตผลิตภัณฑ์คานวิชาชีพ มากกว่าอาจารย์สายวิชาสามัญอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ เรื่องการจัดการ และบริการผลิตภัณฑ์คานวิชาชีพ มากกว่าอาจารย์สายวิชาสามัญอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ในกลุ่มเศรษฐกิจและสังคม อาจารย์สายวิชาสามัญต้องการ เรื่อง เหตุการณ์บ้านเมืองประจำวัน ประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมไทย มากกว่าอาจารย์สายวิชาชีพอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ เรื่องการเมือง ภาวะเศรษฐกิจและสังคมของประเทศและของโลกปัจจุบัน ชีวิตและงานของบุคคลสำคัญ มากกว่าอาจารย์สายวิชาชีพอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ในกลุ่มจริยธรรม อาจารย์สายวิชาสามัญต้องการ เรื่องจรรยาบรรณของครูและวิชาความรู้ชีวิตให้มีความสุข มากกว่าอาจารย์สายวิชาชีพอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3. เจตคติที่มีต่อคุณค่าของสารนิเทศของอาจารย์วิทยาลัยเทคนิค ภาคตะวันออก เฉียงเหนือ เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยแล้ว พบว่า อาจารย์มีเจตคติต่อคุณค่าของสารนิเทศในระดับค่อนข้างสูง แสดงว่าอาจารย์เห็นความสำคัญของสารนิเทศที่จะเอื้อประโยชน์ในการพัฒนาการเรียนการสอนให้ดีขึ้น และจากการเปรียบเทียบเพื่อหาความแตกต่างโดยใช้สถิติ t -test ที่ระดับนัยสำคัญ .05 พบว่า แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

4. ปัญหาในการใช้สารนิเทศของอาจารย์วิทยาลัยเทคนิค ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่า ปัญหาที่ประสบในระดับมาก ได้แก่ การมีสารนิเทศจำนวนจำกัด ไม่เพียงพอต่อการใช้ในการได้รับสารนิเทศใหม่ ๆ ขาด การมีสารนิเทศประกอบการสอนรายวิชาต่าง ๆ ไม่เพียงพอ การขาดเครื่องมือที่จะช่วยให้ทราบว่ามีหน่วยงานใดบ้างจัดพิมพ์หนังสือ เอกสาร รายงานออกมาเผยแพร่บ้าง การมีสารนิเทศไม่ทันสมัย และการไม่มีสารนิเทศที่สอดคล้องหรือตรงกับความต้องการส่วนปัญหาอื่น ๆ นอกนั้นเป็นปัญหาในระดับปานกลาง

4.1 เมื่อพิจารณาแยกตามสายวิชาที่สอนของอาจารย์ พบว่า อาจารย์สายวิชาสามัญประสบปัญหาในระดับมาก ได้แก่ การขาดเครื่องมือที่จะช่วยให้ทราบว่ามีหน่วยงานใดบ้างจัดพิมพ์หนังสือ เอกสาร รายงานออกมาเผยแพร่บ้าง การมีสารนิเทศจำนวนจำกัดไม่เพียงพอต่อการใช้ในการได้รับสารนิเทศใหม่ ๆ ขาด การมีสารนิเทศประกอบการสอนรายวิชาต่าง ๆ ไม่เพียงพอ และการไม่มีเวลาค้นหาสารนิเทศ ส่วนปัญหาอื่น ๆ นอกนั้นเป็นปัญหาในระดับปานกลาง ส่วนอาจารย์สายวิชาชีพประสบปัญหาในระดับมากได้แก่ การมีสารนิเทศจำนวนจำกัด ไม่เพียงพอต่อการใช้ในการได้รับสารนิเทศใหม่ ๆ ขาด การมีสารนิเทศประกอบการสอนรายวิชาต่าง ๆ ไม่เพียงพอ การมีสารนิเทศไม่ทันสมัย การขาดเครื่องมือที่จะช่วยให้ทราบว่ามีหน่วยงานใดบ้างจัดพิมพ์หนังสือ เอกสาร รายงาน ออกมาเผยแพร่บ้าง การไม่มีโอกาสเสนอแนะการจัดหาสารนิเทศที่ต้องการ และการไม่มีสารนิเทศที่สอดคล้องหรือตรงกับความต้องการสำหรับปัญหาอื่น ๆ นอกนั้นเป็นปัญหาในระดับปานกลาง

4.2 เปรียบเทียบปัญหาในการใช้สารนิเทศของอาจารย์สายวิชาสามัญและอาจารย์สายวิชาชีพ พบว่า อาจารย์สายวิชาชีพประสบปัญหาในเรื่อง การไม่ได้รับความสะดวกในการติดต่อขอใช้สารนิเทศจากหน่วยงานต่าง ๆ มากกว่าอาจารย์สายวิชาสามัญ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และการไม่มีโอกาสเสนอแนะการจัดหาสารนิเทศ

มากกว่าอาจารย์สายวิชาสามัญอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และทั้ง 2 ปัญหาเป็นปัญหาในระดับปานกลาง ส่วนปัญหาอื่น ๆ นอกนั้นไม่แตกต่างกัน

อภิปรายผล

จากการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยได้แบ่งขั้นตอนในการอภิปรายผลการวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 การใช้สารนิเทศรูปแบบต่าง ๆ

ผลการศึกษาค้นคว้า พบว่า อาจารย์วิทยาลัยเทคนิคในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ใช้รูปแบบของสารนิเทศในระดับมาก ได้แก่ หนังสือ ตำรา และคู่มือ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุรีย์ มุทนามงคล (สุรีย์ มุทนามงคล 2527 : 107) ที่พบว่า คณะอาจารย์ต้องการใช้หนังสือ ตำรา เพื่อการสอนและสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชัมเมอร์ (Summer. 1983 : 78) ที่พบว่า สารนิเทศที่อยู่ใกล้ตัวสามารถใช้ได้อย่างสะดวก และได้รับการใช้มากที่สุดของนักการศึกษาคือ หนังสือ ตำรา รูปแบบของสารนิเทศที่ใช้ในระดับปานกลาง ได้แก่ สารนิเทศที่ได้จากการฟังวิทยุและหรือคู่มือโทรทัศน์ วารสารวิชาการ หนังสือพิมพ์ สารนิเทศที่ได้จากการสนทนาอย่างไม่เป็นทางการกับเพื่อนร่วมงาน รูปภาพ ภาพถ่าย มาตรฐานสเปค และรหัสการทดสอบ สารนิเทศที่ได้จากการชมนิทรรศการหรือสถาบันและแหล่งอื่น ๆ ที่แสดงวิทยาการที่เกี่ยวข้อง และภาพยนตร์เทปโทรทัศน์ ส่วนนอกนั้นใช้ในระดับน้อยและน้อยมาก หรือไม่ใช้เลย

จะเห็นว่ารูปแบบของสารนิเทศที่ใช้ในระดับมากและปานกลาง เป็นสารนิเทศซึ่งมีรูปแบบที่เข้าถึงได้ง่าย สะดวกแก่การใช้และตรงกับความต้องการ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ฟรีดแลนเดอร์ (Martyn. 1974 : 9 citing Friedlander. n.d.) ที่พบว่า ผู้ใช้นิยมใช้แหล่งสารนิเทศที่เข้าถึงได้ง่าย

เมื่อพิจารณาแยกตามสายวิชาที่สอนของอาจารย์ พบว่า อาจารย์สายวิชาสามัญและอาจารย์สายวิชาชีพใช้สารนิเทศที่อยู่ในรูปแบบหนังสือ ตำรา ในระดับมากเป็นอันดับแรก เช่นเดียวกัน เป็นเพราะหนังสือ ตำรา เป็นรูปแบบของสารนิเทศที่อยู่ใกล้ตัว ใช้ได้อย่างสะดวก และจากการเปรียบเทียบการใช้สารนิเทศรูปแบบต่าง ๆ ของอาจารย์สายวิชาสามัญและอาจารย์สาย

วิชาชีพที่แตกต่างกัน และมีค่าเฉลี่ยตั้งแต่ระดับปานกลางขึ้นไป พบว่า มีการใช้แตกต่างกัน
ดังนี้

สารนิเทศที่อยู่ในรูปแบบสิ่งพิมพ์ อาจารย์สายวิชาชีพใช้สารนิเทศที่เป็นมาตรฐาน
สเปกและรหัสการทดสอบ มากกว่าอาจารย์สายวิชาสามัญอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งนี้
เป็นเพราะการเรียนการสอนด้านวิชาชีพ หรือลักษณะเนื้อหาของวิชาชีพนั้นจำเป็นต้องใช้
สารนิเทศรูปแบบนี้มาเพื่อประกอบการเรียนการสอน และในสารนิเทศที่อยู่ในรูปแบบสิ่งพิมพ์นี้
อาจารย์สายวิชาสามัญใช้พจนานุกรมและอภินิเทศมากกว่าอาจารย์สายวิชาชีพอย่างมี
นัยสำคัญทางสถิติ เพราะการเรียนการสอนในวิชาสามัญมีลักษณะวิชาที่จำเป็นต้องใช้พจนานุกรม
และอภินิเทศเพื่อประกอบการเรียนการสอนมากกว่าวิชาในสายวิชาชีพ

ส่วนสารนิเทศที่อยู่ในรูปแบบสิ่งไม่ตีพิมพ์นั้น อาจารย์สายวิชาชีพใช้หุ่นจำลองมากกว่า
อาจารย์สายสามัญอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เนื่องจากการเรียนการสอนด้านวิชาชีพ จำเป็น
ต้องใช้หุ่นจำลองมาประกอบการเรียนการสอน เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจในบทเรียน
แก่นักศึกษาให้ไวเร็วและชัดเจน

สารนิเทศที่ได้จากการชมนิทรรศการหรือสถาบันและแหล่งอื่น ๆ ที่แสดงวิทยาการ
ที่เกี่ยวข้อง อาจารย์สายวิชาชีพใช้มากกว่าอาจารย์สายสามัญอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
ทั้งนี้อาจเป็นเพราะด้านวิชาชีพมีเทคโนโลยีเข้ามาเกี่ยวข้อง อาจารย์จำเป็นต้องติดตาม
ความก้าวหน้าและการเปลี่ยนแปลงทางวิทยาการว่ามีการพัฒนา การประดิษฐ์ หรือมีการ
คิดค้นใหม่ ๆ ในสาขาวิชาของตนหรือไม่เพื่อจะนำความรู้ในวิทยาการและเทคโนโลยี
ใหม่ ๆ นั้นมาสอนนักศึกษาต่อไป

ตอนที่ 2 ลักษณะเนื้อหาของสารนิเทศที่ต้องการ

จากการศึกษาความต้องการลักษณะเนื้อหาของสารนิเทศของอาจารย์วิทยาลัยเทคนิค
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่า อาจารย์มีความต้องการลักษณะเนื้อหาของสารนิเทศ
หัวข้อต่าง ๆ ตามที่ปรากฏในตารางเพียง 2 ระดับคือ มากและปานกลาง ลักษณะเนื้อหา
ของสารนิเทศที่ต้องการ 5 อันดับแรก ได้แก่ การสร้างเสริมเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพ หลักสูตร
และคู่มือสอน การฝึกทักษะอย่างมีระบบ ความปลอดภัยในการฝึกปฏิบัติงาน และการใช้สื่อ
การสอน ซึ่งเป็นความต้องการในระดับมากที่สุด

สารนิเทศ เกี่ยวกับการสร้างเสริมเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพ เป็นลักษณะเนื้อหาของสารนิเทศ ที่ต้องการมากที่สุด อันดับแรก โดยมีความเจตนาในระดับมาก ทั้งนี้เป็นเพราะวิทยาสัยเทคนิคเป็น สถานศึกษาที่อบรมสั่งสอนความรู้ทางค่านวิชาชีพ มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ความ สามารถในแขนงวิชาชีพ (กรมอาชีวศึกษา 2524 : 79) การฝึกอบรมคนทางค่านอาชีพ จึงเป็นงานสำคัญอย่างหนึ่งในการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ คนซึ่งเป็นกำลังสำคัญจึงจำเป็นต้องมีประสิทธิภาพ (ทัศนีย์ ศุภเมธี 2524 : 36) ทั้งในค่านทักษะฝีมือ และเจตคติที่ดี ต่อวิชาชีพ สมกับเป้าหมายหลักของหลักสูตรที่จะให้นักเรียนมีทักษะเยี่ยม มีน้ำใจเยี่ยมด้วยคุณธรรม มีความกล้าหาญวิชา

สารนิเทศ เกี่ยวกับการหลักสูตรและคู่มือสอน อาจารย์ต้องการในระดับมากเพราะหลักสูตร มีความสำคัญต่อการจัดการศึกษาอย่างยิ่ง เปรียบเสมือนแม่บทของการจัดการศึกษา ฉะนั้นจึง จำเป็นที่ครูอาจารย์ซึ่งนับว่าเป็นจักรเยื้องที่สำคัญมาก จะต้องมีความรู้ความเข้าใจและความ สามารถที่จะใช้หลักสูตรจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ เพื่อให้นักเรียนสำเร็จออกมา ตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรทุกประการ (กรมอาชีวศึกษา 2530 : 74) และศึกษาคู่มือ สอนควบคู่ไปด้วยเพื่อเป็นแนวทางในการถ่ายทอดความรู้ความเข้าใจแก่นักเรียน

สารนิเทศ เกี่ยวกับการฝึกทักษะอย่างมีระบบ อาจารย์ต้องการในระดับมากเพราะกรม อาชีวศึกษามีหลักสูตรการเรียนการสอน เน้นในการปฏิบัติและฝีมือเป็นสำคัญ ให้มีความสามารถ ในทางปฏิบัติมากกว่าทฤษฎี เน้นให้ผู้เรียนมีทักษะ โดยการจัดการเรียนการสอนให้มีการ จัดระบบฝึกงานให้ชัดเจน นักเรียนได้มีการปฏิบัติอย่างเป็นระบบ ทั้งในสถานศึกษาและนอก สถานศึกษา โดยมีการปฏิบัติกันอย่างทอเนื่อง เพื่อให้ นักเรียนที่จบออกไปสามารถทำงานมีอาชีพ เลี้ยงตัวเองได้และมีคุณภาพชีวิตที่ดี (กรมอาชีวศึกษา 2530 : 68 - 71)

สารนิเทศ เกี่ยวกับการความปลอดภัยในการฝึกปฏิบัติงาน อาจารย์ต้องการในระดับมาก แสดงว่า การฝึกฝนทักษะในงานค่านวิชาชีพทั้งแก่นักเรียนยังศึกษาอยู่ในสถานศึกษา หรือจบ ออกไปประกอบอาชีพแล้วนั้น จำเป็นต้องใช้เครื่องจักร เครื่องมือที่อาจทำให้เกิดอันตรายถึง แก่ชีวิตได้ ดังนั้นจึงต้องป้องกันเหตุการณ์ที่อาจเกิดขึ้นด้วยการสอนให้มีความรู้ความ เข้าใจใน การใช้เครื่องจักร เครื่องมือ เพื่อให้เกิดความปลอดภัยในการปฏิบัติงานมากที่สุดเท่าที่จะทำได้

สารนิเทศ เกี่ยวกับการใช้สื่อการสอน อาจารย์ต้องการในระดับมาก แสดงว่า อาจารย์ เห็นความสำคัญของการใช้สื่อการสอน ที่จะทำให้นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจในบทเรียนดียิ่งขึ้น

เมื่อพิจารณาแยกตามสายวิชาที่สอนของอาจารย์ พบว่า อาจารย์สายวิชาสามัญ และอาจารย์สายวิชาชีพมีความต้องการสารนิเทศที่มีลักษณะเนื้อหาเกี่ยวกับการสร้างเสริม เจตคติที่ดีต่อวิชาชีพ ในระดับมากเป็นอันดับแรกเช่นเดียวกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าเป็นการ ตอบสนองนโยบายของกรมอาชีวศึกษาค้นคว้า กล่าวคือ กรมอาชีวศึกษามีการอบรมเสริมสร้าง จริยธรรมแก่ข้าราชการในกรมอาชีวศึกษา เนื่องจากเล็งเห็นว่าการพัฒนาทางจิตใจ ของข้าราชการ ครู อาจารย์ นักเรียน นักศึกษา และประชาชนซึ่งเป็นผู้ที่มีความสำคัญต่อ การพัฒนาประเทศให้เจริญก้าวหน้า มีความสำคัญและจำเป็นมาก เพราะการพัฒนาเศรษฐกิจ แต่เพียงด้านเดียวโดยมิได้พัฒนาจิตใจควบคู่ไปด้วยนั้น ไม่สามารถนำประเทศไปสู่การพัฒนาที่สมบูรณ์ ได้ (กรมอาชีวศึกษา 2531 : 20) และจากการเปรียบเทียบความต้องการลักษณะเนื้อหา ของสารนิเทศของอาจารย์สายวิชาสามัญและอาจารย์สายวิชาชีพ พบว่า มีความต้องการแตกต่างกัน ดังนี้

ในกลุ่มสารนิเทศเกี่ยวกับการสอนและหลักสูตรการศึกษา อาจารย์สายวิชาสามัญ ต้องการ เรื่องการผลิตสื่อการสอนมากกว่าอาจารย์สายวิชาชีพอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะอาจารย์สายวิชาสามัญมีความต้องการที่จะผลิตสื่อการสอนมาใช้ ประกอบ บทเรียนในวิชาของตนเองมาก เพื่อให้นักเรียนมีความเข้าใจในบทเรียนได้ดียิ่งขึ้น

ในกลุ่มการอาชีวศึกษา อาจารย์สายวิชาชีพต้องการ เรื่องอุตสาหกรรมประเภท ต่าง ๆ การจัดและบริหารโรงงาน การบำรุงรักษาและซ่อมแซมเครื่องมือเครื่องใช้ทาง คำนอุตสาหกรรม การฝึกทักษะอย่างมีระบบ ความปลอดภัยในการฝึกปฏิบัติงาน การผลิต ผลิตภัณฑ์ร้านค้า และ การจัดการและบริการผลิตภัณฑ์ร้านค้ามากกว่าอาจารย์สายวิชา สมัญอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าเป็นความต้องการตามสาขาวิชาของตนเอง กล่าวคือ อาจารย์สายวิชาชีพที่มีความต้องการสารนิเทศที่มีลักษณะเนื้อหาเกี่ยวกับการอาชีวศึกษา มากกว่าอาจารย์สายวิชาสามัญ สอดคล้องกับ การวิ (Lin and Garvey. 1972 : 10 citing Garvey. n.d.) ที่พบว่า ความต้องการสารนิเทศแตกต่างกันไปตามสาขาวิชา ของผู้ใช้ และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ซิมสัน (Simson. 1976 : 6056A) ที่ว่า ครูฝ่ายวิชาชีพ มีทัศนคติในทางชอบสนับสนุนโครงการศึกษาอาชีพมากกว่าครูฝ่ายวิชาการ

ในกลุ่มเศรษฐกิจและสังคม อาจารย์สายวิชาสามัญต้องการ เรื่อง เหตุการณ์บ้านเมือง ประจำวัน ประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมไทย การเมือง ภาวะเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ และของโลกปัจจุบัน ชีวิตและงานของบุคคลสำคัญ มากกว่าอาจารย์สายวิชาพิเศษอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติทั้งนี้อาจเป็น เพราะความต้องการ เป็นไปตามสาขาวิชาของผู้ใช้ ทั้งที่กล่าวมาข้างต้น กล่าวคือ อาจารย์สายวิชาสามัญซึ่งมีลักษณะวิชาเกี่ยวข้องกับ เนื้อหาของหลักสูตรทางด้าน สังคมศาสตร์ จึงมีความต้องการสารนิเทศที่เกี่ยวข้องเนื่องกันกับวิชาที่ตนเองสอน เช่นกัน

ในกลุ่มจริยธรรม อาจารย์สายวิชาสามัญต้องการ เรื่อง จรรยาบรรณของครู และวิธี คำนวณชีวิตให้มีความสุข มากกว่าอาจารย์สายวิชาพิเศษอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ อาจเป็นเพราะว่า อาจารย์สายวิชาสามัญ มีความสนใจและต้องการที่จะพัฒนาคุณภาพของตนเองในเรื่องจรรยา บรรณของครูและการคำนวณชีวิตอย่างมีความสุขซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของจริยธรรมที่ควรจะมี อยู่ประจำตัว คำนึงว่าสภาพสังคมในปัจจุบันมีส่วนทำให้คุณธรรมที่ควรมีอยู่ในจิตใจผู้คน ลดน้อยลงไป ทำให้คนเห็นแก่ตัว ไร้ระเบียบ ซาควินัยในการดำเนินชีวิต ซากสติ ตลอดจน ก่อความเสียหายให้แก่คนและสังคมเป็นอย่างมาก ดังนั้นถ้าหากมีการพัฒนาจริยธรรม ก็จะทำให้การปฏิบัติงานได้ผลดี และทำให้การดำเนินชีวิตมีความสุขยิ่งขึ้น (กรมอาชีวศึกษา 2531 : 21) หรืออีกนัยหนึ่งก็อาจจะเป็นเพราะว่าอาจารย์สายวิชาพิเศษมีจรรยาบรรณของครู มากกว่าที่จะส่งเสริมการปฏิบัติงานของครูให้มีคุณภาพที่ดี และยังมีแนวทางการคำนวณชีวิตอย่าง มีความสุขสมควรตามศักยภาพของตนที่อยู่แล้วก็เป็นได้ จึงมีความต้องการสารนิเทศในเรื่องนี้ น้อยกว่าอาจารย์สายวิชาสามัญ

ตอนที่ 3 เจตคติที่มีต่อคุณค่าของสารนิเทศ

จากการศึกษาเจตคติที่มีต่อคุณค่าของสารนิเทศของอาจารย์วิทยาลัยเทคนิค ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่า อาจารย์มีเจตคติต่อคุณค่าของสารนิเทศในระดับค่อนข้างสูง แสดงว่าอาจารย์เห็นความสำคัญของการศึกษาค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมเพื่อเพิ่มพูนประสิทธิภาพ ในการสอน และธรรมชาติหรือลักษณะของวิชา คือการพัฒนาทักษะทางด้านวิชาชีพ จำเป็น ต้องใช้เทคโนโลยีหรือวิทยาการใหม่ ๆ เข้ามาเกี่ยวข้องเพื่อให้มีความเจริญก้าวหน้าทันกับ

การเปลี่ยนแปลงทางวิทยาการ และจากการเปรียบเทียบเจตคติที่มีต่อคุณค่าของสารนิเทศของอาจารย์สายวิชาสามัญและอาจารย์สายวิชาชีพแล้ว พบว่า แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปฐม ทศพล (ปฐม ทศพล 2524 : 67) ที่ว่า ทักษะของอาจารย์ในวิชาสามัญกับทักษะของอาจารย์ในวิชาชีพที่มีต่อการดำเนินงานด้านวิชาการไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะอาจารย์สายวิชาสามัญและอาจารย์สายวิชาชีพอยู่ในสภาพสิ่งแวดล้อมเดียวกัน ในสถานศึกษาซึ่งมีสภาพการเรียนการสอนไม่แตกต่างกัน

ตอนที่ 4 ปัญหาในการใช้สารนิเทศ

จากผลการศึกษา พบว่า อาจารย์วิทยาลัยเทคนิค ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ประสบปัญหาในการใช้สารนิเทศเพียง 2 ระดับคือ มาก และปานกลาง ปัญหาที่ประสบในระดับมากได้แก่ การมีสารนิเทศจำนวนจำกัดไม่เพียงพอต่อการใช้ การได้รับสารนิเทศใหม่ ๆ ช้า การมีสารนิเทศประกอบการสอนรายวิชาต่าง ๆ ไม่เพียงพอ การขาดเครื่องมือที่จะช่วยให้ทราบว่า มีหน่วยงานใดบ้างจัดพิมพ์หนังสือ เอกสาร รายงานออกมาเผยแพร่บ้าง การมีสารนิเทศไม่ทันสมัย และการไม่มีสารนิเทศที่สอดคล้องหรือตรงกับความต้องการ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ปริมาณของสารนิเทศเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วเกินกำลังของหน่วยงานที่จะจัดดำเนินการได้ทัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ทศนา หาญพล (ทศนา หาญพล 2520 : 249) ทศนีย์ ขวัญสุวรรณ (ทศนีย์ ขวัญสุวรรณ 2521 : 234) ที่พบว่า ปริมาณทรัพยากรห้องสมุดที่ใช้กันกว่าประกอบการสอนทุกประเภทและทุกสาขาวิชา มีจำนวนน้อย ไม่ทันสมัย และไม่เพียงพอกับความต้องการของคณาจารย์ และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปฐม ทศพล (ปฐม ทศพล 2524 : 65) และสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ 2527 : 37) ที่พบว่า อาจารย์ประสบปัญหาขาดแคลนสื่อการเรียนการสอน หนังสือประกอบการเรียนการสอน

เมื่อพิจารณาแยกตามสายวิชาที่สอนของอาจารย์ พบว่า อาจารย์สายวิชาสามัญประสบปัญหาเรื่อง การขาดเครื่องมือที่จะช่วยให้ทราบว่า มีหน่วยงานใดบ้างจัดพิมพ์หนังสือ เอกสาร รายงานออกมาเผยแพร่บ้าง เป็นปัญหาที่ประสบมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เป็นเพราะว่าการจัดหาสารนิเทศนั้น สิ่งสำคัญประการหนึ่งก็คือการมีคู่มือประกอบการ

จัดหา เพื่อให้ได้ทราบว่ามีสารนิเทศอะไรเผยแพร่ออกมาบ้าง จะได้ดำเนินการจัดหา มาให้สอดคล้องกับความต้องการของคน ถ้าหากว่าภาคเครื่องมือประเภทนี้เสียแล้ว การจัดหาสารนิเทศก็จะบกพร่อง เนื่องจากไม่ได้รับรู้ความเคลื่อนไหวของการเผยแพร่สารนิเทศ ดังนั้นจึงไม่สามารถจัดหาสารนิเทศให้ตรงกับความต้องการได้ ส่วนอาจารย์สายวิชาชีพประสบ ปัญหามากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ได้แก่ การมีสารนิเทศจำนวนจำกัดไม่เพียงพอ ต่อการใช้ อาจเป็นเพราะความจำกัดในเรื่องงบประมาณไม่เป็นไปตามสัดส่วนของการเพิ่ม จำนวนของสารนิเทศ

และจากการเปรียบเทียบปัญหาในการใช้สารนิเทศของอาจารย์สายวิชาสามัญ และอาจารย์สายวิชาชีพ พบว่า อาจารย์สายวิชาชีพประสบปัญหาเรื่อง การไม่มีโอกาส เสนอแนะการจัดหาสารนิเทศตามความต้องการ มากกว่าอาจารย์สายวิชาสามัญอย่างมีนัย สำคัญทางสถิติ อาจเป็นเพราะว่า หนังสือทางค่านวิชาชีพมีราคาแพง และห้องสมุดได้รับ งบประมาณอย่างจำกัด ทำให้ไม่สามารถจัดหาบริการได้ บรรณารักษ์จึงจัดปัญหานี้โดยการ ไม่ประสานงานในเรื่องการจัดหา กับอาจารย์สายวิชาชีพเท่าที่ควร และอาจารย์สายวิชาชีพ ยังประสบปัญหาเรื่องการไม่ได้รับความสะดวกในการติดต่อขอใช้สารนิเทศจากหน่วยงานต่าง ๆ มากกว่าอาจารย์สายวิชาสามัญอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ อาจเป็นเพราะโดยธรรมชาติอาจารย์ สายวิชาชีพมักจะประจำอยู่ในโรงฝึกงานของคน กิจกรรมการเรียนการสอนส่วนใหญ่กระทำที่ โรงฝึกงาน ฉะนั้นการไปติดต่อขอใช้สารนิเทศจากหน่วยงานต่าง ๆ จึงอาจเกิดความขัดข้อง ไม่ได้รับความสะดวกเท่าที่ควรก็เป็นได้

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยใคร่ขอเสนอแนะความคิดเห็นบางประการดังต่อไปนี้

1. จากผลการวิจัย พบว่า อาจารย์วิทยาลัยเทคนิค ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีปัญหาว่าสารนิเทศที่มีอยู่ไม่เพียงพอ ไม่สอดคล้องกับความต้องการ ไม่ทันสมัย ดังนั้น กรมอาชีวศึกษาและผู้บริหารสถานศึกษาวิทยาลัยเทคนิค ควรจะดำเนินการด้านนี้ให้มากขึ้น โดยการจัดหาสารนิเทศที่มีลักษณะ เนื้อหาและรูปแบบของสารนิเทศที่สอดคล้องกับการใช้ และความต้องการของอาจารย์วิทยาลัยเทคนิค เพื่อส่งเสริมด้านการเรียนการสอน การศึกษา

ค้นคว้าของอาจารย์ และควรจะได้ตระหนักถึงความสำคัญของห้องสมุดในวิทยาลัย เพื่อให้ห้องสมุดมีโอกาสพัฒนามหาชนตนเองขึ้นเป็นศูนย์สื่อการเรียนการสอนของวิทยาลัยต่อไป

2. ผลของการศึกษา พบว่า อาจารย์ใช้สารนิเทศที่อยู่ในรูปแบบวัสดุไม่ตีพิมพ์ในระดับน้อย ทั้งนี้อาจเกิดจากการขาดความรู้ ความเข้าใจ และทักษะในการใช้วัสดุเครื่องมือประเภทนี้ หรือไม่ได้รับการสนับสนุนในเรื่องการจัดหาเข้ามาให้บริการส่งเสริมการเรียนการสอน ฉะนั้นควรจัดหาทางแก้ไขปรับปรุงและดำเนินงานโดยให้การฝึกอบรมให้มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องดังกล่าว และควรได้มีการสนับสนุนการผลิตอุปกรณ์การสอนทางค่านี้อีกเพิ่มเติม ทั้งนี้เพื่อให้การเรียนการสอนทางวิชาชีพมีความก้าวหน้า นักศึกษาได้รับรู้เพราะการสอนวิชาชีพด้วยสื่อทัศนูปกรณ์จะได้รับผลดียิ่งมาก

3. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

3.1 ควรได้มีการศึกษาถึงการใช้และความต้องการสารนิเทศของอาจารย์ในสถานศึกษา สังกัดกรมอาชีวศึกษา ทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค เพื่อจะได้นำผลการวิจัยมาเสนอแนะหน่วยงานที่เกี่ยวข้องพิจารณาประกอบการวางแผนในการพัฒนาห้องสมุดให้มีบทบาทในการส่งเสริมและสนับสนุนด้านการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

3.2 ควรได้มีการศึกษาในทำนองเดียวกันกับการวิจัยครั้งนี้ โดยมุ่งศึกษาตัวแปรอื่น ๆ เช่น เพศ วัย อายุ ราชการ สาขาวิชา สำหรับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นอาจารย์และผลการเรียน สาขาวิชาสำหรับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักศึกษาด้วย

3.3 ควรได้มีศึกษาค้นหาการจัดหาและการให้บริการด้านสารนิเทศของห้องสมุดในสถานศึกษา สังกัดกรมอาชีวศึกษา

3.4 ควรได้มีการศึกษาถึงเจตคติของผู้บริหาร บรรณารักษ์ อาจารย์ และนักศึกษาที่มีต่อการจัดดำเนินงานเพื่อให้บริการด้านสารนิเทศของห้องสมุด ในสถานศึกษา สังกัดกรมอาชีวศึกษา

ဘဝကုမ္ပဏီ

บรรณานุกรม

- คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน รายงานผลโครงการติดตามและประเมินผล
การเปิดสอนหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพเทคนิค (ปวท.) กองประเมินผลการศึกษา
 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักงานนายกรัฐมนตรี 2527, 219 หน้า
 จันทร์ ชุ่มเมืองปัก "การยกมาตรฐานวิชาชีพครู" วิทยจารย์ 82 : 2 กุมภาพันธ์
 2527
- จารุวรรณ สินธุโสภณ วิทยานุกรมบรรณารักษศาสตร์ สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย
 2521, 159 หน้า
- ฉวีลักษณ์ บุญกัญจน รูปแบบที่ควรจะเป็นของห้องสมุดโรงเรียนมัธยมศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
ภาควิทยารบรรณารักษศาสตร์และสำนักหอสมุดกลางมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
วิทยาเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มหาสารคาม ม.ป.ป., 190 หน้า
- ชาญชัย อาจินสมจาร "โฉมหน้าใหม่ของการศึกษาเทคนิคและการอาชีวศึกษาต่อการพัฒนา
 เศรษฐกิจของประเทศ" นิตรกร 23 : 41 - 46 มิถุนายน 2524
- ทัศนีย์ หาญทอง การใช้บริการห้องสมุดของอาจารย์และนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง
วิทยานิพนธ์ อ.ม. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2520, 249 หน้า อีกสำเนา
- ทัศนีย์ ชาญสุวรรณ การสำรวจความต้องการในการใช้บริการห้องสมุดของอาจารย์
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ วิทยานิพนธ์ อ.ม. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2521, 274 หน้า
 อีกสำเนา
- ทัศนีย์ ศุภเมธี "บทบาทของครูดีในสังคมปัจจุบัน" นิตรกร 23 : 36 - 38 กุมภาพันธ์
 2524
- ธนุ แสงวงศ์ "ประวัติแนวความคิด ในการพัฒนาอาชีวศึกษาของไทย" ใน รวมบทความ
อาชีวศึกษา หน้า 1 - 12 โรงพิมพ์วิทยากร 2517
- นางฉกัญญ์ ไม่นายกิจ "บริการสนเทศ : ความหมายและประเภท" ว.บรรณารักษศาสตร์
 3 : 26 - 33 มกราคม 2526

นวนิย์ อินทระ "ระบบสนเทศทางการบริหาร" วารสารรวมคำแห่ง 8 : 71 - 79

2525

ปฐม ทศพล ทัศนะของอาจารย์และนักศึกษาที่มีต่อการดำเนินงานด้านวิชาการ ของวิทยาลัย

เทคนิคในภาคเหนือ ปรินทิพ นพ. ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พิมพ์โลก

2524, 101 หน้า อักษรนำ

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525 อักษรเจริญทัศน์ 2525, 930 หน้า

มณี ไม่เรียง การศึกษาด้านภาพ ปัญหา และความต้องการสื่อการสอนของอาจารย์

คหกรรมศาสตร์ สังกัดวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร

ปรินทิพ นพ. ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2529, 93 หน้า

อักษรนำ

ฉวน สายยศ และอังคณา สายยศ หลักการวิจัยทางการศึกษา ภาควิชาพื้นฐานการศึกษา

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2528, 314 หน้า

ละออง แก้วเกาะจาก แหล่งสารนิเทศเพื่อการศึกษาของนักศึกษาพยาบาลวิทยาลัยพยาบาล

สภากาชาดไทย ปรินทิพ นพ. ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

2530, 56 หน้า อักษรนำ

แก่นมาศ ขวดี "นโยบายสารนิเทศและระบบสารนิเทศแห่งชาติ" ห้องสมุด 1 : 5

15 มกราคม - มีนาคม 2528

วิเชียร เกตุสิงห์ หลักการสร้างและวิเคราะห์เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย พิมพ์ครั้งที่ 3

เรือนอักษร 2524, 153 หน้า

สนิท คังทวี เปรียบเทียบความสามารถในการอ่านภาษาไทยโดยการใช้และไม่ใช้บทเสริม

ทักษะ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 วิทยาลัยเทคนิคมหาสารคาม ปรินทิพ นพ. ม.

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2526, 161 หน้า อักษรนำ

สุรีย์ มุทนามงคล ความต้องการและการใช้ข้อสนเทศของคณาจารย์สถาบันเทคโนโลยี

พระจอมเกล้า วิทยาเขตเจ้าคุณทหารลาดกระบัง วิทยานิพนธ์ อ.ม. จุฬาลงกรณ์

มหาวิทยาลัย 2528, 243 หน้า อักษรนำ

สุรินทร์ เมืองอ่ำ ความต้องการข้อสนเทศของอาจารย์โรงเรียนเตรียมทหาร วิทยานิพนธ์

อ.ม. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2529, 145 หน้า อักษรย่อ

อรพินท์ นิธิ ความรู้ความเข้าใจและทัศนคติของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ต่ออาชีพ

บรรณารักษ์ วิทยานิพนธ์ กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

2528, 86 หน้า อักษรย่อ

อาชีวศึกษา, กรม รายงานประจำปี 2528, กรมอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ

2528, 120 หน้า

_____ 3 ปีกรมอาชีวศึกษาในสายการสอนวชน 2527 - 2530 2531, 158 หน้า

_____ 46 ปีทองของคุณภาพ 2530, 114 หน้า

_____ อาชีวศึกษา 2522 - 2525 แผนกช่างพิมพ์โรงเรียนสารพัดช่าง 2525,

204 หน้า

อาชีวศึกษา, กรม หน่วยศึกษานิเทศก์ การอบรมสัมมนาศึกษานิเทศก์ กรมอาชีวศึกษา

ระหว่างวันที่ 15 - 23 มิถุนายน พ.ศ. 2524 ณ โรงเรียนสารพัดช่างพระนคร

กรุงเทพมหานคร เล่ม 1 กรมอาชีวศึกษา 2524, 282 หน้า

อุทัย วรณกุล ความต้องการสารนิเทศของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ในจังหวัดนคร

วิทยานิพนธ์ กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2529, 84 หน้า

อักษรย่อ

American Library Association. The ALA Glossary of Library and Information Science. Chicago. 1983. 245 p.

Bonn, George S. "Evaluation of the Collection," Library Trends 22 : 265 - 304 January, 1974.

Brittain, J.M. Information and Its Users : A Review With Special Reference to the Social Science. Claverton Down, Bath University Press, 1970. 208 p.

Cronin, Blaise. "Assessing User Needs," Aslib Proceedings. 33 : 37 - 47, February, 1981.

Ford, Geoffrey. "Research in User Behavior in University Libraries," Journal of Documentation. 29 : 85 - 106 March. 1973.

Glossary of Documentation Terms. London, British Standards Institution, 1976. 81 p.

Goldstein, Eileen Sara. "The Use of Technical Information by Engineers of the Electrical Sector in Mexico," Dissertation Abstracts International. 46 : 826A, October, 1985.

Guha, Bimalendu. Documentation and Information : Services Techniques and System. Culcutta, The World Press Private, 1978. 369 p.

Krejcie, Robert V. and Daryle W. Morgan. "Determining Sample Size for Research Activities," Journal of Education and Psychological Measurement. 3 : 606 - 610, Autumn, 1970.

Lin, Nan, and William D. Garvey. "Information Needs and Uses," in Annual Review of Information Science and Technology. V.7, p. 5 - 37 ed. by Carlos A Cuadra and Ann W. Luke, Washington D.C., American Society for Information Science, 1972.

Line, Maurice B. "Draft Definition : Information and Library Needs, Wants, Demands and Uses," Aslib Proceeding. 26 : 87, February, 1974.

_____. "Information Requirements in the Social Science : Some Preliminary Considerations," Journal of Librarianship. 1 : 1 - 17 January, 1969.

Lolley, John Louis. "Use of Instruction Resources by Community Junior College Occupational Instructors," Dissertation Abstracts International. 39 : 1172 - 1173A, September, 1978.

Manikas, Jennifer Karen. "The Shop Collection in Vocational - Technical Programs : a Perceptual Study of Two-Year Faculty and Librarians," Dissertation Abstracts International. 42 : 4632A, May, 1982.

Martyn, John. "Information Needs and Uses," in Annual Review of Information Science and Technology. V.9 p. 3 - 23, ed. by Carlos A. Cuadra and Ann W. Luke. Washington D.C., American Society for Information Science. 1974.

Menzel, Herbert. "Information Needs and Uses in Science and Technology," in Annual Review of Information Science and Technology. V.1, p. 41 - 69 ed. by Carlos A. Cuadra, New York, John Wiley, 1967.

_____. "The Information Needs of Current Scientific Research," The Library Quarterly. 34 : 4 - 19, January, 1964

Nkereuwem, Edet Efiog. "An Analysis of Information Use by Scientists and Engineers in the Petroleum Industry in Nigeria," Dissertation Abstracts International. 45 : 1900 - 1901A, January, 1985.

Olaisen, Johan Leif. "Toward a Theory of Information Seeking Behavior Among Scientists and Scholars," Dissertation Abstracts International. 46 : 824A, October, 1985.

- Richey, Robert William. Planning for Teaching : An Introduction to Education. 5th. ed., New York, McGraw-Hill, 1973. 646 p.
- Simson, Willie Neal. "A Comparison of the Attitudes of Pupils, Their Parents and Teachers Towards the Vocational Education Programs in Selected Comprehensive and Vocational High Schools in Dayton, Ohio," Dissertation Abstracts International. 36: 6056A, March, 1976.
- Skelton, Barbara. "Scientists and Social Scientists as Information Users : a Comparison of Results of Science User Studies with the Investigation into Information Requirments of Social Science," Journal of Librarianship. 5 : 138 - 156, April, 1973.
- Summer, Edward G., Joyce Matheson and Robert Conry. "The Effect of Personal, Professional and Psychological Attributes, and Information Seeking Behavior on the Use of Information Sources by Educators," Journal of the American Society for Information Science. 34 : 75 - 85, January, 1983.
- Taylor, Robert S. "Question Negotiation and Information Seeking in Libraries," College and Research Libraries. 29 : 178 - 194, May, 1968.
- Wilson, DeEtta Catherine. "An Analysis and Comparison of Information Needs and Information Seeking Behavior of Faculty in Three Academic Divisions in a Community College," Dissertation Abstracts International. 44 : 313 - 314A, August, 1983.
- Wilson, T.D. "On User Studies and Information Needs," Journal of Documentation. 37 : 3 - 15, March, 1981.

การคำนวณ

ภาคผนวก ก

คำอ่านอาจจำแนกเป็นรายชื่อของแบบสอบถามเจตคติที่มีต่อคุณค่าของสารนิเทศของอาจารย์
วิทยาลัยเทคนิค

ตาราง 10 ค่าอำนาจจำแนก เป็นรายชื่อของแบบสอบถาม เจตคติที่มีต่อคุณค่าของสารนิเทศ
ของอาจารย์วิทยาลัยเทคนิค

ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนก (t)	ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนก (t)
1	2.05	11	3.37
2	4.23	12	2.43
3	1.95	13	2.48
4	3.30	14	3.15
5	3.51	15	3.64
6	2.57	16	4.38
7	3.28	17	2.67
8	2.28	18	3.40
9	1.80	19	2.16
10	3.58	20	2.27

ภาคผนวก ข

แบบสอบถาม

ครุฑ

ที่ ศบ 0907/482

กองวิทยาลัยเทคนิค กรมอาชีวศึกษา

กระทรวงศึกษาธิการ กทม. 10300

28 มกราคม 2531

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์

เรียน ผู้อำนวยการวิทยาลัยเทคนิค

ด้วยนางสาววันทนา พานพัต นิสิตระดับปริญญาโท วิชาเอกบรรณารักษศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร จะดำเนินการทำวิทยานิพนธ์เรื่อง "ศึกษาการใช้ ความต้องการ เจตคติและปัญหาการใช้สารนิเทศของอาจารย์วิทยาลัยเทคนิคภาคตะวันออกเฉียงเหนือ" ในการนี้บุคคลดังกล่าวใคร่ขออนุญาตแจกแบบสอบถามให้แก่อาจารย์ผู้สอนประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรมทุกแผนกวิชา อาจารย์ผู้สอนประเภทวิชาพาณิชยกรรม อาจารย์ผู้สอนประเภทวิชาคหกรรม และอาจารย์ผู้สอนวิชาสามัญ ระดับ ปวช. ปวท. ปวส. ของวิทยาลัยแห่งนี้ กรมอาชีวศึกษาได้พิจารณาอนุญาตแล้ว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ และกรุณาให้ความร่วมมือในการเก็บข้อมูลในครั้งนี้ด้วย
 จักขอบคุณมาก

ขอแสดงความนับถือ

สุจิต ศิริพันธ์

(นายสุจิต ศิริพันธ์)

นักวิชาการศึกษา ๗ รักษาการแทน

ผู้อำนวยการกองวิทยาลัยเทคนิค

ฝ่ายวิชาการและส่งเสริมการศึกษา

โทร. 2822552

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

29 มกราคม 2531

เรื่อง ขอความร่วมมือตอบแบบสอบถาม

เรียน อาจารย์วิทยาลัยเทคนิค

ด้วยข้าพเจ้ากำลังทำวิทยานิพนธ์เรื่อง "ศึกษาการใช้ ความต้องการ เจตคติ และปัญหาการใช้สารนิเทศของอาจารย์วิทยาลัยเทคนิค ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ" ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาในระดับการศึกษามหาบัณฑิต สาขาบรรณารักษศาสตร์ การศึกษารั้งนี้จำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือจากท่านในการตอบแบบสอบถาม คำตอบทั้งหมดในแบบสอบถามนี้จะใช้ในการศึกษารั้งนี้เท่านั้น และจะเก็บไว้เป็นความลับ โดยขอความกรุณาให้ท่านตอบทุกข้อ เพื่อความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม โดยที่ท่านไม่ต้องลงชื่อ การนำเสนอข้อมูล จะกระทำในรูปของการแปลผลรวมเท่านั้น

หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความกรุณาในการตอบแบบสอบถามจากท่าน จึงขอขอบพระคุณในการให้ความร่วมมือมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(นางสาววันทนา พานูทิศ)

นิสิตปริญญาโท สาขาบรรณารักษศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

แบบสอบถาม การใช้ ความต้องการ เจตคติและปัญหาการใช้สารนิเทศ

แบบสอบถามนี้แบ่งออกเป็น 5 ตอนคือ

- ตอนที่ 1 รายละเอียดส่วนตัว
- ตอนที่ 2 การใช้สารนิเทศรูปแบบต่าง ๆ
- ตอนที่ 3 ลักษณะเนื้อหาของสารนิเทศที่ต้องการ
- ตอนที่ 4 เจตคติที่มีต่อคุณค่าของสารนิเทศ
- ตอนที่ 5 ปัญหาในการใช้สารนิเทศ

สารนิเทศ (Information) หมายถึง ข่าว ข้อเท็จจริง ข้อมูล ความรู้ ตลอดจนเรื่องราว สารต่าง ๆ ที่ได้รับทั้ง พบเห็น หรืออ่าน หรือที่ได้ประสบมาไม่ว่าจะโดยการสื่อสารทางใด เช่น การอ่านหนังสือ การฟังวิทยุ ชมโทรทัศน์ การสนทนา หรือความรู้ที่ได้มาจากการศึกษา การสำรวจ หรือการสอน เรื่องราว สาร ข้อมูลทั้งหลายเหล่านี้ล้วนถือว่าเป็นสารนิเทศทั้งสิ้น

ตอนที่ 1 รายละเอียดส่วนตัว

คำชี้แจง โปรดเติมข้อความลงในช่องว่าง หรือกาเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง ☐ ที่ตรงกับสภาพความเป็นจริงของท่าน

1. ท่านสอนอยู่ในวิทยาลัยเทคนิค.....
2. ท่านสอนในสายวิชาใด
  - ☐ วิชาชีพ
  - ☐ วิชาสามัญ

ตอนที่ 2 การใช้สารนิเทศรูปแบบต่าง ๆ

คำชี้แจง ท่านได้ใช้สารนิเทศรูปแบบต่าง ๆ เพื่อประกอบการเรียนการสอนของท่านมากหรือน้อยเพียงใด กรุณาขีดเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องตามปริมาณการใช้คือมากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย หรือน้อยที่สุด ตามสภาพความเป็นจริง

ตัวอย่าง

รูปแบบของสารนิเทศ	ปริมาณการใช้				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุดหรือไม่ใช้เลย
1. หนังสือ ตำรา	✓				
2. วารสารวิชาการ				✓	

จากตัวอย่าง หมายความว่า ข้อ 1 ท่านใช้สารนิเทศในรูปแบบหนังสือ ตำราเพื่อประกอบการเรียนการสอนในปริมาณมากที่สุด

ข้อ 2 ท่านใช้สารนิเทศในรูปแบบวารสารวิชาการเพื่อประกอบการเรียนการสอนของท่านในปริมาณน้อย

รูปแบบของสารนิเทศ	ปริมาณการใช้				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุดหรือไม่ใช้เลย
ก. สารนิเทศที่อยู่ในรูปแบบสิ่งพิมพ์					
1. หนังสือ ตำรา					
2. วารสารวิชาการ					
3. รายงานทางวิชาการ					
4. คู่มือ					
5. จุลสาร ข่าวสารต่าง ๆ					
6. หนังสือพิมพ์					
7. สิทธิบัตร (การจดทะเบียนลิขสิทธิ์ สิ่งประดิษฐ์)					
8. มาตรฐาน สเปกและรหัสการทดสอบ					
9. วิทยานิพนธ์					
10. พจนานุกรมและอภิธานศัพท์					
11. สารานุกรม					
12. อื่น ๆ (ระบุ).....					
ข. สารนิเทศที่อยู่ในรูปแบบสิ่งไม่ตีพิมพ์					
1. ภาพยนตร์ เทปโทรทัศน์					
2. แผ่นเสียง เทปเสียง					
3. สไลด์					
4. ไมโครฟิล์ม ไมโครฟิช					
5. รูปภาพ ภาพถ่าย					

รูปแบบของสารนิเทศ	ปริมาณการใช้				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุดหรือไม่ใช้เลย
6. หุ่นจำลอง					
7. फिल्मสตริป					
8. อื่น ๆ (ระบุ)					
ค. สารนิเทศที่ได้จากการประชุมสัมมนาและอภิปรายกับผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน					
ง. สารนิเทศที่ได้จากการสนทนาอย่างไม่เป็นทางการกับเพื่อนร่วมงาน					
จ. สารนิเทศที่ได้จากการชมนิทรรศการหรือสถาบัน และแหล่งอื่น ๆ ที่แสดงวิทยาการที่เกี่ยวข้อง					
ฉ. สารนิเทศที่ได้จากการฟังวิทยุและหรือดูโทรทัศน์					
ช. อื่น ๆ (ระบุ)					

ตอนที่ 3 ลักษณะเนื้อหาของสารนิเทศที่ต้องการ

คำชี้แจง ท่านมีความต้องการสารนิเทศที่มีลักษณะเนื้อหาประเภทใด เพื่อประกอบการเรียนการสอนของท่าน กรุณาขีดเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องปริมาณของความต้องการ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย หรือน้อยที่สุด เพียงช่องเดียว

ตัวอย่าง

ลักษณะเนื้อหาของสารนิเทศที่ต้องการ	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
ก. เกี่ยวกับการสอนและหลักสูตรการศึกษา					
1. เทคนิคการสอน		✓			
2. การใช้สื่อการสอน				✓	

จากตัวอย่าง แสดงว่า ข้อ 1 ในการปฏิบัติงานด้านการเรียนการสอนของท่าน ท่านมีความต้องการสารนิเทศที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับ เทคนิคการสอน ในระดับมาก

ข้อ 2 ในการปฏิบัติงานด้านการเรียนการสอนของท่าน ท่านมีความต้องการสารนิเทศที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับการใช้สื่อการสอน ในระดับน้อย

ลักษณะเนื้อหาของสารนิเทศที่ต้องการ	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
ก. เกี่ยวกับการสอนและหลักสูตรการศึกษา					
1. เทคนิคการสอน					

ลักษณะเนื้อหาของสารนิเทศที่ต้องการ	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
2. การใช้สื่อการสอน					
3. การผลิตสื่อการสอน					
4. หลักสูตรและคู่มือสอน					
5. จิตวิทยาการสอน					
ข. เกี่ยวกับการอาชีวศึกษา					
1. อุตสาหกรรมประเภทต่าง ๆ					
2. การจัดและบริหารโรงงาน					
3. การบำรุงรักษา ซ่อมแซมเครื่องมือเครื่องใช้ ทางคานอุตสาหกรรม					
4. การฝึกทักษะอย่างมีระบบ					
5. ความปลอดภัยในการฝึกปฏิบัติงาน					
6. การผลิตผลิตภัณฑ์ด้านวิชาชีพ					
7. การจัดการและบริการผลิตภัณฑ์ด้านวิชาชีพ					
8. ตลาดแรงงาน และความต้องการแรงงาน					
9. ธุรกิจเกี่ยวกับอาชีพ					
10. การแนะแนวอาชีพ					
ค. เกี่ยวกับเศรษฐกิจและสังคม					
1. การเมือง ภาวะเศรษฐกิจและสังคมของ ประเทศและของโลกปัจจุบัน					
2. เหตุการณ์บ้านเมืองประจำวัน					
3. ข่าวสารของทางราชการ					

ลักษณะเนื้อหาของสารนิเทศที่ต้องการ	มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด
4. กฎหมาย ข้อบังคับในสังคม					
5. ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม					
6. ชีวิตและงานของบุคคลสำคัญ					
7. ประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมไทย					
8. ราคาสินค้า เครื่องอุปโภค บริโภค					
ง. เกี่ยวกับจริยธรรม					
1. การสร้างเสริมเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพ ได้แก่ ความคิดริเริ่ม ความซื่อสัตย์ การตรงต่อ เวลาและความรับผิดชอบ					
2. จรรยาบรรณของครู					
3. ศาสนา ศักดิ์สิทธิ์ คำสอนและการปฏิบัติตนใน ศาสนา					
4. วิธีดำรงชีวิตให้มีความสุข					
จ. เกี่ยวกับการพัฒนาบุคลิกภาพและสันทนาการ					
1. การพัฒนาบุคลิกภาพ					
2. กีฬา การออกกำลังกาย การบริหาร ร่างกาย					
3. การสร้างเสริมและระงับรักษาสุขภาพ และสุขภาพของตนเอง					
4. บันเทิงคดี เช่น ข่าวในวงการภาพยนตร์ โทรทัศน์					
5. การท่องเที่ยวทัศนอาร					

ตอนที่ 4 เจตคติที่มีต่อคุณค่าของสารนิเทศ

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้ไม่มีข้อความใด ถูก หรือ ผิด แต่เป็นการถามความคิดเห็นและความรู้สึกตามที่เป็นจริงของท่าน ว่าแต่ละข้อความท่านเห็นด้วยหรือไม่ มากหรือน้อย ประการใด ให้ขีดเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ท่านคิดว่า เป็นความจริง สำหรับท่านมากที่สุด เพียงข้อเดียว

ตัวอย่าง

ข้อ	ข้อความ	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่ เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง
1	สารนิเทศทำให้ท่านเป็นครูที่มี ความรู้กว้างขวางขึ้นต่อเหตุการณ์	✓				
2	การแสวงหาความรู้อย่างกว้างขวาง จะทำให้ท่านเป็นครูผู้สอนเก่งขึ้น				✓	

จากตัวอย่าง หมายความว่า ข้อ 1 ในความคิดเห็นหรือความรู้สึกของท่าน ท่าน เห็นด้วยอย่างยิ่ง กับข้อความที่กล่าวว่า สารนิเทศทำให้ท่านเป็นครูที่มีความรู้กว้างขวางขึ้นต่อเหตุการณ์

ข้อ 2 ในความคิดเห็นหรือความรู้สึกของท่าน ท่าน ไม่เห็นด้วย กับข้อความที่กล่าวว่า การแสวงหาความรู้อย่างกว้างขวางจะทำให้ท่านเป็นครูผู้สอนเก่งขึ้น

ข้อ	ข้อความ	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่ แน่ใจ	ไม่ เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง
1	สารนิเทศทำให้ท่านเป็นครูที่มีความรู้กว้างขวางทันต่อเหตุการณ์	.....	.....	.....	.....	.....
2	การแสวงหาความรู้อย่างกว้างขวางจะทำให้ท่านเป็นครูผู้สอนเก่งขึ้น	.....	.....	.....	.....	.....
3	ท่านจะก้าวหน้าในหน้าที่การงานเป็นอย่างมาก ถ้าได้รับสารนิเทศที่มีประโยชน์ต่อการปฏิบัติงาน	.....	.....	.....	.....	.....
4	สารนิเทศที่ทันสมัยจะช่วยให้การปฏิบัติงานสอนของท่านราบรื่นและมีประสิทธิภาพ	.....	.....	.....	.....	.....
5	สารนิเทศทำให้ท่านมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์จนสามารถปฏิบัติงานสอนได้ดี	.....	.....	.....	.....	.....
6	การเป็นครูทำให้จำเป็นต้องเฝ้าหาความรู้และติดตามเหตุการณ์ต่าง ๆ เสมอ	.....	.....	.....	.....	.....
7	ครูซึ่งมีผลงานการสอนดี เป็นผลมาจากการศึกษาค้นคว้าจนรอบรู้	.....	.....	.....	.....	.....
8	การดำรงชีวิตประจำวัน จำเป็นต้องได้รับสารนิเทศอยู่เสมอ	.....	.....	.....	.....	.....
9	อาชีพครูเป็นวิชาชีพที่ต้องใช้สารนิเทศที่ทันสมัยอยู่เสมอ	.....	.....	.....	.....	.....

ข้อ	ข้อความ	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่ เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง
10	ครูที่มีความสามารถในการสอน มักเป็นครูผู้รอบรู้					
11	ความรอบรู้ช่วยให้ครูรู้จักพิจารณา ทัศนคติและเลือกวิธีการสอนได้ถูก ต้องเหมาะสม					
12	สารนิเทศที่เกี่ยวข้องกับวิชาชีพครู ช่วยให้ครูแก้ปัญหาเกี่ยวกับการสอน ได้					
13	การศึกษาค้นคว้าช่วยให้ครูสามารถ แก้ปัญหาในการสอนได้ดี					
14	ครูที่เป็นผู้รอบรู้สามารถปฏิบัติงานสอน ได้อย่างมีประสิทธิภาพ					
15	ยังมีแหล่งสารนิเทศทางการศึกษา มาก ยิ่งเป็นประโยชน์ต่อการเรียน การสอน					
16	ครูที่รอบรู้ย่อมมีเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพ ของตน					
17	ครูที่สนใจศึกษาค้นคว้า จะเป็นกำลัง สำคัญในการช่วยพัฒนาการเรียน ให้ก้าวหน้าได้					
18	สารนิเทศทางการศึกษาส่งเสริมให้ ครูได้มีการพัฒนาบทบาทที่ถูกต้องและ เหมาะสม					

ข้อ	ข้อความ	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่ เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง
19	สารนิเทศทางการศึกษาส่งเสริม มาตรฐานในการปฏิบัติงานสอน ให้สูงขึ้น					
20	ครูที่สนใจศึกษาค้นคว้าความรู้ มักเป็นครูที่มีความกระตือรือร้น ในการปฏิบัติงาน					

ตอนที่ 5 ปัญหาในการใช้สารนิเทศ

คำชี้แจง ในการปฏิบัติงานเพื่อการเรียนการสอนของท่าน ท่านได้ประสบกับปัญหาในการใช้สารนิเทศ ในเรื่องใดบ้าง ในปริมาณมากหรือน้อยเพียงใด กรุณาขีดเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องปริมาณมากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย หรือน้อยที่สุด เพียงช่องเดียว ตามสภาพปัญหาที่ท่านประสบในการใช้สารนิเทศ

ปัญหา	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
ก. คุณภาพ ปริมาณของสารนิเทศที่มีอยู่					
1. สารนิเทศที่มีอยู่มีจำนวนจำกัด ไม่เพียงพอต่อการใช้อย่างเต็มที่					
2. สารนิเทศประกอบการสอนรายวิชาต่าง ๆ มีไม่เพียงพอ					
3. ไม่มีสารนิเทศที่สอดคล้องหรือตรงกับความต้องการ					
4. ไม่มีโอกาสเสนอแนะการจัดหาสารนิเทศตามความต้องการ					
5. ได้รับสารนิเทศใหม่ ๆ ช้า					
6. สารนิเทศที่มีอยู่ไม่ทันสมัย					
ข. ความสะดวกในการใช้หรือค้นคว้า					
1. ไม่มีเวลาในการค้นหาสารนิเทศ					
2. ไม่ได้รับความสะดวกในการติดต่อขอใช้สารนิเทศจากหน่วยงานต่าง ๆ					

ปัญหา	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
3. สารนิเทศที่ต้องการอยู่ทางไกลที่ทำงาน ต้องเสียเวลาในการไปขอรับบริการ					
ค. การเข้าถึงสารนิเทศ					
1. หาสารนิเทศที่ต้องการไม่พบ					
2. ขาดเครื่องมือที่จะช่วยให้ทราบว่า หน่วยงานใดบ้างจัดพิมพ์หนังสือ เอกสาร รายงาน ออกมาเผยแพร่บ้าง					
3. ไม่ทราบวิธีการค้นหาสารนิเทศที่ต้องการ					
ง. ปัญหาอื่น ๆ (โปรดระบุ)					
.....					
.....					

กรุณาส่งแบบสอบถามคืนที่แผนกสารบรรณของวิทยาลัย ภายในวันที่ 6 กุมภาพันธ์ 2531

ศึกษาการใช้ ความต้องการ เจตคติและปัญหาการใช้สารนิเทศ
ของอาจารย์วิทยาลัยเทคนิค ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

บทคัดย่อ
ของ
วันทนา พานพัทธ

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต
เมษายน 2531

การศึกษาคั้งนี้มีความมุ่งหมายที่จะศึกษาการใช้ ความต้องการ เจตคติและปัญหาการใช้ สารนิเทศ ของอาจารย์วิทยาลัยเทคนิค ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการ ศึกษาเป็นอาจารย์วิทยาลัยเทคนิค ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 269 คน โดยใช้วิธีสุ่มแบบ แบ่งชั้นอย่างเป็นสัดส่วน และใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผลปรากฏว่า

1. รูปแบบของสารนิเทศที่อาจารย์วิทยาลัยเทคนิค ภาคตะวันออกเฉียงเหนือใช้ในระดับ มาก ได้แก่ หนังสือ ตำรา และคู่มือ รองลงมาคือ วิทยุ ปานกลาง ได้แก่ สารนิเทศที่ได้จาก การฟังวิทยุ และหรือดูโทรทัศน์ วารสารวิชาการ หนังสือพิมพ์ สารนิเทศที่ได้จากการสนทนา อย่างไม่เป็นทางการกับเพื่อนร่วมงาน มาตรฐาน สเปกและรหัสการทดสอบ สารนิเทศที่ได้จาก การชมนิทรรศการหรือสถาบันและแหล่งอื่น ๆ ที่แสดงวิทยาการที่เกี่ยวข้อง ภาพยนตร์และ เทปโทรทัศน์

เมื่อจำแนกตามสายวิชาที่สอนของอาจารย์ พบว่า อาจารย์สายวิชาสามัญและอาจารย์ สายวิชาชีพใช้สารนิเทศที่อยู่ในรูปแบบ หนังสือ ตำรา ในระดับมากเป็นอันดับแรกเช่นเดียวกัน และจากการ เปรียบเทียบการใช้รูปแบบของสารนิเทศ พบว่า อาจารย์สายวิชาชีพใช้มาตรฐาน สเปกและรหัสการทดสอบ สิทธิบัตรและสารนิเทศที่ได้จากการชมนิทรรศการหรือสถาบันและ แหล่งอื่น ๆ ที่แสดงวิทยาการที่เกี่ยวข้อง มากกว่าอาจารย์สายวิชาสามัญอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติ และอาจารย์สายวิชาสามัญใช้พจนานุกรมและอภิธานศัพท์ แผ่นเสียง เทปเสียง มากกว่า อาจารย์สายวิชาชีพอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

2. ลักษณะเนื้อหาของสารนิเทศที่อาจารย์วิทยาลัยเทคนิค ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ต้องการเป็นอันดับแรกคือ การสร้างเสริมเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพ เมื่อพิจารณาแยกตามสายวิชา ที่สอนของอาจารย์ พบว่า อาจารย์สายวิชาสามัญ และอาจารย์สายวิชาชีพ มีความต้องการ สารนิเทศที่มีลักษณะเนื้อหาเกี่ยวกับการสร้างเสริมเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพ มากเป็นอันดับแรก เช่นเดียวกัน และจากการเปรียบเทียบความต้องการ พบว่า อาจารย์สายวิชาสามัญต้องการ สารนิเทศที่มีลักษณะเนื้อหาเกี่ยวกับการผลิตสื่อการสอน การเมือง ภาวะเศรษฐกิจและสังคม ของประเทศและของโลกปัจจุบัน เหตุการณ์บ้านเมืองประจำวัน ชีวิตและงานของบุคคลสำคัญ ประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมไทย จรรยาบรรณของครู และวิธีดำรงชีวิตให้มีความสุข มากกว่า อาจารย์สายวิชาชีพ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และอาจารย์สายวิชาชีพมีความต้องการในเรื่อง

เกี่ยวกับการอาศัยศึกษามากกว่าอาจารย์สายวิชาสามัญอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

3. เจตคติที่มีต่อคุณค่าของสารนิเทศ อาจารย์วิทยาลัยเทคนิค ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีเจตคติต่อคุณค่าของสารนิเทศในระดับค่อนข้างสูง และจากการเปรียบเทียบความแตกต่าง เจตคติที่มีต่อคุณค่าของสารนิเทศ ของอาจารย์สายวิชาสามัญ และอาจารย์สายวิชาชีพ พบว่าแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

4. ปัญหาในการใช้สารนิเทศที่อาจารย์วิทยาลัยเทคนิค ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ประสบในระดับมาก อันดับแรก ได้แก่ การมีสารนิเทศจำนวนจำกัดไม่เพียงพอต่อการใช้ เมื่อจำแนกตามสายวิชาที่สอนของอาจารย์ พบว่า อาจารย์สายวิชาสามัญประสบปัญหาในระดับมาก อันดับแรก คือ การขาดเครื่องมือที่จะช่วยให้ทราบว่ามีหน่วยงานใดบ้างจัดพิมพ์หนังสือ เอกสาร รายงานออกมาเผยแพร่บ้าง ส่วนอาจารย์สายวิชาชีพประสบปัญหาในระดับมาก อันดับแรก คือ การมีสารนิเทศจำนวนจำกัดไม่เพียงพอต่อการใช้ และจากการเปรียบเทียบปัญหาในการใช้สารนิเทศของอาจารย์สายวิชาสามัญและอาจารย์สายวิชาชีพ พบว่า อาจารย์สายวิชาชีพประสบปัญหาเรื่องการไม่มีโอกาสเสนอแนะการจัดหาสารนิเทศตามความต้องการ และการไม่ได้รับความสะดวกในการติดต่อขอใช้บริการจากหน่วยงานต่าง ๆ มากกว่าอาจารย์สายวิชาสามัญ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

A STUDY OF INFORMATION USES, NEEDS, ATTITUDES AND RELATED PROBLEMS
OF TECHNICAL COLLEGE INSTRUCTORS IN NORTHEASTERN THAILAND

AN ABSTRACT

BY

WANTANA PANUTAT

Presented in partial fulfillment of the requirements
for the Master of Education degree
at Srinakharinwirot University

April 1988

The purposes of this research were to study information uses, needs, attitudes, and related problems of technical college instructors in the Northeast. The sample used comprised 269 northeastern technical college instructors, chosen through the proportionally stratified randomization. The questionnaire was used for collecting data.

The research findings were as follows:

1. The types of information used by the northeastern technical college instructors at the high level were books, textbooks and manuals; at the moderate level were radio listening, television watching, magazines, newspapers, information through informal discussions with colleagues, test standards, specifications, and codes, information through exhibitions or related academic displays by other institutions and sources, movies, and video tapes.

When classified by the stream of instructors, it was found that the academic stream and vocational stream instructors also used information in the types of books and textbooks at the high level. In addition, when compared the types of information used, it was found that the vocational stream instructors used more test standards, specifications and codes, right cards, and information through exhibitions or related academic displays by other institutions and sources than the academic stream instructors with statistical significance. Also, it was found that the academic stream instructors used more dictionaries and glossaries, records, and cassette tapes than the vocational stream instructors with statistical significance.

2. The information contents needed by the northeastern technical college instructors, in the first priority, were good attitudes towards careers. When considered by stream, it was found that both academic and vocational stream instructors needed information contents on good attitudes towards careers as well. When their needs were compared, it was found that the academic stream instructors needed more information contents on media production, politics, contemporary national and world economic and social situations, current domestic events, biographies and works of important persons, Thai history and culture, teachers' ethics, and life quality than the vocational stream instructors with statistical significance. Also, it was found that the vocational stream instructors needed more information contents on vocational education than the academic stream teachers with statistical significance.

3. The northeastern technical college instructors had attitudes towards information values at the rather high level. However, when attitudes towards information values of the academic and vocational stream instructors were compared, it was found no statistically significant difference.

4. The problems related to information uses faced by the northeastern technical college instructors at the high level, in the first priority, was limited information to be used. When classified by the stream, it was found that the academic stream instructors faced problems at the high level in the first priority was lacking instruments to help them keep informed about publication sources, while the vocational stream instructors face problems at the high level, in the first priority, limited information to be used. Also, when problems related to information

uses of both academic and vocational stream instructors were compared, it was found that the vocational stream instructors faced more problems on lacking opportunity to suggest needed information supplies, and having inconvenience in contacting agencies for using services more than the academic stream instructors with statistical significance.

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ - สกุล

นางสาววันทนา พานูทิศ

เกิด

วันที่ 24 กุมภาพันธ์ 2501

ภูมิลำเนา

อำเภอตากดี จังหวัดนครสวรรค์

การศึกษา

สำเร็จศิลปศาสตรบัณฑิต (บรรณารักษศาสตร์) จากมหาวิทยาลัย
รามคำแหง เมื่อ พฤษภาคม 2523

การทำงาน

อาจารย์ 1 ระดับ 3 วิทยาลัยเทคนิคนครพนม
ระหว่างปี พ.ศ. 2523 - 2527